

DR.27.11.2000

[DOKUMEN INI BELUM DISEMAK]

MALAYSIA

DEWAN RAKYAT

Isnin, 27 November 2000

Mesyuarat dimulakan pada pukul 10.00 pagi

DOA

[Tuan Yang di-Pertua *mempengerusikan Mesyuarat*]

PENGUMUMAN TUAN YANG DI-PERTUA

Tuan Yang d-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, pada minggu ini dalam bulan Puasa kita tidak lagi dapat memanjangkan masa mesyuarat. Kita mempunyai tujuh hari lagi untuk menghabiskan 14 kementerian dalam peringkat Jawatankuasa pembahasan Rang undang-undang Perbekalan. Oleh sebab kita kena menyelesaikan urusan ini pada 6 Disember dan memutuskan pada tiap-tiap hari mesyuarat diselesaikan dua kementerian Pada sebelah pagi Ahli-ahli berucap dari jam 11 pagi sampai jam 12.15 tengah hari, iaitu selama 1 jam 15 minit, pihak kementerian menjawab dan hendaklah diselesaikan jawapan itu pada jam 1.00 iaitu selama 45 minit.

Pada sebelah petangnya Ahli-ahli berbahas dari 2.30 petang hingga 4.30 petang iaitu 2 jam. Pada 4.30 petang kementerian akan selesai menjawab hingga 5.30 petang iaitu 1 jam. Jika jadual ini dipatuhi kita akan dapat selesai perbahasan dalam Jawatankuasa seperti yang ditetapkan. Saya minta maaf kerana membuat peraturan ini tetapi kita tidak ada pilihan lain yang boleh diambil. Saya telah berbincang perkara ini dengan Yang Berhormat Ketua Pembangkang dan juga Yang Berhormat Setiausaha Backbencher kerajaan dan mereka telah bersetuju. Sekian, terima kasih.

JAWAPAN-JAWAPAN LISAN BAGI PERTANYAAN-PERTANYAAN

1. **Datuk Dr. Haji Yusof bin Haji Yacob [Sipitang]** minta Menteri Pendidikan menyatakan kedudukan cadangan pembinaan rumah guru-guru khususnya di luar bandar bagi menggantikan rumah yang begitu daif sekarang ini dan bilakah ianya akan dibina serta nyatakan pembinaannya mengikut negeri memandangkan keperluan ini amat mendesak.

Setiausaha Parlimen Kementerian Pendidikan [Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir]: Tuan Yang di-Pertua, dalam Rancangan Malaysia Ketujuh sejumlah 1,221 projek di mana terlibat 10,252 unit rumah guru di seluruh negara telah diluluskan untuk pelaksanaan. Daripada jumlah tersebut sebanyak 1,205 projek yang melibatkan 9,495 unit dilaksanakan secara conventional, manakala 16 projek yang melibatkan 768 unit secara belian terus.

Sehingga Julai 2000 sejumlah 767 projek telah siap dibina, manakala 210 projek pada peringkat pembinaan dan 263 projek lagi pada peringkat dalam rancangan. Kerajaan juga telah meluluskan projek perolehan 10,000 unit rumah guru secara penswastan yang mana kita panggil Fasa 1 yang dimajukan oleh pihak swasta dengan tempoh pembinaan selama empat tahun yang dijadualkan berakhir pada Februari 2002. Terima kasih.

Datuk Dr. Haji Yusof bin Haji Yacob: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih jawapan Setiausaha Parlimen. Walaupun kerajaan sedang membina rumah-rumah guru ini, tetapi keadaan sekarang ini mendesak dan rumah ini agak lambat siap. Untuk menampung keperluan terdesak ini, apakah kerajaan bercadang untuk menyewa dahulu rumah-rumah secara 'en-block' dengan izin, misalnya satu taman ataupun beberapa blok apartment, dengan izin, untuk memenuhi keperluan masa kini sementara menunggu rumah-rumah guru ataupun mana-mana yang dibiayai oleh kementerian ataupun Kementerian Kewangan itu siap.

Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir: Terima kasih Yang Berhormat. Saya rasa itu saya anggap nampaknya, bukan soalan tetapi nampak macam adanya cadangan daripada Yang Berhormat. Oleh itu, kita akan mengambil perhatian daripada apa yang telah disarankan oleh Yang Berhormat. Terima kasih.

2. **Tuan Haji Badrul Hisham bin Abdul Aziz [Hulu Langat]** minta Menteri Kesihatan menyatakan keadaan penyakit Hepatitis-B di negara ini dengan memberi fokus kepada bilangan kes sejak lima tahun kebelakangan ini dan langkah-langkah pencegahan dan pengawalannya memandangkan penyakit ini menyerang 'secara senyap' dan hanya disedari apabila sampai ke tahap kronik.

Datuk Seri Drs. Suleiman bin Mohamed: Tuan Yang di-Pertua, bilangan kes Hepatitis-B di Malaysia yang dilaporkan kepada Kementerian Kesihatan bagi tempoh lima tahun yang lepas adalah seperti berikut:

Tahun	Bilangan Kes
1993	576
1994	335
1995	551
1996	627
1997	307

Maklumat bagi tahun 1998 dan 1999 belum dapat disediakan kerana verifikasi data perlu dibuat bagi penentuan kes-kes Hepatitis-B yang dikesan melalui saringan pekerjaan asing, penderma darah, pusat serenti serta pesakit sebenar Hepatitis-B. Jangkitan penyakit Hepatitis-B adalah disebabkan virus Hepatitis-B dan tiada antibiotik yang boleh menyembuhkan jangkitan tersebut. Langkah pencegahan adalah penting bagi mengawal jangkitan penyakit ini.

Tuan Haji Badrul Hisham bin Abdul Aziz: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Walaupun belum ada antibiotik tetapi ada sejenis ubat yang boleh melindungi ataupun mengawal hati daripada dijangkiti tetapi harganya mahal. Adakah kerajaan bercadang untuk memberi subsidi kerana saya dapat tahu satu suntikan berharga RM500 dan terlalu mahal, adakah kerajaan sanggup memberi subsidi. Terima kasih.

Datuk Seri Drs. Suleiman bin Mohamed: Tuan Yang di-Pertua, kerajaan selama ini sejak tahun 1998 memberi pelalian Hepatitis-B secara percuma kepada semua bayi di negeri ini menerusi facility Kementerian Kesihatan. Kemudian, golongan yang berisiko tinggi juga diberi percuma termasuk kakitangan Kementerian Kesihatan yang terlibat dalam pengendalian darah dan cecair badan. Kemudian, percuma juga diberi kepada penderma darah setelah mereka menderma darah dua kali atau lebih dalam tempoh setahun. Pelalian ini juga diberi kepada aktiviti pendidikan

yang melibatkan kementerian yang dibuat menerusi klinik-klinik kesihatan dan hospital secara percuma.

Tuan Fong Kui Lun: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Saya ingin bertanya Yang Berhormat Timbalan Menteri, berapa ramai rakyat negara ini yang masih belum disuntik Hepatitis-B dan adakah kerajaan bercadang hendak mewajibkannya. Terima kasih.

Datuk Seri Drs. Suleiman bin Mohamed: Yang penghabisan apa yang disebut?

Tuan Fong Kui Lun: Yang kedua, soalannya ialah adakah kerajaan bercadang hendak mewajibkan tentang suntikan Hepatitis -B.

Datuk Seri Drs. Suleiman bin Mohamed: Kalau dia menjadi kronik mungkin kita fikir untuk mewajibkan. Tetapi dalam keadaan terkawal dan tidak begitu crucial, jadi kerajaan tidaklah bercadang untuk menjadi perkara yang wajib.

[Soalan No. 3 - Y.B. Dato' Haji Fadzil bin Md. Noor (Pendang) tidak hadir]

4. **Dato' Zulhasnan bin Rafique [Wangsa Maju]** minta Menteri Belia dan Sukan menyatakan apakah ada perancangan untuk menempatkan Jurulatih Sukan sepenuh masa di sekolah-sekolah tertentu sebagai satu rancangan jangka panjang melahirkan jaguh-jaguh sukan.

Timbalan Menteri Belia dan Sukan [Datuk Ong Tee Keat]: Tuan Yang di-Pertua, Kementerian Belia dan Sukan melalui Majlis Sukan Negara atau MSN telah melaksanakan program menempatkan jurulatih-jurulatih sepenuh masa di sekolah-sekolah yang terpilih. Program ini telah pun dimulakan sejak tahun 1993 di mana jurulatih-jurulatih luar negara serta jurulatih yang terdiri daripada guru-guru telah ditempatkan di Sekolah Sultan Abdul Aziz Shah, Kajang untuk melatih atlet-atlet muda sukan olahraga yang dikumpulkan dari seluruh negara.

Sebanyak tiga sekolah lagi telah dipilih iaitu di Perak, Kelantan dan di Kedah di mana seorang jurulatih luar negara dalam bidang olahraga telah ditempatkan di sekolah yang berkenaan. Hasil daripada program ini telah memperlihatkan kemajuan atlet-atlet muda khususnya di peringkat remaja. Pada sukan SEA tahun 1999 di

Brunei Darussalam seramai 8 orang atlet telah menyertai kontinjen negara Malaysia. Dua daripada atlet tersebut telah pun memenangi pingat emas.

Tuan Yang di-Pertua, walaupun Malaysia tidak berjaya mendapatkan hak penganjuran Sukan Asia 2006, kerajaan masih tetap meneruskan program-program latihan atlet bagi meningkatkan lagi mutu dan prestasi atlet yang berbakat. Untuk makluman Dewan yang mulia ini, sebagai persediaan menghadapi sukan Asia 2006 sebanyak 56 buah sekolah telah dikenal pasti di mana jurulatih-jurulatih sepenuh masa bagi sukan gimnastik, gimrama, renang, terjun, pingpong, bola keranjang, bola tampar, hoki wanita, lawan pedang, olahraga, memanah dan badminton akan dibekalkan untuk melatih dan mencari atlet-atlet muda yang berbakat.

Selain daripada itu, tumpuan juga diberikan kepada dua buah sekolah sukan iaitu yang terletak di Bukit Jalil dan di Bandar Penawar, Johor di mana jurulatih-jurulatih luar negara telah mula dibekalkan di samping jurulatih-jurulatih yang terdiri daripada guru-guru sekolah yang berkenaan.

5. **Tuan Taib Azamuddin bin Md. Taib [Baling]** minta Menteri Pembangunan Luar Bandar menyatakan apakah pihak kerajaan akan mengkaji semula keperluan dan kemudahan untuk Program Pembangunan Rakyat Termiskin (PPRT) untuk memiliki rumah kerana di samping menyediakan perumahan kos rendah, masih banyak rakyat yang masih berada di tahap kelayakan penempatan PPRT seperti di kawasan-kawasan Sik, Baling dan Padang Terap.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Tuan Yang di-Pertua, ya, dari segi keperluan perumahan PPRT kerajaan telah mengkaji semula kadar bantuan bina baru iaitu daripada RM6,000 kepada RM10,370 seunit di Semenanjung Malaysia, manakala di Sabah termasuk Wilayah Persekutuan Labuan dan Sarawak kerajaan telah menakkan kadar bantuan daripada 6,900 kepada 11,930. Kadar baru bantuan perumahan PPRT akan mula dilaksanakan pada tahun 2001. Jenis rumah yang ditetapkan di bawah program ini adalah jenis konkrit. Pembinaan rumah-rumah di bawah program ini di seluruh negara akan dilaksanakan dengan kerjasama Giat Mara bagi memastikan kualiti dan kos yang berpatutan.

Kerajaan juga telah memperkenalkan sistem pendaftaran terbuka PPRT di pejabat-pejabat daerah bagi mendaftarkan golongan yang layak bagi membolehkan semua yang berhak mendapat bantuan di bawah program PPJT.

Drs. Haji Abu Bakar bin Othman: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih kepada menteri. Soalan tambahan, dalam Rancangan Malaysia Kelapan adakah kerajaan mengambil kira skim perumahan PPRT ini termasuk di bandar. Kalau ada bagaimanakah pengagihannya di antara dalam bandar dan luar bandar. Terima kasih.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Tuan Yang di-Pertua, Program PPRT adalah untuk rakyat termiskin. Oleh kerana kebanyakan program ini ditumpukan ke kawasan-kawasan luar bandar, maka program ini diperlihatkan sebagai program luar bandar. Tetapi keadaan terakhir ini oleh kerana permintaan-permintaan, maka kerajaan telah juga melihat kawasan-kawasan dalam bandar, walaupun dalam bandar sebenarnya mereka dalam kawasan bandar tetapi masih kampung dalam bandar. Maka ini juga akan diberi perhatian.

Dari jumlah kos setakat ini kosnya juga akan berpandu atas kadar yang sama sama ada bandar ataupun luar bandar.

Dr. Maximus Johnity Ongkili: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Seperti mana yang dikatakan oleh Yang Berhormat Timbalan Menteri tadi di mana peruntukan untuk PPRT perumahan ini telah pun dipertingkatkan bagi kawasan negeri Sabah dan Sarawak dan Wilayah Persekutuan. Masalahnya bahawa keperluan perumahan ini adalah perkara pokok sama sekali, sama ada dan masalahnya ialah bantuan-bantuan setakat ini tidak mencukupi, dengan izin, *scratch the surface* untuk diberikan kepada rakyat kita. Saya ingin bertanya, bagi tahun ini apa sasaran pihak kementerian dari segi pembekalan ubat ini bagi Sabah dan Sarawak dan bagi tahun hadapan berapa buah rumah yang dicadangkan untuk dibekal supaya kita boleh mengetahui berapa peratusan daripada rakyat termiskin ini akan dapat dibekal pada tahun hadapan. Kalau tidak dapat data saya ingin beri secara bertulis, Tuan Yang di-Pertua.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Tuan Yang di-Pertua, setakat ini saya tidak mempunyai angka-angka yang cukup bagi menjawab soalan Yang Berhormat

mengenai, berapa banyak kah jumlah rumah yang akan dibantu di Sabah, Sarawak. Tetapi soalan yang nombor dua iaitu apakah cara untuk kerajaan mencukupkan jumlah wang yang dihulurkan itu berpatutan dengan rumah yang dibina. Oleh kerana itu, di mana sahaja wujudnya Giat MARA di seluruh negara, kita akan meminta bantuan, kerjasama Giat MARA supaya kos sebenarnya dapat dikawal, oleh kerana Giat MARA bukanlah satu badan perniagaan seperti mana badan-badan lain. Kalau kita izinkan rumah-rumah murah ini dibina secara kontrak biasa, adalah berkemungkinan kalau ada kontraktor yang ingin mendapat keuntungan yang lebih kualiti rumah itu akan sendiri diperturunkan. Jadi, dengan kerjasama Giat MARA, kita percaya kadar keuntungan juga boleh ditetapkan.

Angka-angka yang saya tidak dapat beri pada pagi ini Yang Berhormat, kalau ada bertulis, saya akan beri jawapan bertulis.

[Soalan No. 6 – Tuan M. Shukrimun bin Shamsudin [Kuala Nerus] tidak hadir]

7. Dato' Kamarudin bin Jaffar [Tumpat] minta Menteri Pembangunan Luar Bandar menyatakan jumlah peruntukan yang telah dibelanjakan di Kelantan dan Terengganu untuk tahun 2000 ini.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Tuan Yang di-Pertua, bagi tahun 2000, peruntukan sebanyak RM990,130.820 telah diterima oleh Kementerian Pembangunan Luar Bandar yang mana sebanyak RM77,235,429 iaitu 7.8% daripada ini telah diperuntukkan bagi negeri Kelantan dan sebanyak RM77,961,774 bersamaan dengan 7.87% daripada peruntukan ini, kita agihkan bagi negeri Terengganu.

Sehingga suku tahun ketiga tahun 2000 bagi negeri Kelantan, sebanyak 63.67% daripada peruntukan telah dibelanjakan dan bagi negeri Terengganu pula, sebanyak 73.34% daripada peruntukan telah dibelanjakan.

Dato' Kamarudin bin Jaffar: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih kepada Yang Berhormat Menteri kerana menjawab soalan berkaitan dengan pembangunan luar bandar khususnya di Kelantan dan Terengganu. Kita melihat bahawa walaupun peruntukan yang begitu telah diperuntukkan kepada kedua-dua negeri itu, untuk tahun ini dan juga dari segi peratusannya agak sama untuk tahun-tahun sebelumnya, tetapi

yang kita perhatikan khususnya di negeri Terengganu, kemiskinan masih lagi melarat. Malah Terengganu dikatakan sebuah negeri yang kaya tetapi rakyatnya kedua termiskin di seluruh negara.

Oleh itu, memandangkan bahawa menurut dasar-dasar yang terakhir ini, wang royalti sudah pun ditarik balik dan peruntukan yang diberikan dalam bentuk wang ihsan adalah amat kecil berbanding dengan hak sebenarnya rakyat negeri Terengganu, adakah tidak Kementerian Pembangunan Luar Bandar bercadang untuk menambah dengan kadar yang amat drastik meningkatkan lagi peruntukan untuk negeri Terengganu ini untuk mengelakkan daripada Kerajaan Persekutuan dituduh sebagai mempunyai sebuah negeri di mana negerinya kaya tetapi rakyatnya miskin melalui hasil daripada minyak oleh negeri itu. Terima kasih.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Tuan Yang di-Pertua, oleh kerana soalan ini nampak ada berbau politik sedikit, saya minta izin untuk hendak sentuh juga. Kalau dikatakan negeri Terengganu antara yang termiskin, memang itu sebabnya kerajaan daripada awal lagi tahun 1975 sejak Tun Razak menjadi Perdana Menteri mengarahkan supaya sebahagian daripada wang Petronas itu diagihkan sebagai wang ihsan, walaupun wang itu bukan hak negeri Terengganu. Dan ini berterusan sehingga kini walaupun wang ihsan itu tidak diberi kepada Kerajaan Terengganu, tetapi hak rakyat kita akan teruskan dengan wang ihsan yang telah diperuntukkan sebanyak RM580 juta antara tahun 2000 hingga 2001.

Makna wang ini akan diteruskan dan diberi secara projek ke projek dan ini kita rasa akan dapat dilaksanakan dengan lebih cepat daripada kalau kita berikan melalui saluran-saluran lain. Terima kasih.

Tuan Mustafa bin Ali: Tuan Yang di-Pertua, saya suka mendapat penjelasan daripada Yang Berhormat Menteri, sama ada jumlah yang diperuntukkan bagi negeri Terengganu itu termasuk ataupun tidak masuk duit royalti yang dirampas daripada negeri Terengganu. Terima kasih.

Dato' Azmi bin Khalid: Tuan Yang di-Pertua, sebenarnya wang ihsan itu bukan dirampas, sebenarnya kita tidak mahu dirompak oleh kerajaan yang berlainan.

[Tepuk]

Tuan Yang di-Pertua, wang yang diperuntukkan ini, adalah selain daripada wang ihsan yang diperuntukkan.

[Soalan No. 8 – Tuan Mohamad bin Sabu [Kuala Kedah] tidak hadir]

9. Tuan Tan Kok Wai [Cheras] minta Menteri Luar Negeri menyatakan, bagaimanakah Suruhanjaya Hak Asasi Malaysia menyekat dan mempertahankan maruah dan kebebasannya dalam susunan Malaysia dikritik kerana pencabulan hak asasi manusia. Apakah rekomendasi yang telah dibuat kepada kerajaan oleh suruhanjaya bagi membetulkan pencabulan tersebut dan apakah reaksi kerajaan sendiri.

Timbalan Menteri Luar Negeri [Datuk Dr. Leo Michael Toyad]: Tuan Yang di-Pertua, Suruhanjaya Hak Asasi Manusia (SUHAKAM), untuk makluman Dewan yang mulia ini adalah sebuah badan bebas dan yang beroperasi bebas dari campur tangan mana-mana pihak. Antara fungsi sebagaimana yang ditubuhkan adalah untuk menyiasat apa-apa aduan yang dibuat berhubung dengan pelanggaran hak asasi manusia. Oleh itu, jika terdapat apa-apa kritikan atau dakwaan mengenai pencabulan hak asasi manusia, maka seharusnya ialah ia menjalankan fungsinya seperti yang termaktub dalam akta penubuhannya iaitu Akta 597.

Tuan Yang di-Pertua, setelah beroperasi selama lebih kurang tujuh bulan, SUHAKAM telah memainkan peranan dalam memupuk kesedaran orang ramai berhubung dengan isu hak asasi manusia. Jadi, ke arah ini ia telah mengadakan sesi dialog bersama kementerian-kementerian dan agensi kerajaan, badan-badan bukan kerajaan (NGOs), parti-parti politik dan sebagainya untuk berbincang mengenai isu hak asasi manusia serta mengeluarkan beberapa pernyataan awam. Seperti yang diperuntukkan dalam Akta 597 itu, SUHAKAM perlu mengemukakan laporan tahunan kepada Parlimen mengenai segala aktivitinya. Sama-samalah kita nantikan laporan tersebut untuk mengetahui cadangan-cadangan yang akan dikemukakan ke arah memajukan hak asasi manusia di Malaysia.

Tuan Tan Kok Wai: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan saya ialah adakah Yang Berhormat Timbalan Menteri sedar terdapat ahli-ahli SUHAKAM yang ditawarkan projek penswastan kerajaan, yang telah pun menimbulkan soal keadilan

semula jadi bertentangan dengan kepentingan dan juga pencabulan hak asasi. Memandangkan projek yang ditawarkan kepada ahli itu tidak dilaksanakan melalui tender terbuka dan lebih teruk lagi ialah badan kerajaan yang menawarkan projek penswastan itu adalah badan di mana ahli itu berkhidmat sebagai penasihat kepada badan itu. Maka ini satu soalan yang sangat merisaukan rakyat dan orang awam yang memandangkan SUHAKAM sebagai pelindung hak asasi mereka.

Saya ingin bertanya Yang Berhormat Timbalan Menteri juga, apakah beliau melihat kepentingan peribadi mana-mana ahli SUHAKAM yang bercanggah dengan kod etika dan prinsip SUHAKAM itu.

Datuk Dr. Leo Michael Toyad: Tuan Yang di-Pertua, kita tidak sedar apa yang dituduh oleh Yang Berhormat itu, tetapi soalan di sini ialah Yang Berhormat ini masih ragu-ragu, walaupun kita telah memastikan bahawa SUHAKAM ini adalah satu badan yang bebas dan beroperasi di bawah Akta Parlimen ini. Tuduhan Ahli Yang Berhormat itu boleh dijadikan tuduhan tidak berasas, menyoalkan apa yang berkaitan dengan kepentingan peribadi dan sebagainya, dan saya percaya bahawa dalam pemilihan dan pelantikan mereka ini, kita telah menaruhkan harapan bahawa ini adalah satu badan yang dapat berusaha untuk menegakkan satu prinsip di bawah mana kita menubuhkan Suruhanjaya Hak Asasi Manusia ini. Saya percaya Yang Berhormat itu semata-mata menyoalkan soalan ini adalah untuk membangkitkan keraguan ke atas badan ini.

Dato' Seri Panglima Joseph Pairin Kitingan: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Adakah keadaan di mana dalam satu-satu perbicaraan misalnya dan khususnya *election petition*, bila hakim yang telah memulakan perbicaraan itu ditukar sebelum selesai dan terus pula diputuskan untuk memulakan lagi *election petition* yang sama itu, tidak melanggar hak asasi manusia ataupun bagaimana?

Datuk Dr. Leo Michael Toyad: Tuan Yang di-Pertua, boleh Yang Berhormat ulang soalan itu?

Dato' Seri Panglima Joseph Pairin Kitingan: Tuan Yang di-Pertua, di dalam satu *election petition* baru-baru ini di Kota Kinabalu terdapat hakim yang telah memulakan perbicaraan *election petition* itu telah pun diganti dan apabila diganti keputusan mahkamah pula ialah supaya *election petition* itu dimulai semula (*de novo*),

walaupun perbicaraan itu belum selesai tetapi sudah sampai ke tahap yang terakhir. Adakah itu tidak melanggar hak asasi manusia? Sebenarnya, apabila sesuatu perbicaraan dilakukan seharusnya diselesaikan sehingga selesai perkara itu, bukan diganti setengah jalan, hakim itu.

Datuk Dr. Leo Michael Toyad: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon maaf kepada Yang Berhormat, saya tidak dapat dan bukan kuasa saya untuk menjawab keputusan soalan itu, akan tetapi perkara seperti ini adalah satu fungsi SUHAKAM untuk menyiasat, kalaulah ada aduan berkenaan, dan pelanggaran atau pencabulan hak asasi manusia.

[Soalan No. 10 – Datin Seri Dr. Wan Azizah binti Wan Ismail [Permatang Pauh] tidak hadir]

11. Drs. Haji Abu Bakar bin Haji Othman [Jerlun] minta Perdana Menteri menyatakan, atas alasan dan tujuan apa pemegang Amanah Raya diswastakan menjadi ARB. Berapakah jumlah aset sebelum ianya diswastakan dan berapakah jumlah aset terkumpul semuanya sehingga 31 Ogos 2000. Kemanakah aset itu dilaburkan dan bagaimanakah pengagihan dividen kepada pihak-pihak yang berha k mendaptkannya.

Menteri di Jabatan Perdana Menteri [Dato' Dr. Rais bin Yatim]: Tuan Yang di-Pertua, Jabatan Pemegang Amanah Raya dan Pegawai Pentadbir Pusaka tidak diswastakan, tetapi telah dikorporatkan pada 1 Ogos 1995 sebagai Amanah Raya Berhad melalui Akta Perbadanan Amanah Raya 1995.

Tujuan kerajaan untuk mengkorporatkan entiti tersebut telah pun diumumkan menerusi media. Walau bagaimanapun, kadar serta pencapaiannya amatlah menggalakkan misalnya melalui kes pentadbiran pusaka dari 5,000 kes setahun pada 1995 kepada 12,000 kes setahun sekarang adalah satu pencapaian yang meliputi 140%.

Dari segi kes pemegangan amanah, dari 18,000 kes pada tahun 1995 telah mencapai kepada tahap 32,000 sekarang iaitu suatu peningkatan yang cemerlang.

Tuan Yang di-Pertua, sebagai menjawab soalan yang kedua atau had kedua, soalan tersebut, pada 31 Julai 2000, ARB menjaga aset bernilai RM947 juta termasuk RM600 juta wang amanah dan RM347 juta wang pusaka. Pelaburan wang ARB

diawasi oleh suatu Jawatankuasa Pelaburan Wang dianggotai oleh wakil dari Bank Negara, Kementerian Kewangan serta kumpulan wang pencen. Aset tersebut pula dilaburkan dalam bon kerajaan, bon korporat, simpanan bank serta ekuiti saham amanah. Hasil dari pendapatan pelaburan dividen, diagihkan setiap bulan kepada semua waris pusaka dan *beneficiary*, dengan izin, yang berhak.

Untuk makluman Ahli Dewan, kadar dividen semasa ialah 8.75% setahun. Kadar ini lebih tinggi dari kadar simpanan bank sekarang dan telah pun dibayar secara konsisten semenjak ARB ditubuhkan.

Drs. Haji Abu Bakar bin Haji Othman: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih dan kepada Menteri yang menjawabnya. Soalan tambahan, bolehkah pihak kerajaan beritahukan Dewan yang mulia ini, tentang badan penasihat syariah terutama berhubung pembahagian harta pusaka yang berkaitan dengan orang-orang Islam sama ada tanah, kewangan dan sebagainya. Terima kasih.

Dato' Dr. Rais bin Yatim: Tuan Yang di-Pertua, soalan ini adalah terkeluar daripada soalan asal.

Tuan Yang di-Pertua: Ya.

[Soalan No. 12 – Tuan Haji Muhyidin bin Haji Abdul Rashid [Hulu Terengganu] tidak hadir]

[Soalan No. 13– Tuan Abdul Rahman bin Yusof [Kemaman] tidak hadir]

[Soalan No. 14 – Tuan Haji Nik Mohd. Amar bin Haji Nik Abdullah [Pengkalan Chepa] tidak hadir]

[Soalan No. 15– Tuan Mohamed Nasir bin Che Daud [Kuala Krai] tidak hadir]

16. Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi [Kuala Terengganu] minta Menteri Luar Negeri menyatakan, apakah alasan yang diberikan oleh ISNA (Islamic Society of North America) yang telah menarik balik jemputan yang telah diberikan kepada Perdana Menteri menghadiri kongres tahunan mereka dan apakah ISNA juga didalangi oleh kuasa-kuasa besar yang mahu menjatuhkan Perdana Menteri.

Datuk Dr. Leo Michael Toyad: Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat, Yang Amat Berhormat Perdana Menteri pada awalnya telah menolak undangan untuk memberi ucapan di Majlis International Business and Trade

Forum Dinner anjuran ISNA tersebut. Walau bagaimanapun, Yang Amat Berhormat Perdana Menteri akhirnya menerima undangan tersebut dengan niat ikhlas setelah ISNA menghantarkan tiga pucuk surat rayuan dan menghantar delegasi bertemu dengan Perdana Menteri. Sebagaimana Yang Berhormat sedia maklum, ISNA telah menarik balik undangan ini, antara alasan yang diberikan oleh ISNA ialah bimbang akan keselamatan peribadi Yang Amat Berhormat Perdana Menteri sekiranya Yang Amat Berhormat Perdana Menteri menghadiri majlis tersebut. Sama ada langkah ISNA ini didalangi oleh kuasa-kuasa besar, Yang Berhormat perlulah mengemukakan soalan ini kepada penganjur majlis itu sendiri iaitu ISNA.

Namun begitu, saya tidak terperanjat sekiranya keputusan ISNA ini dipengaruhi oleh segelintir rakyat Malaysia di seberang laut yang menyokong parti-parti pembangkang yang aktif mempengaruhi rakyat asing supaya membencikan Malaysia dan kepimpinan Yang Amat Berhormat Perdana Menteri.

Jadi, sukacitanya juga saya menjelaskan di sini bahawa tujuan utama lawatan Yang Amat Berhormat Perdana Menteri ke Chicago dari 1 hingga 4 September 2000 lalu bukanlah untuk memenuhi undangan ISNA semata-mata tetapi adalah untuk menerima *Life Time Achievement Award* dari sebuah institusi kewangan Islam yang terkenal iaitu 'LARIBA'.

Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih, soalan tambahan. Pertama, undangan yang diberikan oleh ISNA ini yang ditarik balik ini adalah merupakan suatu yang perlu kita ambil perhatian kerana ISNA mewakili lebih daripada 300 organisasi Islam di seluruh Amerika Syarikat ataupun Amerika Utara sendiri dan keahliannya lebih daripada 300,000 umat Islam di seluruh Amerika Utara.

Antara alasan yang mereka berikan, walaupun Yang Berhormat Timbalan Menteri menyatakan bahawa keselamatan peribadi Yang Amat Berhormat Perdana Menteri tetapi adalah mengenai kezaliman yang dilakukan oleh pemerintah di negara kita khususnya Perdana Menteri sendiri ...

Beberapa Ahli: *[Menyampuk]*

Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi: ... saya sedang baca apa yang dikatakan oleh ISNA, Tuan Yang di-Pertua, saya sedang baca surat yang ditulis oleh ISNA, kalau hendak satu salinan boleh saya beri.

Tuan Yang di-Pertua: Ya, ya, cukuplah, cukuplah. Biarlah beri dia teruskan Yang Berhormat.

Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi: ISNA telah menulis surat kepada Ambassador Malaysia di Washington D.C., salinannya boleh dapat daripada menteri berkenaan. Jadi apa yang disebut oleh ISNA adalah dari sudut kezaliman terutamanya terhadap bekas Timbalan Perdana Menteri, Dato' Seri Anwar Ibrahim dan ini merupakan suatu yang begitu serius. Dan saya mengucapkan terima kasih kepada Yang Amat Berhormat Perdana Menteri yang memberi jawapan, bahawa *is fine for me, because I have a thick skin. He has a thick skin.*

Dalam hal ini, memanglah Perdana Menteri kita memang seorang yang mempunyai *thick skin*, walaupun seluruh dunia mahukan dia berundur, tetapi dia masih mempertahankan kedudukannya.

Seorang Ahli: Boo!

Beberapa Ahli: [Menyampuk]

Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi: Soalannya sekarang ini, soalannya

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat, jangan berteriak di tempat masing-masing ya. Jangan ya, biar, soalannya ialah.

Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi: Ya, soalannya dari segi integrasi kita, dalam kita melihat surat yang diberikan oleh ISNA ini sendiri, apakah tindakan kita dalam melihat terutamanya dari sudut Islam sendiri, bukan sahaja ISNA, malahan boleh dikatakan keseluruhan pertubuhan-pertubuhan dunia mengecam tindakan yang dilakukan oleh Kerajaan Malaysia dan kezaliman yang dilakukan oleh Kerajaan Malaysia terhadap bekas Timbalan Perdana Menteri itu. Terima kasih.

Datuk Dr. Leo Michael Toyad: Tuan Yang di-Pertua, tuduhan Ahli Yang Berhormat itu memang keterlaluan, ia cuma memetikkan kenyataan bahawa seluruh dunia mahu Perdana Menteri kita berundur, berapa besarkah dunianya tidak

dimaklumkan [*Disampuk*] mungkin dunia kecil sahaja, terhad kepada kawasan-kawasan beliau sahaja.

Walau bagaimanapun, untuk makluman Ahli Dewan yang mulia ini izinkan saya juga memetik bahawa Yang Amat Berhormat kita telah pergi ke Chicago untuk menerima satu anugerah iaitu Lifetime Achievement Award [*Tepuk*] dan bukan semata-mata atas jemputan ISNA dan saya sudah sebutkan tadi bahawa ISNA telah merayu dengan tiga keping pucuk surat sebelum itu. Mungkin ini adalah satu cara yang saya tidak ingin mengatakan di sini. Walaupun apa pun, yang kita ingin nyatakan di sini, saya juga ingin memetikkan bahawa penerimaan anugerah ini adalah penghormatan untuk rakyat dan kepada Perdana Menteri kita oleh Los Angeles Reliable Investment Bankers Associate yang diketuai oleh seorang banker telah memberikan kenyataan bahawa dengan pimpinan Yang Amat Berhormat, mereka percaya Malaysia telah berjaya untuk lahir sebagai negara Islam pertama di dunia yang akan mencapai taraf negara maju sepenuhnya. [*Tepuk*] Dengan sebabnya ialah penerajuan Yang Amat Berhormat Perdana Menteri kita dan pentadbiran ekonomi yang berasaskan ilmu menjelang tahun 2000.

Tuan Yang di-Pertua: Ya, Batang Lupa.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: [*Bangun*]

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Ah! [*Mengetuk pembesar suara*]

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua.....

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat, Yang Berhormat bagi Sri Gading jangan ketuk, Yang Berhormat. Kasihan kepada dia, Yang Berhormat. Ya, rosak itu susah kita. [*Ketawa*]

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Maaf, Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Sebelum saya membuat soalan tambahan, ingin saya menyebut apa yang pernah saya jumpa. Saya berjumpa dengan beberapa orang Ahli Parlimen daripada Afrika dan South Pacific Island, menyatakan berhubung dengan Perdana Menteri. Katanya Perdana Menteri Malaysia, "*If you don't want him, send him to us we want him*", kata Ahli Parlimen daripada Afrika dan Pacific Land yang saya pernah jumpa.

Ada segelintir masyarakat kita ini, Tuan Yang di-Pertua, ‘marahkan bapa rumah dibakar.’ Perdana Menteri bukan nyamuk, Tuan Yang di-Pertua, dia bapa kita, ‘marahkan bapa kelambu hendak dibakar’.

Saya hendak tanya dengan Timbalan Menteri adakah penyiasatan dibuat oleh kementerian Yang Berhormat untuk mencari pendalang-pendalang negara di luar negara menghasut agensi atau badan-badan lain untuk memburuk-burukkan nama negara dan memecahbelahkan negara ini dan untuk membinasakan negara kita supaya kita mengenali mereka dan diberi, disebar nama mereka di seluruh negara ini untuk pengetahuan umum. Terima kasih.

Datuk Dr. Leo Michael Toyad: Tuan Yang di-Pertua, untuk menjawab soalan Yang Berhormat itu, izinkan saya nyatakan bahawa kita berusaha dan dapat mengambil tindakan untuk mengenalpastikan punca-punca kegiatan-kegiatan yang sentiasa untuk memburuk-burukkan kepimpinan kerajaan dan juga negara kita, dengan tujuan yang satu sahaja, menumpukan satu matlamat yang bukan berkepentingan kepada rakyat dan seluruh rakyat Malaysia ini, atau kebaikan dan kebajikan negara kita.

Untuk makluman Ahli-ahli Yang Berhormat juga, kita tidak perlulah pandang begitu jauh juga dan seberang kita sahaja kita lihat ada suara-suara yang mungkin mewakili pihak-pihak tertentu.

[Soalan No. 17 - Y.B. Dr. Tan Seng Giaw [Kepong] tidak hadir]

18. **Tuan Husam bin Haji Musa [Kubang Kerian]** minta Menteri Pendidikan menyatakan:

- (a) berapakah jumlah wang yang dipungut bagi yuran peperiksaan anjuran Lembaga Peperiksaan Malaysia dan Kementerian Pendidikan di peringkat rendah dan menengah setiap tahun; dan
- (b) adakah kementerian tidak bercadang menghapuskan yuran-yuran tersebut.

Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir: Tuan Yang di-Pertua, Allah – soalan ini hendak jawab pasal *thick skin* kah atau *thin skin* ini? Tadi ada sebut *thick skin*, siapa yang *thick skin*? Saya tahu pihak PAS pun

Tuan Yang di-Pertua: Ya.

Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir: pihak PAS pun ada yang *thick skin*. Tuan Yang di-Pertua, [Ketawa] [Disampuk] maaf saya, saya tersilap, saya ingat soalan itu mengenai dengan *thick skin*. Sebenarnya tidak ada soalan pasal *thick skin*.

Tuan Yang di-Pertua, bagi jawapan:

- (a) pada tahun 2000 Lembaga Peperiksaan di Kementerian Pendidikan telah menerima kutipan yuran dari calon-calon semua jenis peperiksaan berjumlah RM92.21 juta. Jumlah ini adalah lebih rendah daripada jumlah kos untuk menguruskan peperiksaan iaitu sebanyak RM115.23 juta.
- (b) Kementerian Pendidikan tidak bercadang untuk menghapuskan yuran-yuran peperiksaan yang dikendalikan oleh Lembaga Peperiksaan. Yuran tersebut diperlukan untuk menampung kos pengurusan dan pentadbiran.

Saya tidaklah perlu baca banyak, Tuan Yang di-Pertua, saya hendak beri pecahan itu lain kalilah. Kalau Yang Berhormat hendak juga kita boleh beri pecahan. Kadar yang dikenakan sekarang merupakan kadar minimum yang hanya dapat menutupi kos tetap. Oleh hal yang demikian, Kementerian Pendidikan Malaysia iaitu Lembaga Peperiksaan tidak mampu untuk mengurangkan apatah lagi untuk menghapuskan yuran-yuran tersebut. Oleh hal yang demikian, Kementerian Pendidikan iaitu Lembaga Peperiksaan tidak mampu untuk mengurangkan. Terima kasih.

Tuan Husam bin Haji Musa: Soalan tambahan. Sebalik daripada jumlah yang begitu besar yang dipungut oleh kerajaan daripada pelajar-pelajar termasuk pelajar-pelajar miskin di seluruh negara, kita dapati Lembaga Peperiksaan telah mengeluarkan soalan-soalan yang bukan sahaja kalau surat khabar hari ini ada kertas kosong (blank paper) dan juga soalan-soalan yang salah. Dua hari yang lepas saya ingat ada persatuan guru-guru telah melahirkan bantahan terhadap soalan-soalan

matematik yang didapati menggunakan formula yang salah sama sekali, itu yang pertama. Saya ingin mendapat kepastian adakah Lembaga ini tidak dipantau oleh kementerian ini dengan teliti.

Yang kedua, saya tidak pasti daripada jawapan Yang Berhormat tadi adakah yuran tersebut meliputi peperiksaan selain daripada peringkat menengah rendah dan sekolah rendah. Kalau tidak silap saya dalam buku hasil kerajaan dicatatkan hanya RM5 juta perolehan daripada yuran peperiksaan. Saya sekali lagi mencadangkan supaya kementerian ini memikirkan sekurang-kurangnya untuk mengecualikan yuran peperiksaan bagi pelajar-pelajar miskin di seluruh negara.

Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir: Terima kasih, Yang Berhormat. Saya tahu dan saya amat prihatin mengenai dengan peperiksaan apa yang telah dibangkitkan di dalam surat khabar baru-baru ini mengenai dengan ada kertas yang kosong dan di mana ada setengah misalnya pada 20 November yang lalu, iaitu Kertas Kimia II ataupun Kod Kertas 4541/2 SPM di Sekolah Menengah Kebangsaan Gunung Rapat, di mana 17 orang telah dikuarantin disebabkan kertas itu tidak ada muka surat. Begitu juga dengan apa yang berlaku di beberapa kawasan pusat-pusat yang lain lagi iaitu pada 16 November, Maths. I, kemudian yang terlibat 15 pusat di Perak, 27 pusat di Pahang.

Dalam hal ini saya terus terang beritahu kepada Yang Berhormat dan di Dewan yang mulia ini pihak Lembaga Peperiksaan kita mengambil tanggungjawab, dalam bahasa Inggeris, we take full responsibility apa yang berlaku.

Walau bagaimanapun, pihak kementerian akan tetap mencari sebab-sebab apakah puncanya yang menyebabkan kertas itu kosong. Walau bagaimanapun, mereka tetap mengambil peperiksaan. Misalnya macam di Kelantan, buat masa ini kita tahu Kelantan dan Terengganu banjir. Kita juga akan menjadual semula bagi mereka yang tidak dapat mengambil peperiksaan. Ini memang kita mengambil perhatian. Dan juga kita telah pun mengambil beberapa langkah prosedur yang tertentu untuk menjamin supaya kertas ini dapat dilengkapkan tetapi oleh kerana, ini saya tidak tahulah di mana punca kesilapan tadi dan masih kita siasat dan kita mendapati semuanya langkah-langkah tertentu telah pun diambil, semua langkah untuk menjamin supaya ada keselamatan.

Kita tidak mahu berlaku pada masa yang lampau di mana kertas itu bocor. Oleh itu langkah-langkah yang kita ambil dan saya sendiri memantau keadaan ini di pihak kementerian dan saya dapati mereka mengikut semua prosedur. Tetapi sekarang kita hendak cari apa puncanya, mungkin - ini mungkin ya, ialah di bahagian pencetak, di mana pencetak diberi tugas sepenuhnya untuk mencetak dan juga dengan izin, Tuan Yang di-Pertua, dia kena check daripada satu peringkat, ke satu peringkat, ke satu peringkat. Ini kita telah lakukan.

Jadi, oleh yang demikian, kita tidak boleh salahkan pegawai-pegawai di Lembaga. Yang sebenarnya orang telah buat tuduhan mengatakan pegawai-pegawai tetapi saya jamin kepada Yang Berhormat kita ambil tanggungjawab sepenuhnya. Boleh kata kita yang salah dan sebagainya, kita ambil tanggungjawab, walau bagaimanapun, kita akan terus kan ini.

Mengenai dengan peringkat rendah yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat tadi, sebenarnya ya, kita masuk juga mengenai dengan peperiksaan rendah UPSR, PMR, Ujian Kelayakan, PTS dan sebagainya kita ada kutipan itu. Itu yang saya katakan tadi, Tuan Yang di-Pertua, saya tidak bolehlah, angka ini pun saya hendak baca panjang, cukup banyak. Kalau Yang Berhormat hendak saya boleh beri kepada Yang Berhormat.

Mengenai dengan untuk memikir semula, saya rasa cadangan yang dibuat oleh Yang Berhormat boleh kita periksa nanti. Bagi mereka yang miskin, selalunya mereka dapat bantuan daripada pihak-pihak yang tertentu tetapi untuk kita kata menghapus tadi sudah saya kata kita tidak boleh hapuskan buat masa ini.

Jadi, mungkin ini cadangan daripada Yang Berhormat, kita sedia ambil perhatian. Terima kasih.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Apabila Kerajaan Brunei membeli ayam ke Sarawak, dia rasa ragu-ragu yang ayam itu tidak halal, jadi dihantar pegawai dia dari Majlis Islam Brunei ke Sarawak untuk mengawal penyembelihan dan pemprosesan ayam di satu pengeluaran ayam yang terbesar di Kuching supaya memastikan ayam itu halal semuanya.

Jadi, saya hendak bertanya dengan Setiausaha Parlimen, apabila kita meragui pihak pencetak ini yang mungkin membocorkan demikian, bolehkah tidak Lembaga

itu mengatur orang dia sendiri mengambil alih kawal seliaan masa percetakan dibuat? Terima kasih.

Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Saya tidak tahu apa sebab yang kata ayam itu sembelih atau tidak sembelih, saya tidak tahu Tuan Yang di-Pertua, mungkin bulan puasa Tuan Yang di-Pertua, ayam itu sembelih atau tidak sembelih, apa pasal tidak tahulah. *[Ketawa]*

Jadi, saya sudah sebutkan tadi kepada Yang Berhormat sebelum daripada ini iaitu bahawa langkah-langkah serta juga prosedur yang sudah kita tetapkan diikuti sebab kita sebenarnya untuk mengelak supaya kertas itu tidak bocor. Oleh yang demikian, kita telah memilih satu, dengan izin, Tuan Yang di-Pertua, security printing untuk menjamin supaya tidak bocor. Dalam masa yang sama, apabila dia sudah cetak, kita kata untuk buat proof reading tadi telah dihantar kepada pihak Lembaga dan pihak Lembaga tehh buat penyemakan. Sesudah penyemakan dihantar balik kepada security printing dan di situlah saya rasa puncanya apa yang kita panggil sepatutnya pihak yang berkenaan telah menyemak.

Saya juga difahamkan bahawa apabila kertas itu dihantar kepada pusat-pusat peperiksaan tadi, ia hanya boleh dibuka 10 minit sebelum peperiksaan itu berlaku. Jadi, tidaklah kita boleh beri masa yang panjang kepada ketua penyelia peperiksaan itu boleh membuka setengah jam ataupun satu jam kerana hari ini kita dapati ramai daripada kita membawa handphone.

Jadi, kita tidak mengizinkan perkara itu bocor. Oleh yang demikian, kita hanya membenarkan 10 minit. Jadi, dalam 10 minit itulah yang kita rasa apabila dia buka, kertas cukup tetapi muka surat tidak ada. Misalnya, saya ambil contoh apa yang berlaku pada 14 November dahulu iaitu satu kertas, ini berlaku di Shah Alam. Dia lewat 1 jam 40 minit kerana penyelia terpaksa pergi ke pusat yang terdekat dan secara kebetulan pula, Tuan Yang di-Pertua, tengah jalan hujan lebat, banjir kilat, traffic jam dan sebagainya *[Ketawa]* kertas itu, murid terpaksa tunggu 1 jam 40 minit. Saya pohon maaf bagi pihak kementerian perkara ini berlaku dan maklumlah kita ini human being, Tuan Yang di-Pertua, dengan izin, ...

Tuan Yang di-Pertua: Ya, ya.

Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir: kesilapan sentiasa berlaku tetapi saya tahu tahun ini berkali-kali. Ya, saya faham Yang Berhormat, kita juga cuba elakkan perkara-perkara seperti ini.

Jadi, apabila dia sampai kepada penyelia tadi – saya balik kepada cerita tadi, dan dibuka dan inilah kita dapati. Kami sedang memikirkan di pihak kementerian bagaimana hendak cari jalan supaya langkah-langkah yang perlu diambil dan kita akan ambil. Terima kasih.

[Soalan No. 19 - Y.B. Tuan Nasharudin bin Mat Isa [Yan] tidak hadir]

[Soalan No. 20 - Y.B. Puan P. Komala Devi [Kapar] tidak hadir]

21. **Datuk Seri Panglima Joseph Pairin Kitingan [Keningau]** minta Perdana Menteri menyatakan apakah sebab yang sebenar pihak Kerajaan Terengganu tidak dibenarkan menguasai royalti minyak 5% seperti yang boleh dilakukan oleh kerajaan yang sebelum itu.

Setiausaha Parlimen Kementerian Kewangan [Tuan Hashim bin Ismail]: Tuan Yang di-Pertua, isu mengenai wang ihsan Kerajaan Terengganu ini telah pun disentuh oleh Yang Berhormat Menteri Kewangan secara panjang lebar semasa membentangkan Belanjawan Tahun 2001 baru-baru ini dan oleh kerana itu saya tidak ada apa-apa maklumat tambahan untuk diberikan. Terima kasih.

Datuk Seri Panglima Joseph Pairin Kitingan: Soalan tambahan. Bilakah nama 'royalti' minyak Kerajaan Terengganu ditukar kepada 'wang ihsan' dan apakah sebabnya? Terima kasih. *[Ketawa] [Disampuk]*

Tuan Hashim bin Ismail: Tuan Yang di-Pertua, ini kira nasiblah Yang Berhormat daripa da Keningau kerana pertama kali datang *[Ketawa]* dan soalnya terkeluar. Tahniahlah.

Sebenarnya, Tuan Yang di-Pertua, dalam perjanjian di antara Petronas dengan Terengganu pun kita tidak ada menyebut secara khusus tentang royalti kerana dalam perjanjian itu pun memang ada satu clause yang mengatakan bahawa minyak yang didapati dan yang diperolehi di Terengganu ataupun dalam bahasa Inggerisnya, dengan izin, won and safe in Terengganu. Tetapi mengikut tafsiran pelanta benua

bahawa definisi Terengganu itu adalah tiga batu nautika ke laut tetapi apa yang diperolehi, minyak yang diperolehi sekarang ini melebihi daripada 200 nautika miles maka dari itu, ini adalah hak Kerajaan Persekutuan dan Kerajaan Persekutuanlah yang berhak mengendalikan, menguruskan minyak itu.

Sekarang ini pun kerajaan bukan menafikan hak itu kepada rakyat kerana setiap sen wang itu kita mahu sampai kepada rakyat, maka dengan itulah kerajaan sekarang ini terus menyalurkan peruntukan itu supaya kita yakin setiap sen wang itu sampai kepada rakyat Terengganu yang berhak menerimanya. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, sebagaimana peraturan mesyuarat ta di, kita hentikan pada jam 11.00. Masa untuk pertanyaan-pertanyaan bagi Jawab Lisan selesai.

[Masa untuk Pertanyaan bagi Jawab Lisan telah cukup dan Jawapan bagi Pertanyaan No. 3, 6, 8, 10, 12-15 ,17, 19 dan 20 adalah dijilid dalam buku berasingan]

RANG UNDANG-UNDANG DIBAWA KE DALAM MESYUARAT

RANG UNDANG-UNDANG PENGANGKUTAN JALAN (PINDAAN) 2000

Bacaan Kali Yang Pertama

Rang Undang-undang bernama Suatu Akta untuk meminda Akta Pengangkutan Jalan 1987; dibawa ke dalam mesyuarat oleh Setiausaha Parlimen Kementerian Pengangkutan; dibacakan kali yang pertama; akan dibacakan kali yang kedua pada mesyuarat kali ini.

RANG UNDANG-UNDANG BEKALAN ELEKTRIK (PINDAAN) 2000

Bacaan Kali Yang Pertama

Rang Undang-undang bernama Suatu Akta untuk mengadakan peruntukan bagi pengawalseliaan industri pembekalan elektrik, pembekalan elektrik pada harga yang munasabah, perlesenan mana-mana pemasangan elektrik, pengawalan mana-mana pemasangan loji dan kelengkapan elektrik berkenaan dengan perkara yang

berhubung dengan keselamatan orang dan penggunaan elektrik dengan cekap dan bagi maksud yang berkaitan dengannya; dibawa ke dalam mesyuarat oleh Timbalan Menteri Tenaga, Komunikasi dan Multimedia; dibacakan kali yang pertama; akan dibacakan kali yang kedua pada mesyuarat kali ini.

RANG UNDANG-UNDANG

RANG UNDANG PERBEKALAN 2001

DAN

USUL

ANGGARAN PEMBANGUNAN 2001

Jawatankuasa

Aturan Urusan Mesyuarat dibacakan bagi menyambung semula pertimbangan atas “Rang Undang-undang Perbekalan 2001 dan Usul Anggaran Pembangunan 2001 dan Jawatankuasa sebuah-buah Majlis.” *[Hari Keenam]*

Dewan bersidang dalam Jawatankuasa.

[Tuan Yang di-Pertua *mempengerusikan Jawatankuasa]*

**Maksud B.28, B.29, B.30, B.31 dan B.32 [Jadual] -
Maksud P.28, P.31 dan P.52 [Anggaran Pembangunan 2001] –**

Tuan Pengerusi: Ahli-ahli Yang Berhormat, Kepala Bekalan B.28 hingga B.32 dan Kepala Pembangunan P.28, P.31 dan P.52 di bawah Kementerian Kewangan terbuka untuk dibahas. Kubang Kerian.

11.02 pagi

Tuan Husam bin Haji Musa [Kubang Kerian]: Terima kasih, Tuan Pengerusi. Bismillah, alhamdulillah, Kita sekarang berada dalam bulan Ramadan dan dengan itu saya yakin akan meningkatkan ingatan kita kepada orang-orang miskin yang menjadi sebahagian daripada subjek pemerintahan negara kita. Saya merujuk 010300 – Pengurusan Perolehan Kerajaan. Kita semua telah tahu bahawa sebahagian daripada perolehan kerajaan ataupun hasil kerajaan diperolehi melalui cukai,

perjudian dan juga dividen daripada syarikat-syarikat judi di mana kerajaan mempunyai saham.

Sempena bulan Ramadan yang mulia ini, saya mencadangkan supaya Kementerian Kewangan menarik semua pelaburan kerajaan dalam semua syarikat perjudian, bagi mengelakkan pertentangan di antara tugas kerajaan membanteras tabiat perjudian di kalangan rakyat je lata dan tugas kerajaan ataupun kedudukan kerajaan sebagai sebahagian daripada perniagaan judi.

Saya merujuk 020300 – Pengurusan Penganalisisan Ekonomi. Pada hari ini, Yang Berhormat Datuk Samy Vellu, Yang Berhormat bagi Sungai Siput, masih lagi berada di Lunas. Daripada laporan akhbar tiap-tiap hari, kita lihat bahawa Yang Berhormat Menteri berkenaan telah benar-benar melihat kedudukan sebenar rakyat, bukan sahaja berdasarkan angka-angka statistik yang dibentangkan dalam bilik mesyuarat Kabinet tetapi ialah kedudukan rakyat jelata yang sebenar di peringkat akar-umbi. Dalam surat khabar, pada tiap-tiap hari, Yang Berhormat bagi Sungai Siput telah pun meluluskan projek segera sebagai tanda *urgency*, dengan izin, kedudukan keperluan rakyat. Sebahagian daripada mereka duduk dalam rumah yang amat daif, sebahagian selepas negara merdeka 40 tahun masih lagi belum mempunyai bekalan air yang bersih, bukan sahaja di estet-estet tetapi juga di kawasan-kawasan yang berhampiran dengan bandar.

Kita semua tahu, Lunas ialah satu kawasan yang hampir dengan pusat pembangunan. Sama ada Pulau Pinang, Bukit Mertajam dan lain-lain pusat pembangunan. Itu belum diambil kira kawasan-kawasan yang jauh daripada pusat pembangunan seperti Baling ataupun pekan-pekan, kawasan-kawasan desa kecil yang lain.

Yang Berhormat telah mempunyai satu kata-kata ajaib di Lunas iaitu 'Boleh, boleh dan bikin, bikin'. Dan dalam masa 24 jam, semua keperluan rakyat telah dibikin dengan peruntukan besar daripada pelbagai kementerian. Apa yang saya hendak sebutkan ialah, saya telah berulang kali menyebut hal ini di dalam Dewan ini bahawa di sana terdapat jurang mutu kehidupan yang sangat besar di antara sebahagian besar rakyat dengan sebahagian rakyat yang bernasib baik tetapi peruntukan belanjawan kita adalah sebaliknya. Kita memperuntukkan kepada

perkara-perkara yang kurang relevan dengan keperluan rakyat secara besar-besaran dan sebaliknya tumpuan kepada keperluan-keperluan rakyat adalah tidak begitu besar dan meluas.

Saya mencadangkan dalam kesempatan ini supaya kerajaan menambahkan satu lagi ukuran mutu kehidupan rakyat jelata berasaskan kepada item-item yang betul-betul relevan dengan mutu hidup iaitu umpamanya:

- (i) Rumah. Keadaan rumah yang mereka tinggal, persekitaran perumahan mereka, bilik-bilik yang ada dalam rumah mereka dan juga taraf pemilikan tanah bagi rumah-rumah mereka;
- (ii) selain daripada bilangan ahli keluarga berbanding pendapatan bagi satu-satu isi rumah;
- (iii) kemudahan-kemudahan asas yang berada di persekitaran-persekitaran mereka;
- (iv) taraf pendidikan ahli keluarga; dan
- (v) mutu kehidupan.

Berasaskan indeks mutu hidup ini, barulah kerajaan akan mendapat gambaran yang sebenar tentang kedudukan rakyat jelata. Selama ini kita berasas kepada pendapatan purata. Pendapatan purata adalah suatu, *misleading*, dengan izin, keadaan sebenar di mana pendapatan orang yang mempunyai perolehan yang begitu besar dicampurkan dengan pendapatan orang biasa yang miskin dan kemudian dibahagikan dengan jumlah penduduk menghasilkan pendapatan purata yang sangat tinggi.

Yang Berhormat Timbalan Menteri Kewangan semasa menggulung perbahasan kementerian ini telah memberikan statistik tentang pendapatan purata rakyat Malaysia meningkat. Tetapi Yang Berhormat, perkara ini tidak menggambarkan kedudukan sebenar. Pendapatan saya sendiri tidak meningkat, pendapatan orang yang jauh lebih miskin daripada saya, jauh tidak meningkat bahkan menurun.

Saya telah menyebutkan bagaimana harga kelapa sekarang ialah 3 sen sebiji dan saya telah sebutkan bahawa kelapa bagi penduduk biasa di kampung ialah nasi mereka, beras mereka, pendidikan mereka, kesihatan mereka tetapi kita tidak merencanakan satu belanjawan yang berasaskan kepada indeks yang lebih realistik

dalam menggambarkan kedudukan rakyat jelata di seluruh negara. Ini belum masuk Sabah, belum masuk Sarawak dan lain-lain kawasan pedalaman.

Daripada indeks banci berasaskan mutu hidup ini, seterusnya kerajaan seharusnya menyusun semula peruntukan belanjawan bagi diorientasikan kepada penyelesaian-penyelesaian masalah rakyat yang paling asas secara mendesak, secara yang berleluasan sebelum daripada kita memperuntukkan wang negara kepada perkara-perkara yang dianggap sebagai mewah ataupun mega.

Sebagai satu contoh, saya telah sebutkan bahawa kerajaan memperuntukkan bagi belanjawan ini sahaja RM2.8 bilion, sebagai tambahan kepada RM4 bilion untuk Putrajaya alone, dengan izin. Putrajaya alone dapat RM2.8 bilion, peruntukan pembangunan berbanding dengan Kementerian Pertanian bagi seluruh Malaysia daripada Perlis sampai ke Sarawak, peruntukan pembangunan Kementerian Pertanian yang meliputi pembuatan parit, saliran dan lain-lain hanya RM1.3 bilion tetapi untuk peruntukan Putrajaya RM2.8 bilion, jauh lebih besar daripada peruntukan keseluruhan pembangunan Kementerian Pertanian.

Sehubungan dengan ini, kita lihat dalam belanjawan kita di bawah Kementerian Kewangan ini, kita lihat di bawah Butiran 140000 – Tabung Perumahan Rakyat Termiskin telah dihapuskan langsung, tidak ada langsung peruntukan diberikan. Saya inginkan penjelasan, mengapakah pada tahun 2001 peruntukan untuk perumahan rakyat termiskin dihapuskan. Adakah rakyat kita sudah kaya raya, adakah perumahan mereka sudah selesai.

Butiran 020800 – Pengurusan Senarai Bersama. Daripada statistik yang ada dalam buku Laporan Audit yang ada pada Yang Berhormat semua, kita lihat bahawa kerajaan-kerajaan negeri mempunyai tunggakan hutang yang sangat besar. Keseluruhan hutang kerajaan negeri kepada Kerajaan Pusat ialah RM9 bilion. Dan hutang tertunggak sahaja ialah RM882 juta bagi kerajaan-kerajaan negeri termasuklah negeri-negeri macam Johor, Selangor, selain daripada Kedah, Perlis, negeri-negeri miskin, kecil yang kena banjir sekarang Kedah dan Perlis. Mereka mempunyai hutang yang besar dengan Kerajaan Persekutuan.

Saya mencadangkan dalam kesempatan ini supaya semua kadar pemberian Kerajaan Persekutuan mengikut Perlembagaan dikaji semula, di dipertingkatkan

sebagai menggambarkan keperluan kerajaan-kerajaan negeri di atas beberapa asas, yang pertama ialah kos perbelanjaan kerajaan-kerajaan negeri pada keseluruhannya telah meningkat. Yang kedua ialah kerana sumber hasil bagi Kerajaan Persekutuan juga telah meningkat.

Saya telah sebutkan di dalam Budget ini sahaja, kita mendapat tambahan hasil daripada petroleum kerana kenaikan harga di pasaran antarabangsa ialah RM7 bilion. Tetapi saya hairan bagaimana dalam item perkongsian hasil kerana peningkatan hasil Kerajaan Persekutuan, peruntukan untuk tahun 2001 dan 2000 adalah sama iaitu lebih kurang kalau tidak silap saya ialah RM150 juta. Tidak ada pertambahan berasaskan kenaikan perolehan hasil minyak bagi pihak Kerajaan Persekutuan.

Kemudian Butiran 030000 – Perkhidmatan Perakaunan. Kita telah melihat juga dalam Laporan Audit ini bagaimana syarikat-syarikat berkanun Kerajaan Persekutuan dan juga kerajaan-kerajaan negeri telah gagal membayar hutang yang telah diperolehi daripada Kerajaan Persekutuan. Dalam masa yang singkat ini, saya berharap bahawa kementerian ini dapat menubuhkan satu Jawatankuasa Audit ataupun melantik audit-audit bebas bagi melakukan *due diligence*, dengan izin, ke atas semua perbadanan ini.

Selama ini saya yakin bahawa sebahagian besar perbadanan ini telah berjalan walaupun mereka rugi dengan begitu besar tanpa dilakukan satu *due diligence report* yang membolehkan satu audit ke atas pentadbiran dan pengurusan mereka dilakukan dan dengan ini mereka bebas. Sama ada mereka rugi, menyeleweng ataupun sebagainya tidak ada satu *monitoring*, dengan izin, yang dibuat.

Saya rasa dengan *due diligence* yang bebas kita akan memperolehi laporan sebenar bagaimanakah syarikat-syarikat ataupun perbadanan awam kerajaan negeri dan Persekutuan ini diuruskan sebelum kita meluluskan peruntukan pada setiap tahun. Tambahan hutang kepada mereka sedangkan prestasi mereka tetap menurun dan tidak memuaskan bahkan menjadi beban kepada Kerajaan Persekutuan.

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat, minta gulung ya, Yang Berhormat.

Tuan Husam bin Haji Musa: Saya dalam kesempatan ini, suka mengingatkan bahawa kita telah mengalami defisit belanjawan selama 4 tahun berturut-turut dan meningkat daripada satu tahun ke satu tahun. Dan untuk 4 tahun ini

kita telah mengalami jumlah deposit sebanyak RM43.4 bilion. Ada tiga cara bagaimana kerajaan membiayai deposit yang dalam masa yang singkat ini saya hanya pergi kepada cara bagaimana kerajaan telah menguruskan deposit dengan membesarkan hutang awam negara dan berdasarkan kepada angka-angka yang kita perolehi dalam buku-buku kerajaan sendiri bahawa hutang awam kerajaan telah meningkat.

Dan, saya ingin merujuk oleh kerana masa adalah singkat, kepada peruntukan membayar hutang bagi tahun 2001 sebanyak RM10 bilion yang kita peruntukkan di dalam belanjawan kita. Daripada RM10 bilion ini, 90% adalah untuk membayar bunga seperti yang telah dicatatkan di dalam buku ini sendiri iaitu RM9 bilion akan digunakan ke atas:-

- (i) faedah atau sekuriti kerajaan RM6.48 bilion;
- (ii) faedah pinjaman pasaran luar negeri RM954 juta;
- (iii) faedah pinjaman projek luar negeri RM475 juta;
- (iv) faedah pinjaman pasaran tempatan RM401 juta; dan
- (v) faedah pinjaman projek dalam negeri RM865 juta.

Lima jenis faedah ini, membebankan kita dengan RM9 bilion iaitu 90% daripada peruntukan pembayaran perkhidmatan hutang negara. Jadi, ini pada saya adalah satu nisbah yang sangat besar dan saya berharap perkara ini akan dapat dilakukan dengan lebih berhemah. Oleh kerana masa tidak mengizinkan, walaupun banyak perkara lain yang saya ingin sebutkan, sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi: Batu.

11.14 pagi

Tuan Ng Lip Yong [Batu]: Terima kasih, Tuan Pengerusi. Saya ingin membahaskan Maksud P.28 Butiran 03500 – Penswastan, Program Pembetungan Seluruh Negara.

Tuan Pengerusi, tujuan kerajaan melaksanakan Program Pembetungan Seluruh Negara adalah salah satu langkah untuk menaikkan taraf kesihatan rakyat negara kita ini. Tetapi bila program ini dilaksanakan kita dapati bahawa syarikat yang dilantik atau diberi penswastan program ni tidak mampu menjalankan tugasnya, lagipun saham syarikat ini telah pun bertukar tangan beberapa kali. Akibatnya kerajaan kena

ambil alih saham Syarikat IWK dengan harga RM179,364,000. Sebenarnya kerajaan telah memberi *soft loan* lebih awal dan kalau faedah atau bunga diambil kira, harga yang kerajaan bayar memang tinggi lagi. Saya minta penjelasan dari Yang Berhormat Menteri, menyatakan berapa peruntukan tambahan akan diperlukan pada masa hadapan.

[Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]
mempengerusikan Jawatankuasa]

Tuan Pengerusi, saya juga bercadang bahawa orang yang terlibat dalam penswastan ini, dengan izin, *diblack-listed* supaya mereka tidak dapat apa-apa projek kerajaan lagi. Selain daripada itu saya berharap kerajaan tidak ambil alih saham sahaja tetapi pengurusan masih di tangan orang yang sama. Kerajaan harus membuat sesuatu supaya pengurusan disusun semula dan dipantau secara berterusan.

Tuan Pengerusi, saya juga ingin menyentuh Maksud P.29 Butiran 021200 – Bayaran Untuk Tanggungan Kumpulan PERWAJA. Di bawah tajuk ini sebanyak lebih dari RM2 bilion telah diperuntukkan dan ini telah naik dari RM1.167 bilion pada tahun 2000. Jumlah di bawah Kod 4000, Pembelian dan Kenaan Bayaran Tetap adalah RM4.5 bilion. Ini bermakna bahawa lebih dari 50% di bawah Kod ini telah diperuntukkan kepada PERWAJA.

Saya minta penjelasan daripada Yang Berhormat Menteri, menyatakan berapa lagi peruntukan tambahan yang diperlukan selepas tahun ini. Dan, apakah kerajaan bercadang untuk menjual atau menutup syarikat ini supaya kita dapat menghentikan perbelanjaan kerajaan yang mungkin merugikan atau, dengan izin, *to stop further bleeding*. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, saya bagi Beluran. Ya, Beluran ya.

Tuan Philip Benedict Lasimbang: Penampang.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, *sorry*, Penampang.

11.18 pagi

Tuan Philip Benedict Lasimbang [Penampang]: Terima kasih, Tuan Pengerusi. Saya cuma menyentuh dua perkara. Saya ingin mengambil bahagian dalam perbahasan bagi Butiran B.30 mengenai Peruntukan Kepada Wang Berkanun.

Keputusan kerajaan untuk menggunakan Akaun II, KWSP untuk membeli komputer amatlah penting untuk menjadi pencetus dan pemangkin kepada hasrat kerajaan mencapai ekonomi berteraskan pengetahuan. Sesungguhnya ini adalah idea yang terbaik bagi kita untuk menghasilkan masyarakat yang celik komputer dan memperolehi ilmu dengan lebih cekap dan seterusnya lebih produktif.

Walau bagaimanapun, saya tidak setuju dengan keputusan untuk memberi monopoli pembelian komputer ini kepada Pos Malaysia Bhd. atau anak syarikatnya yang mendapat bekalan daripada 10 jenama utama di Malaysia seperti *Acer, Apple, Compaq, Del, Gateway* dan sebagainya. Saya fikir ini bertentangan dengan tujuan kita untuk pasaran yang lebih liberal untuk membantu syarikat-syarikat kecil bertubuh besar dan seterusnya menghasilkan kesedaran dan sumbangan kepada penggunaan teknologi ICT.

Tuan Pengerusi, kita harus sedar bahawa kita tidak boleh lihat ini dari sudut pembekalan, tetapi harus dilihat dari sudut mempertingkatkan kemampuan syarikat-syarikat kecil ini untuk memberi kesedaran dan seterusnya sumbangan kepada penggunaan teknologi ICT. Dianggarkan perniagaan ini boleh menghasilkan urusniaga lebih RM10 bilion daripada RM9.5 juta pencarum KWSP. Ini kalau dilihat lebih kurang 30% daripada pencarum yang menggunakan kemudahan ini. Jadi, lebih RM10 bilion kemungkinan. Bayangkanlah, berapa besar sumbangan ini kepada *spin of* perniagaan berasaskan ICT ini dan sumbangan kepada perkembangan peniaga-peniaga kecil. Saya telah difahamkan bahawa Pos Malaysia Bhd. yang mempunyai 623 *outlet* dan akan melatih posmen untuk menghantar komputer itu sahaja. Hanya untuk menghantar tanpa perkhidmatan. Perkhidmatan selepas jualan akan dibuat oleh vendor PC itu seperti yang saya sebutkan tadi yang berjumlah 10 kesemuanya. Itu sahaja, dan saya ragui di mana mereka ada cawangan-cawangan di pekan-pekan yang kecil dan ini akan memberikan permasalahan kepada pembeli-pembeli itu ataupun pencarum-pencarum KWSP yang telah membeli komputer daripada Pos Malaysia.

Saya syorkan supaya biarlah Pos Malaysia Bhd. mengkhusus kepada perniagaan mereka yang ada itu dalam bidang postal mengikut falsafah k-ekonomi iaitu mengkhusus kepada bidang yang spesifik. Biarlah syarikat ini di antara yang terancang di dunia ataupun terbesar.

Alasan bahawa penyelewengan pembelian komputer ini saya tidak perlu bahas kerana banyak cara untuk menangani ataupun mengatasi masalah ini. Saya cadangkan supaya kerajaan melalui Kementerian Kewangan mengkaji semula dan menarik balik cadangan untuk memberi pembelian komputer ataupun monopoli ini oleh pencarum KWSP kepada Pos Malaysia Bhd. atau syarikatnya dan memberi peluang kepada pencarum memilih sendiri syarikat komputer yang mereka fikir sesuai seperti yang saya katakan tadi, peluang ini yang terbaik untuk mencetus dan memberi lonjakan kuantum dalam kita bergerak kepada ekonomi berasaskan ilmu. Saya harap Kementerian Tenaga, Komunikasi dan Multimedia, Kementerian Pembangunan Usahawan dan juga Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna akan memberi sokongan kepada cadangan ini.

Tuan Pengerusi, berhubung dengan prosedur ataupun tatacara untuk kelulusan pembelian komputer ini, pemprosesannya amat mengecewakan daripada statistik yang kita ada. Kita boleh lihat kerana terlalu lama sehingga pemohon-pemohon tertanya-tanya sama ada permohonan itu diluluskan ataupun tidak.

Saya juga mengaitkan ini dengan Butiran B.30 - 040000 mengenai dengan Kumpulan Wang Tabung Pencen. Saya tahu kementerian berusaha untuk membantu memudahkan para pesara mendapatkan pencen mereka tetapi setakat ini terdapat masalah pengeluaran pencen. Kita tidak boleh biarkan perkara ini di mana seseorang pesara itu tidak mempunyai pendapatan beberapa bulan selepas bersara. Ini memberi tekanan para pesara terutama sekali yang duduk jauh dari tempat asal mereka bekerja itu. Saya cadangkan kerajaan lebih proaktif dalam pemprosesan pencen ini dan memproses permohonan ini tiga bulan sebelum seseorang itu bersara supaya kakitangan kerajaan itu memenuhi segala syarat yang dikehendaki seperti salinan dokumen yang relevan.

Saya juga cadangkan supaya prosedur ini juga dibuat oleh Kumpulan Wang Simpanan Pekerja (KWSP). Sekali lagi saya cadangkan supaya Kementerian

Kewangan menyediakan piagam dan seterusnya kursus-kursus bagi kakitangan-kakitangan akaun atau yang terlibat dengan urusan kewangan seperti bahagian pencen, bahagian tuntutan, bahagian pinjaman, bahagian bantuan, bahagian subsidi, penggajian dan lain-lain lagi supaya lebih faham nilai masa dalam soal wang, *the value of time*, dengan izin dalam soal wang. Kita perlu putaran kewangan, *we have to circulate our money*, dengan izin tersebut untuk menghasilkan perbelanjaan domestik yang lebih lancar dan membantu para peniaga dan pihak swasta menyumbang kepada pemulihan ekonomi kita.

Bagi saya perkara prosedur dan pemprosesan urusan kewangan kerajaan ini masih sangat mengecewakan dan perlu dipertingkatkan. Oleh itu, saya mohon supaya kementerian mengkaji dan mengambil tindakan terhadap masalah ini. Perlu langkah-langkah yang strategik seperti individu yang lebih berilmu, bertanggungjawab yang faham dengan kepentingan sumbangannya kepada pemulihan ekonomi dan individu yang boleh membuat lebih daripada satu tugas ataupun multi-tasking dengan individu yang lebih produktif dan dengan bantuan teknologi ICT, bolehlah kita menghasilkan struktur organisasi yang lebih rata, yang *flat* untuk pembuatan keputusan yang lebih cepat.

Saya harap falsafah ekonomi digunakan dalam pentadbiran kerajaan secepat mungkin, sebagai langkah yang paling penting untuk kakitangan menyumbang ke arah pertumbuhan ekonomi yang lebih pesat. Saya percaya aspek meningkatkan produktiviti kakitangan awam ini akan diberi penekanan dalam *master plan* ekonomi yang akan digunakan oleh kerajaan pada penghujung bulan Mac, 2001. Dengan sumbangan ini, saya mohon menyokong. Terima kasih.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: **Ya, Batu Gajah.**

11.28 tgh.

Puan Fong Po Kuan: Terima kasih, Tuan Pengerusi. Saya merujuk kepada Butiran 010000 - Perkhidmatan Kewangan. Saya menyokong apa yang telah dinyatakan oleh Yang Berhormat bagi Penampang mengenai monopoli Pos Malaysia di dalam pembelian komputer melalui wang KWSP. Objektif pelancaran *one home one computer* dengan izin, atau satu keluarga satu komputer oleh kerajaan adalah bertujuan untuk meningkatkan pengetahuan komputer agar ia dapat sampai kepada

semua rakyat Malaysia dengan membolehkan komputer akses kepada golongan yang berpendapatan rendah pada harga yang berpatutan beserta dengan sokongan teknikal yang terbaik melalui satu organisasi yang mempunyai rangkaian dan jentera untuk memberi perkhidmatan. Dengan pengumuman bahawa pengeluaran wang simpanan KWSP untuk pembelian komputer hanya boleh dilakukan dengan syarat-syarat melalui Pos Malaysia dan pembelian daripada salah satu 10 syarikat komputer yang disenaraikan tersebut telah gagal memelihara kepentingan ahli-ahli pencarum atau konsumen.

Kita tahu bahawa jika nelayan menjual ikannya melalui orang tengah, orang tengah yang mengaut keuntungan yang paling banyak. *Consumer* atau pembeli yang terpaksa membayar harga yang lebih tinggi daripada yang dibayar oleh orang tengah kepada nelayan. Cuba bayangkan di dalam skim satu keluarga satu komputer, ia mempunyai dua orang tengah. Bagaimanakah *consumer* boleh membeli pada harga yang berpatutan jika dibandingkan dengan pembeli yang terus membeli daripada pembekal komputer.

Pengerusi Eksekutif Pos Malaysia telah dilaporkan di dalam surat khabar mengaku bahawa Pos Malaysia ada mendapat keuntungan kewangan juga seperti perniagaan yang lain. Pos Malaysia juga bukan satu entiti awam lagi, sudah pasti ada keuntungan baru dilakukan oleh perniagaan ini. Berapakah komisen atau faedah keuntungan bagi Pos Malaysia di dalam setiap pembelian komputer?

Alasan bahawa Pos Malaysia mempunyai cawangan yang mencukupi di seluruh negara untuk melaksanakan monopoli skim ini adalah tidak boleh diterima. Ini adalah kerana di dalam penghantaran surat sahaja tugas utama Pos Malaysia juga lewat. Syarikat yang bernama OdaSaja iaitu orang tengah yang kedua, Tuan Pengerusi, yang telah menandatangani perjanjian dengan Pos Malaysia dan 10 buah syarikat pembekal komputer dari skim ini, saya percaya juga mendapat keuntungan daripada perniagaan ini.

Saya ingin tahu apakah keperluan menerusi orang tengah kedua OdaSaja sebelum pesanan komputer pembeli sampai kepada syarikat komputer 10 buah yang tersenarai tersebut. Berkaitan OdaSaja, saya telah melakukan satu carian maklumat syarikat tersebut. OdaSaja ini hanya ditubuhkan pada 15 November, 1999. Kekuatan

kewangan tidak diketahui. Kecekapan di dalam mengendalikan perniagaan serta memberi perkhidmatan tidak dapat dipastikan. Jenis perniagaan OdaSaja dinyatakan adalah *general trading* bukan pakar di dalam komputer. Jika ke pejabat pos juga kita akan nampak satu almari gelas yang menunjukkan barangan pinggan mangkuk, mesin pengisar makanan dan lain-lain barangan elektrik dikendalikan oleh OdaSaja.

Pengarahnya bagi OdaSaja adalah Dato' Sulaiman bin Kudus, Datin Tan Kim Wee Yong dan Ismail bin Ahmad. Saya ingin tahu siapakah mereka? Pakar komputerkah? Apakah keistimewaan OdaSaja. Pemegang syer OdaSaja menurut carian maklumat adalah Arena ASIA. Dua daripada empat orang pengarahnya adalah Pengarah OdaSaja yang namanya telah saya sebutkan sebentar tadi yang telah ditubuhkan pada tahun 1997. Akan tetapi menurut laporannya, *turn over*nya adalah kosong dan *unappropriated profit carried forward* adalah RM-1,978 sahaja.

Jadi, orang yang sama yang mengendalikan perkhidmatan OdaSaja ini. Monopoli oleh Pos Malaysia dan orang tengah kedua OdaSaja, apakah kementerian boleh memperolehi sebarang faedah kewangan hasil pembelian *consumer* melalui skim ini. Saya hendak tahu sama ada kementerian juga mengaut sebahagian keuntungan dengan memberi skim ini dikendalikan oleh Pos Malaysia.

Pola pembelian daripada Pos Malaysia ini juga tidak diberi hak pemulangan kepada consumer. Jika meneliti syarat dan peraturan di dalam borang pesanan pembelian komputer tersebut, peraturan 4 telah mengecualikan pemulangan barangan ini iaitu komputer sahaja kepada OdaSaja. Jika dibandingkan dengan produk yang lain, pembeli boleh memulangkan dalam tempoh 4 hari, tetapi jika komputernya dibeli melalui OdaSaja dikecualikan daripada peraturan ini.

Tambahan pula, melalui satu laporan, komputer yang dibeli menerusi Pos Malaysia yang menempah daripada syarikat OdaSaja yang menempah daripada 10 buah pembekal komputer, adalah lebih mahal daripada harga pasaran yang sebenar iaitu, lebih kurang RM400 lebih mahal. Apakah ini benar? Jika ya, sebab-sebabnya, apakah yang dimaksudkan dengan harga yang berpatutan? Saya telah mendapat maklumat daripada Pegawai Pos Malaysia bahawa Pegawai Pos Malaysia hanya dihantar ke kursus komputer hanya untuk 2-3 bulan sahaja sebelum mengendalikan pemasangan komputer dan *set up* komputer yang mudah. Jadi, bagaimanakah

consumer atau pembeli boleh mendapat sokongan teknikal yang terbaik daripada Pos Malaysia.

Menurut satu laporan akhbar telah ada Pegawai Pos Malaysia yang gagal memasang komputer apabila komputer telah dihantar serah kepada *consumer*. Saya juga turut bertanya siapakah akan membaiki komputer jika kerosakan dihadapi. Pegawai Pos Malaysia telah menyatakan Tuan Pengerusi, bahawa kalau rosak kecil mereka boleh dihubungi dan mungkin boleh membaikinya kerana mereka telah mengikuti kursus latihan 2-3 bulan.

Apabila saya tanya kalau rosak besar, beliau berkata bahawa Pos Malaysia akan menghubungi ejen-ejen komputer untuk menguruskannya. Saya harap jangan *consumer* dikelirukan. Menurut satu laporan akhbar, Pos Malaysia sendiri menyatakan bahawa mereka tidak akan memberi perkhidmatan selepas jualan, *after sales service* langsung seperti yang telah dinyatakan oleh Yang Berhormat bagi Penampang.

Daripada *homepage* OdaSaja, dinyatakan bahawa sokongan teknikal akan diberi bergantung kepada modal yang diberi dan maklumat lanjut akan hanya diberi selepas diberi PC tersebut. Mengapa tidak boleh dimaklumkan di mana komputer boleh dibaiki di dalam peraturan, terma-terma dalam pesanan, di dalam borang ini? Terma ini tidak dinyatakan dalam syarat-syarat dan peraturan pembelian ini.

Oleh itu saya pohon penjelasan. Oleh itu bagaimanakah dikatakan di dalam skim ini pembeli akan memperolehi sokongan teknikal yang terbaik. Apakah peranan OdaSaja jika yang dirujuk adalah OdaSaja. Apakah sokongan teknikal dimasukkan. Penghantaran pun mengambil masa sepuluh hari. Di era globalisasi kepantasan adalah amat penting. Surat-surat pun kadang-kadang tidak dapat diserahkan pada masa yang tepat. Saya juga telah mengemukakan satu aduan kehilangan surat yang mengandungi bank draft kepada Pejabat Pos Besar Ipoh ekoran kelalaian Pos Malaysia saya telah mengalami kesusutan nilai mata wang asing. Aduan lebih sebulan masih tiada jawapan. Jadi bagaimana boleh harap perkhidmatan yang baik boleh diberi kepada Pos Malaysia. Tugas utama mereka menghantar surat mereka gagal menjalankannya dengan efisien sekali. Setakat ini saya hanya tahu satu alasan sahaja yang dimaklumkan dimestikan melalui Pos Malaysia di dalam pembelian komputer

menggunakan wang KWSP oleh ahli-ahli KWSP itu untuk mengelakkan penyalahgunaan kemudahan tersebut.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Sila gulung Yang Berhormat.

Puan Fong Po Kuan: Saya ingin tahu setakat hari keputusan Kabinet atau hari mewajibkan pemberian melalui Pos Malaysia berapakah permohonan pengeluaran daripada KWSP yang telah disahkan disalahgunakan oleh ahlinya. Dengan Pos Malaysia memonopolikan penggunaan wang KWSP untuk pembelian komputer di bawah skim ini yang mewajibkan pembelian daripada salah satu daripada sepuluh pembekal komputer adalah bertentangan dengan kebebasan memilih seorang pengguna atau consumer dengan wang simpanan ekor hasil titik peluhnya. Oleh itu saya minta ketelusan diberi apa kriteria digunakan untuk memilih sepuluh jenama. Mengapa jenama luar negara dipilih yang branded sahaja. Apakah yang tidak ada brand itu tidak sebaik yang mempunyai jenama.

Oleh itu saya cadangkan agar Kabinet membatalkan keputusannya memberi Pos Malaysia pembelian komputer dengan wang KWSP yang jelas hanya memberi faedah kepada Pos Malaysia dan syarikat bernama OdaSaja di atas kos wang simpanan consumer penggugatan perniagaan 10,000 peniaga komputer dan penghalang kepada usaha Malaysia ke arah pencapaian ke-ekonomi dan masyarakat IT. Terima kasih Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Saya bagi Tambun.

11.37 pagi

Dato' Haji Ahmad Husni bin Mohd. Hanadzlah [Tambun]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya ingin menyentuh di bawah tajuk perkhidmatan kewangan perkhidmatan analisis ekonomi dan sumber berkaitan dengan CDRC. Saya difahamkan daripada laporan sehingga kini CDRC menerima 75 permohonan pada 31 Julai 2000 melibatkan hutang sebanyak RM45.9 bilion di mana 53 kes berjumlah RM29.2 bilion telah diselesaikan manakala 22 kes melibatkan RM16.7 bilion masih belum diselesaikan. Apa ingin saya perolehi daripada kementerian apakah sebab kelewatan untuk menyelesaikan kes-kes sebanyak 22 tersebut. Saya menyentuh

perkara ini dari kaitan kita yang bersetuju bahawa sektor korporat amat penting dalam pembangunan ekonomi. Negara maju mencapai tahap pembangunan yang tinggi hasil daripada peranan yang dimainkan oleh sektor korporat. Dan dalam kita hendak menentukan pembangunan mapan ekonomi negara kita peranan sektor korporat perlu ditingkatkan dalam pembangunan ekonomi.

Di samping itu saya ingin mendapat penjelasan daripada kementerian mengenai dengan 53 kes yang telah diselesaikan. Adakah pihak kementerian memantau kedudukan syarikat-syarikat tersebut. Adakah dengan selesainya masalah hutang, maka syarikat-syarikat tersebut tidak mengalami sebarang masalah selepas itu. Saya harap perkara ini dilakukan kerana pentingnya sektor swasta berada pada kedudukan yang baik dan lebih-lebih lagi syarikat yang telah melalui proses penstrukturan semula hutang di bawah CDRC.

Kedua saya ingin menyentuh mengenai penggabungan bank. Penggabungan bank dilakukan supaya bank menjadi lebih besar dalam menghadapi proses liberalisasi kewangan. Kita tahu bahawa antara tujuannya ialah supaya bank tempatan mampu untuk bersaing dengan bank besar daripada luar walaupun sekarang ada bank-bank antarabangsa di negara kita. Oleh kerana sekatan-sekatan oleh kerajaan maka perkembangan bank-bank antarabangsa tidak begitu pesat. Dengan proses liberalisasi kewangan ini nanti maka bank-bank antarabangsa akan lebih aktif dan kita akan menghadapi persaingan tersebut.

Sehubungan dengan itu saya ingin mendapat penjelasan dari segi proses penggabungan ini bagaimanakah kedudukan pengurusan bank-bank tersebut, adakah pengurusan bank bergabung lebih baik, produk-produk yang ditawarkan oleh bank dan produktiviti bank. Adakah kita membuat kajian apabila penggabungan bank berlaku, sama ada kita sebenarnya mampu atau tidak untuk bersaing dengan bank-bank antarabangsa. Kita sedar dan insaf kita ambil contoh Chase Manhattan Bank dan Citibank turut melakukan penggabungan untuk menjadi bank terbesar di dunia. Adakah bank-bank kita nanti mampu bersaing dengan bank-bank yang besar.

Mengenai dengan staffing saya difahamkan dari NUBE dijangka 10,000 kakitangan bank akan diberhentikan dalam proses penggabungan ini. Sebelum ini kita dengar ada penafian daripada kementerian 10,000 akan diberhentikan tetapi saya

berbincang dengan pihak bank ini akan berlaku terutama apabila cawangan berdekatan satu akan ditutup dan pihak bank akan buat retrenchment scheme dan sebagainya untuk mengatasi masalah ini. Apa yang ingin saya bangkitkan di sini tidakkah kita patut mengambil langkah segera membuat persediaan menghadapi 10,000 kakitangan yang dijangka akan diberhentikan daripada kita mengambil sikap yang tidak akan berlaku pemberhentian pekerja. *[Mencuit Ahli Yang Berhormat bagi Hulu Langat yang tertidur][Ketawa]*

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, teruskan Yang Berhormat.

Dato' Haji Ahmad Husni bin Mohd. Hanadzlah : Ya, saya pun hendak gelak.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Tidak apa, tidak apa. Puasa, bulan puasa.

Dato' Haji Ahmad Husni bin Mohd. Hanadzlah: Saya mengambil pendekatan ini kerana bukan sahaja dari sudut 10,000 pekerja yang akan masuk dalam pasaran buruh tetapi dari segi 10,000 orang ini telah diberi latihan yang mencukupi, mereka telah terlibat dalam sektor perbankan dan kewangan. Saya dapati kalau kita mengambil tindakan awal golongan 10,000 orang ini kalau kita re-assign dengan izin, ke sektor-sektor lain dengan pengalaman mereka dalam bidang perbankan dan kewangan dan tentu juga sikap mereka yang lebih baik lagi mereka akan menjadi aset kepada sektor lain dan akhirnya akan menjadi aset kepada negara kita. Sehubungan dengan itu saya berharap kementerian akan melihat masalah tersebut dari sudut yang realistik.

Saya juga ingin menyentuh di bawah butiran 021200. Ini berkenaan dengan bayaran untuk tanggungan Kumpulan Perwaja. Terdapat RM2.3 bilion berbanding dengan RM1.17 bilion pada tahun 2000. Apa yang ingin saya bangkitkan di sini bagaimanakah kedudukan operasi Perwaja. Saya lihat dari sudut operasional adakah Perwaja ini satu organisasi yang viable. Jikalau viable bagaimanakah kedudukan cash flow. Ini penting kerana kita tidak mahu kerajaan dibebankan dengan bayaran pinjaman yang diambil oleh Perwaja yang tidak dapat ditanggung oleh Perwaja dan kerajaan sebagai penjamin kepada hutang tersebut terpaksa menghadapi satu suasana

membayar kepada masalah yang dihadapi oleh Perwaja. Kita lihat dalam ...[Batuk]. Puasa ini Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Tidak apa.

Dato' Haji Ahmad Husni bin Mohd. Hanadzlah: Kita lihat dalam sektor korporat baik negara kita mahupun negara lain, berbagai-bagai trend berlaku trend penstrukturan semula pinjaman yang tidak berbayar, trend penggabungan melibatkan syarikat-syarikat tempatan mahupun syarikat luar, trend menjual ekuiti syarikat kepada syarikat lain. Dari segi Perwaja bagaimanakah statusnya? Jika status Perwaja menunjukkan ia tidak viable apakah harus kita lakukan. Adakah kita patut menggabungkan ataupun menjualkan langsung Perwaja kepada pihak lain supaya meringankan tanggungan yang dipegang oleh kerajaan untuk membayar tiap tahun sebanyak RM2 bilion dan tahun depan berapa banyak lagi yang akan dibayar. Jadi saya berharap kerajaan mengambil sikap yang realistik mengkaji kedudukan Perwaja. Bolehkah penstrukturan semula dilakukan, bagaimanakah kedudukan *viability* nya ataupun digabungkan dengan syarikat-syarikat lain ataupun menjual ekuitinya kepada pihak lain supaya kita dapat menyelesaikan dari segi masalah operasi Perwaja ini yang menjadi satu liabiliti besar kepada kerajaan.

Dan akhir sekali saya ingin menyentuh di bawah pemberian jaminan oleh Kerajaan Persekutuan. Saya ingin mendapat penjelasan daripada kementerian berapa banyakkah jaminan yang telah diberi oleh Kerajaan Persekutuan jika dapat dibahagikan kepada dua. Satu kepada syarikat-syarikat swasta dan satu kepada syarikat-syarikat yang di mana kerajaan mempunyai ekuiti. Di samping itu adakah kerajaan telah membuat analisis dari segi jaminan yang diberi, manakah yang berisiko tinggi, berisiko sederhana dan tidak berisiko. Manakah yang berisiko tinggi dan sederhana dan apakah yang akan dilakukan oleh kerajaan.

Saya tidak menidakkan kakitangan kerajaan dalam melihat masalah pemberian jaminan tetapi kadangkala kita mempunyai sikap yang mana oleh kerana tidak ada sebarang masalah kita tidak mengkaji kedudukan jaminan kerajaan yang kita beri. Apabila tiba masalah bila syarikat tidak mampu membayar dan jaminan tersebut terpaksa dibayar kepada pihak bank, baru kita mengambil sikap yang serius hendak mengurus perkara itu.

Saya berpendapat kita perlu kaji daripada sekarang. Mana yang berisiko tinggi kita harus mencari jalan supaya syarikat-syarikat tersebut akhirnya tidak perlu untuk memanggil jaminan. Bermakna kalau syarikat itu berisiko tinggi dan menghadapi masalah, usaha mesti dijalankan daripada sekarang. Oleh kerana kerajaan yang memberi jaminan, kerajaan mempunyai kuasa untuk masuk ke dalam syarikat melakukan perubahan-perubahan termasuk perubahan dari segi lembaga pengarah, pengurusan dan sebagainya dan kuasa ini yang mesti dijalankan oleh kerajaan supaya jaminan ini tidak menghadapi masalah di masa akan datang yang akan mengalir keluar wang yang banyak daripada kerajaan, macam yang berlaku dari segi Perwaja sebanyak RM2 bilion pada tahun ini dan seterusnya sehingga habis hutang. Syarikat tersebut beroperasi dengan hutangnya dibayar oleh kerajaan. Ini satu kerugian yang cukup besar yang dihadapi oleh negara. Jadi sehubungan itu sekali lagi saya minta pihak kerajaan untuk melihat jaminan. Jaminan ini bukan pinjaman jadi kita mungkin tidak rasa begitu bimbang, tetapi pada saya kita mesti bimbang daripada sekarang.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Masa Yang Berhormat habis Yang Berhormat.

Dato' Haji Ahmad Husni bin Mohd. Hanadzlah: Ya?

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Masa sudah habis.

Dato' Haji Ahmad Husni bin Mohd. Hanadzlah: Habis. Saya ucap terima kasih dan mohon menyokong.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Saya pergi Kuala Terengganu.

11.49 pagi

Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi [Kuala Terengganu]: Terima kasih Tuan pengerusi. Saya juga ingin turut berbahas tentang tajuk di bawah B.29 iaitu 021200. Pembayaran untuk tanggungan Kumpulan Perwaja yang melebihi RM2.3 bilion yang telah disentuh juga oleh Yang Berhormat bagi Batu dan juga Yang Berhormat bagi Tambun. Ini merupakan satu peruntukan yang begitu besar dan mengejutkan kita dalam keadaan Perwaja mengalami ataupun menghadapi pelbagai

masalah dan masih lagi di dalam siasatan rapi oleh BPR walaupun melebihi empat ataupun lima tahun siasatan yang dilakukan oleh BPR.

Dengan pertambahan lebih daripada RM2.3 bilion ini merupakan seolah-olah pihak kerajaan memberikan lampu hijau kepada Perwaja untuk terus beroperasi dalam keadaan terlalu banyak isu-isu yang telah ditimbulkan dan perbincangan-perbincangan yang telah dibuat hatta dalam Parlimen ini sendiri. Sejak tahun 1996 sehingga sekarang isu Perwaja ini sering ditimbulkan sama ada ahli-ahli pembangkang begitu juga Yang Berhormat-Yang Berhormat daripada kerajaan sendiri. Kalau kita melihat kepada laporan internal audit yang dibuat dalam kes Perwaja ini pada Disember 1996 begitu jelas sekali tentang kedudukan Perwaja ini ianya dianggap sebagai *insolvent* dengan izin, tidak mampu membayar interest dan principal dengan pinjaman domestik dan luar negeri lebih daripada RM5.7 bilion dalam laporan internal audit ini juga jelas menunjukkan bahawa berlakunya elate irregularities semasa Tan Sri Eric Chia berkuasa di sana. Berlakunya apa yang disebut sebagai inaccurate accounting record, berlaku apa yang dikatakan ratusan juta pemberian-pemberian non-authorize and one sided project antara Perwaja dengan syarikat-syarikat lain sama ada local ataupun luar negeri sendiri.

Dalam hal ini sendiri, saya mengharapkan agar kerajaan lebih telus dalam kita memberikan tambahan yang begitu banyak, seperti mana yang disebut oleh Yang Berhormat bagi Batu sendiri, pertambahan ini adalah satu pertambahan yang begitu besar yang diberikan dalam suasana siasatan-siasatan terus berjalan dan tidak ada sebarang bentuk keyakinan yang boleh diberikan secara menyeluruh dalam konteks perjalanan keseluruhan PERWAJA ini sendiri. Malahan kalau kita melihat siasatan ataupun dalam tahun 1996 sendiri, pihak kerajaan mengaku bahawa akibat daripada *missed management* dalam kerajaan dan juga hutang yang bertambah ini, kita melihat bahawa perjalanan yang ada dalam PERWAJA ini, tidak seorang pun daripada PERWAJA yang sehingga kini dikenakan tindakan sama ada *past or present*. Tidak seorang pun yang diseretkan ke mahkamah ataupun dibawa ke muka pengadilan dalam isu-isu yang ditimbulkan dalam laporan audit sendiri.

Perlu diingat bahawa bekas Timbalan Perdana Menteri di Parlimen yang mulia ini, iaitu Dato' Seri Anwar Ibrahim, semasa perbincangan Rancangan Malaysia Kedua

pada bulan Mei 1996, mendedahkan di Dewan yang mulia ini bahawa PERWAJA pada tahun aset 1995, telah mengalami kerugian RM2.9 bilion dalam bentuk *accumulated losses* dan RM6.9 bilion dalam bentuk *liabilities*. Laporan terkini yang keluar dalam konteks PERWAJA ini, menunjukkan PERWAJA masih mengalami kerugian sebanyak tidak kurang daripada RM800 juta dalam bentuk *accumulated losses*. Malahan kalau kita melihat Laporan Ketua Audit Negara pada Laporan Tahun 1998 mengatakan bahawa PERWAJA merupakan antara agensi yang teratas yang tidak membayar kembali pinjaman kepada kerajaan yang berjumlah tidak kurang daripada RM893 juta.

Kalau kita melihat kepada perkara ini, pada tahun 1996, pihak kerajaan telah meluluskan apa yang disebut sebagai *bail out plan* untuk PERWAJA di bawah satu konsortium yang diketuai oleh Maju Holding Sendirian Berhad, di mana kerajaan telah mengambil tanggungjawab penuh ke atas segala kerugian yang dialami. Ini membolehkan Maju Holding Sendirian Berhad untuk mengambil alih PERWAJA melalui sebuah syarikat, Equal Concept Sendirian Berhad yang mana 51% ekuiti dimiliki oleh Maju Holding dan 49% dimiliki oleh pihak kerajaan sendiri. Sebagai mana yang saya sebutkan, laporan terbaru yang menunjukkan bahawa PERWAJA di bawah pengurusan Equal Concept telah mengalami kerugian sebanyak RM340 juta pada tahun 1998 dan terus-menerus mengalami kerugian sehingga sekarang.

Jadi, dalam hal ini Tuan Pengerusi, kita perlu memahami bahawa *Malaysian tax payers are burdened*, dengan izin, dengan PERWAJA tidak kurang daripada RM9.1 bilion dalam bentuk *liabilities* yang mana RM4 bilion merupakan pinjaman dalam bentuk *direct loan* kepada Perwaja Terengganu Sendirian Berhad dan RM105 juta kepada Equal Concept Sendirian Berhad dan RM5.1 bilion dalam bentuk *government guarantee borrowing* daripada bank-bank tempatan serta luar negara.

Dalam hal ini, *direct loan* ini kalau kita melihat adalah merupakan *the single largest government loan*, RM4.1 bilion ini kepada sebuah syarikat pada waktu itu, 1998 dan mengatasi syarikat-syarikat seperti PLUS atau Projek Usahasama Transit Ringan yang ada di negara kita.

Dalam kita melihat kepada perkembangan-perkembangan inilah, saya mengharapkan agar pihak kementerian lebih telus dalam memberikan satu peruntukan

yang begitu besar ini kerana siasatan yang dilakukan oleh pihak BPR masih berterusan. Kalau kita lihat laporan-laporan terakhir daripada BPR sendiri telah mengenal pasti penyelewengan atau apa yang dikatakan sebagai penyelewengan sejumlah tidak kurang RM76 juta sekarang ini tersimpan di beberapa buah bank di luar negara, dari Hong Kong dan Jepun sehinggalah membawa kepada Swiss Bank dan siasatan BPR dari tahun 1996, rakyat sebenarnya ingin mengetahui tentang perkembangan-perkembangan ini.

Malahan saya ingin merujuk juga kepada satu cabaran yang dibuat pada 8 September 2000 ini dalam sebuah akhbar *New Straits Times* (Singapura) oleh Tan Sri Eric Chia sendiri secara terbuka, dia telah membuat cabaran kepada pihak polis dan BPR Malaysia agar mengheret beliau ke mahkamah kerana dia mengatakan dia mempunyai bukti dan lengkap dan dokumen-dokumen yang cukup dari Chile, Brazil, Germany, Itali dan Jepun yang membolehkan kata-kata dan membuktikan bahawa beliau tidak bersalah dalam isu penyelewengan yang berlaku di PERWAJA ini sendiri.

Saya ingin bertanya, apa khususnya Tan Sri Eric Chia ini? Sehingga sekarang tidak ada sebarang siasatan yang mendalam atau pun rapi terhadap beliau dan sehingga sekarang, untuk pengetahuan Dewan ini, Tan Sri Eric Chia ini mendapat keistimewaan dengan menggunakan *diplomatic passport*. Sehingga sekarang, beliau diberikan *diplomatic passport*, boleh travel ke mana-mana di seluruh dunia ini dengan menggunakan *diplomatic passport* negara kita. Jadi, apakah perkaitan yang ada ini? Adakah Eric Chia ini mempunyai kaitan dengan pemimpin-pemimpin UMNO dan Barisan Nasional yang ada di negara kita.

Yang akhirnya, saya ingin mengaitkan isu PERWAJA ini dalam pemberian lebih daripada RM2.3 bilion ini dalam konteks Kerajaan Negeri Terengganu. Kerajaan Negeri Terengganu selama ini telah pun diperbodoh dengan ekuiti lebih daripada 19% dan Kerajaan Negeri Terengganu telah membelanjakan lebih daripada RM1 bilion. Bayangkan RM1 bilion, sebuah kerajaan negeri telah membelanjakan lebih daripada RM1 bilion untuk membantu projek PERWAJA yang ada di negeri Terengganu. Inilah sebahagian daripada apa yang kita lihat di negara Terengganu sendiri dari sudut penyelewengannya, dari sudut kemiskinan yang adanya, dari tidak

ketelusan yang ada, setelah lebih daripada 40 tahun di bawah UMNO dan Barisan Nasional, rakyat Negeri Terengganu masih lagi berada di tahap kemiskinan yang begitu teruk.

Sebagai akhirnya, saya mengharapkan agar pemberian ataupun peruntukan RM2.3 bilion kepada PERWAJA ini perlu diteliti dahulu oleh pihak kementerian yang pertamanya, saya mencadangkan agar sebelum diberikan peruntukan ini, pihak kerajaan perlulah menyediakan satu Kertas Putih bagi menjelaskan kedudukan sebenar PERWAJA sendiri, dari sudut *management*, dari sudut kerugian berbilion-bilion ringgit yang berterusan serta kedudukan terkini PERWAJA kepada seluruh rakyat Malaysia. Adakah PERWAJA ini mampu di bawah Maju Holding ini untuk terus bergerak dalam konteks persaingan yang ada sekarang dengan peruntukan yang begitu besar yang diberikan yang kita rasa ataupun kita dan semua Ahli-ahli Dewan mempunyai kebimbangan terhadap satu peruntukan yang begitu besar dalam keadaan sehingga sekarang, kita tidak dapat ataupun pihak kerajaan tidak dapat memberikan satu keyakinan kepada seluruh rakyat tentang PERWAJA ini sendiri.

Yang keduanya, saya ingin mencadangkan ...

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Masa Yang Berhormat sudah cukup.

Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi: Ya. Sebagai akhirnya, saya mendesak agar pihak polis dan juga BPR menyegerakan siasatan terhadap laporan-laporan polis yang telah dibuat mengenai salah laku serta penyelewengan yang berlaku di dalam PERWAJA ini sendiri. Saya mengharap agar kerajaan memberikan justifikasi yang

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Masa Yang Berhormat sudah habis.

Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi: ...begitu telus dalam konteks peruntukan yang begitu banyak yang diberikan kepada PERWAJA ini.

Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Batang Lupar.

11.58 pagi.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar [Batang Lupar]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya menyentuh di bawah Butiran Perkhidmatan Kewangan, 010000 secara ringkas.

Tuan Pengerusi, saya amat bersetuju kalau Kementerian Kewangan menarik balik arahan untuk menggunakan mekanisme iaitu pihak pos sebagai pengendali pengeluaran komputer kepada pembeli kita daripada EPF kerana ini tidak ada jaminan daripada kerajaan, melainkan jaminan yang boleh dibuat iaitu cita rasa pembeli boleh disesuaikan dan harga yang murah boleh dijualkan dan juga *after sales service*, dengan izin, selepas pembelian itu boleh dikendalikan dengan sempurna.

Kalau di Sarawak, Tuan Pengerusi, saya cukup jamin, memang tidak boleh dibuat perkara ini kerana *after sales service* ini adalah berlandaskan perhubungan di antara pembekal komputer kepada pengguna komputer itu sendiri. Saya telah menggunakan komputer selama 20 tahun, jadi, saya amat tahu sangat soal komputer. Itu yang pertama.

Yang keduanya, Tuan Pengerusi, di bawah tajuk yang sama, saya menyentuh satu perkara yang sudah lama dan banyak kali saya sentuh iaitu projek-projek yang dilaksanakan di Sarawak dan Sabah, umpamanya. Persoalan *transport* dan *travelling*, dengan izin, hendaklah diberi lebih daripada apa yang diberi kepada pelaksanaan projek yang sama, kalau di Semenanjung. Ini kerana soal pengangkutan dan kos pengangkutan ke pedalaman Sabah dan Sarawak amatlah mahal dan tinggi. Kadangkala kita terlihat ada program-program kerajaan yang tidak terlaksana oleh kerana kos pengangkutan tidak dibuat.

Bahkan saya menerima satu surat kompelin yang mengatakan kadang-kadang kursus disuruh oleh kerajaan menguruskan kursus-kursus untuk jabatan-jabatan kerajaan tetapi oleh kerana kos untuk pengangkutan tidak diberi bersama, jadi, kursus-kursus ini, jadi kalau dibuat pun dengan menggunakan kos-kos *transport* dan *travelling* yang telah dibekalkan untuk jabatan berkenaan untuk kerja harian mereka. Jadi, saya berharap kepada pihak kementerian boleh memikirkan se dalamnya untuk kes Sarawak dan Sabah. Soal *transport* dan *travelling* ini amatlah penting untuk pelaksanaan projek.

Di bawah 010400 –Pengurusan Pinjaman Perumahan. Tuan Pengerusi, ingin saya menyentuh perkara ini dan ini amat penting kepada semua pegawai dalam jabatan kerajaan, terutama sekali pegawai-pegawai daripada negeri-negeri yang jauh daripada Kuala Lumpur, umpamanya, yang mana mereka jarang dapat mengurus sendiri dan berjumpa dengan pegawai-pegawai yang menguruskan pinjaman mereka. Saya pernah menyebutkan ada dua, tiga syarikat yang jadi bankrap oleh kerana pengurusan daripada pihak pinjaman perumahan. Saya boleh sebut ini.

[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Lim Si Cheng) **mempengerusikan Jawatankuasa**]

Dahulu, syarikat bekas-bekas perajurit Malaysia yang mempunyai duit sebanyak RM11 juta dalam simpanan pinjaman perumahan. Tetapi hanya berhutang RM4 juta dengan bank telah di *declare insolvent* oleh kerana duit itu tidak boleh diturunkan oleh pihak kewangan kepada pembeli rumah dan seterusnya tidak dibayar kepada kontraktor. Dan akhirnya, syarikat itu telah di *liquidate* atau dibubarkan oleh pihak bank dan mendatangkan kerugian bukan sahaja kepada pembeli rumah tetapi juga kepada bekas-bekas perajurit dan juga kepada pihak pembeli.

Jadi, saya berharap pengurusan di bawah Pengurusan Pinjaman Perumahan ini dilaksanakan dengan lebih baik lagi supaya pegawai-pegawai tidak mempunyai sikap yang mana mereka itu amat penting sangat, tidak boleh berjumpa, tidak boleh dibawa berbincang dan sebagainya. Pengurusan juga lambat menurunkan wang apabila kelulusan telah dibuat dan dokumentasi-dokumentasi yang perlu telah dibuat dengan sempurna dan penurunannya juga amat lambat. Sebahagian daripada prosedur-prosedur mereka juga tidak realistik. Jadi, kalau saya hendak hurai semua prosedur yang saya tahu selama menguruskan pinjaman perumahan ini, Tuan Pengerusi, mungkin panjang sangat. Masa saya 10 minit, mungkin tidak mencukupi.

Saya memohon kepada pihak kementerian supaya melihat semula pegawai-pegawai dan semua sekali kakitangan dalam pengurusan pinjaman perumahan ini mestilah mempunyai sikap yang lebih baik sedikit dan menggunakan prosedur-prosedur yang lebih jelas dan senang diikuti dan tidak menekan kepada pihak-pihak pembeli dan pihak pemaju. Kerana apabila sumber kewangan tidak dikeluarkan, dengan sendirinya, pembeli sebagai pegawai kerajaan mungkin tidak akan teraniaya

kerana perjanjian mereka mungkin berlandaskan iaitu saya bercakap ini dalam konteks Sarawak. Mungkin mengatakan dari satu peringkat ke satu peringkat, pembayaran mesti dibuat tetapi kalau pembayaran tidak dibuat, pembeli terkena faedah, umpamanya. Jadi, apabila duit daripada kerajaan ini tidak diturunkan, dengan sendiri faedah ini kena dibayar oleh pegawai kerajaan. Jadi, kita pula menjaga pegawai kerajaan ini.

Yang keduanya, kalau duit ini oleh kerana prosedur yang tidak realistik, tidak menurun secepat mungkin, mungkin kepada syarikat itu juga akan mendatangkan satu masalah dan seterusnya akan mendatangkan masalah kepada pihak pembeli.

Jadi, Tuan Pengerusi, saya berpindah kepada 070500 – Perjawatan Seksyen Pengurusan Sekuriti. Saya tidak betul-betul mengetahui Seksyen Pengurusan Sekuriti ini, adakah ini berhubung dengan industri sekuriti negara ataupun apa? Tetapi, Walau bagaimanapun, ingin saya berbincang sedikit persoalan ini. Kalau kita lihat dalam surat khabar beberapa bulan yang lepas, banyak syarikat di bawah Stock Exchange Kuala Lumpur telah dihukum oleh kerana pengurusan-pengurusan ataupun laporan-laporan ataupun *return*, dengan izin, yang perlu dihantar kepada pihak suruhanjaya telah tidak dihantar dan syarikat-syarikat ini telah dihukum.

Hukumannya kadang-kadang ada berpuluh-puluh ribu dan ada juga beratus-ratus ribu. Tetapi pendapat saya adalah berlainan sedikit. Sepatutnya bukan syarikat yang patut dihukum. Yang patut dihukum ialah Pengurus. Syarikat tidak membuat kesalahan. Syarikat mana boleh buat kesalahan. Jadi, yang dihukum itu ialah syarikat tetapi yang membuat kecuaiannya itu ialah Pegawai Pengurus dan Eksekutif yang mengurus syarikat tersebut. Jadi, apabila syarikat ini dihukum walau sebesar mana atau sekecil mana pun akan membabitkan kerugian kepada semua *shareholders* yang tidak ada langsung terlibat dengan pengurusan syarikat. Saya melihat rasional ini adalah tidak betul dan tidak juga mendatangkan kesan *efficiency* kepada pengurusan syarikat.

Jadi, saya bermohon kepada pihak kementerian supaya menilai semula soal pengurusan dan hukuman ini. Sepatutnya dikenakan kepada Pegawai Pengurus. Kalau Dato' selidik, ada juga syarikat di Bursa Saham Kuala Lumpur yang mempunyai artikel dan memorandum mereka yang mana pengurusan ini tidak boleh

dialih oleh mana-mana pihak, melainkan semua *shareholder* 80% atau 70% boleh mengalih mereka.

Jadi, maknanya yang kecil-kecil ini menjadi satu *victim* kepada pengurusan yang tidak efisien kerana pengurusan ini tidak dihukum tetapi pula kalau mengurus syarikat dengan tidak efisien, bukan mereka yang dihukum, syarikat yang dihukum. Duit bersama, bukan duit mereka sahaja. Duit semua orang akan dihukum. Tetapi orang yang banyak ini tidak boleh mengalih mereka juga oleh kerana syarat-syarat yang terletak di dalam *memorandum article association* mereka, dengan izin.

Jadi saya berpendapat sepatutnya pengurus ini dihukum supaya jangan syarikat itu dihukum dan mungkin saya percaya ini akan mendatangkan kesan yang lebih baik lagi supaya pengurus ini akan berhati-hati dan menjaga apa sahaja yang perlu diberi laporan kepada pihak suruhanjaya. Jadi kalau ini tidak dibuat mereka akan sewenang-wenangnya melakukan kesalahan dan kecuai oleh kerana bukan dari poket mereka sendiri membayar hukum kerana syarikat akan dihukumkan. Kalau syarikat dihukum, maknanya semua akan terhukum bahkan ini bukan kesalahan semua. Jadi saya berharap perkara ini dilihat semula. Saya melihat ada perundangan-perundangan tetapi tidak ada menentukan siapa yang patut dihukum. Jadi saya berharap pihak Kementerian Kewangan melihat perkara ini dan beri garis panduan kepada pihak Suruhanjaya supaya kalau terbukti ini memang adalah kesalahan syarikat dan ahli-ahlinya dan patutlah syarikat dihukum. Tetapi kalau pentadbir syarikat yang membuat kesalahan, sepatutnya syarikat tidak dihukum tetapi pentadbir itu patut dihukum dan bahkan memberi kuasa kepada Suruhanjaya supaya Suruhanjaya berkuasa mengalih pentadbir-pentadbir yang cuai dan kurang cekap dalam menguruskan harta benda kepunyaan orang ramai ini.

Jadi dengan ini, Tuan Pengerusi, saya menyokong. Terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Bandau dan selepas ini Yang Berhormat Timbalan Menteri menjawab.

12.09 tgh.

Dr. Maximus Johnity Ongkili [Bandau]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya ingin tumpukan perkara-perkara yang saya ingin timbulkan hanya dua butiran sahaja, pertama, di bawah Butiran 020300 iaitu Pengurusan Penganalisaan Ekonomi.

Di bawah Kepala ini, Tuan Pengerusi, saya sekadar ingin bertanya, apakah tindakan-tindakan yang sedang dibuat oleh pihak kementerian termasuklah agensi Bank Negara dari segi tugasnya untuk menjalankan penganalisaan keadaan ekonomi negara. Seperti mana yang kita sedia maklum, krisis yang telah pun terjadi pada tahun 1997 dan sampai sekarang pun belum juga pulih semuanya dan pada waktu itu seperti mana sentiasa kami bangkitkan di Dewan yang mulia ini tentang kedudukan ekonomi negara dan jawapannya sentiasa dibekal ialah fundamental sekitar adalah kukuh dan seterusnya maklumat-maklumat bagi setiap faktor-faktor, unsur-unsur dimasukkan sebagai kiraan economic fundamental, dengan izin, itu nampaknya memang lawa dan begitu kukuh, namun demikian apabila timbul angin serangan dan pada tahun 1997 itu kita antara ekonomi yang telah jatuh teruk hasil daripada serangan luar yang telah mengancam ekonomi kita. Maka pada waktu itu, saya antaranya yang telah mengatakan sebelum itu lihat fundamental kita, lihat apa yang sedang terjadi di Mexico, lihat apa yang sedang terjadi dalam ekonomi Thailand dan jawapan sentiasa diberi ialah tidak mustahil ekonomi kita akan turut terpesong ataupun terganggu seperti mana dalam keadaan Mexico ataupun Thailand. Jadi selepas pengalaman itu memang banyak yang timbul apabila kita kaji semula, kita lihat bahawa antara masalah pokok walaupun basic fundamentals, dengan izin, kelihatan kukuh tetapi borrowing domestic debt begitu tinggi dan keduanya ialah stocks and securities over valued, dengan izin. Itulah sebenarnya antara dua faktor yang melemahkan ekonomi apabila diserang sepertimana yang kita telah ketahui.

Jadi selepas itu pihak kementerian telah mengatakan untuk masa depan kita akan kaji membentuk early warning system, dengan izin. Saya ingin bertanya, apa sudah jadi mengenai early warning system ini, apakah hasil-hasil yang telah diperolehi setakat ini supaya apabila timbul saranan dari ekonomi peringkat antarabangsa kepada ekonomi kita adakah kali ini kita betul-betul dapat melindungi ataupun mengemul pasti sebelum ianya terjadi bahawa ada kelemahan-kelemahan dalam sistem ekonomi negara dan bahawa kita boleh menang atas apa-apa serangan kepada sistem ekonomi kita. Saya juga sedia maklum bahawa pada tahun lalu itu seperti mana dalam ucapan Belanjawan tahun 2000 ditubuhkan satu jawatankuasa di mana bekas Menteri Kewangan sendiri dilantik sebagai pakar, sebagai consultant dan

saya pernah menegur bahawa saya harap ini bukan sekadar memberi jawatan kepada bekas menteri, pasti meningkatkan tanggungan kerajaan tetapi untuk betul-betul mengeluarkan hasil dan strategi untuk mengukuhkan khususnya dari segi apa yang disebut early warning system ini. Jadi apakah pendekatan terkini, apakah hasil-hasil daripada jawatankuasa yang dibentuk dalam kementerian yang sedang dipengerusikan oleh bekas menteri tersebut dan adakah kita dalam kita boleh mengatasi, boleh mengawali apa juga serangan kepada ekonomi negara kita jika itu akan berterusan ataupun timbul kembali.

Saya juga berpendapat bahawa dalam soal pembentukan strategi dan early warning system ini, dengan izin, harus lebih luas dibuka untuk partisipasi orang umum, penulis seminar-seminar, bengkel-bengkel dan saya melihat di bawah butiran lain ada RM1 juta diperuntukkan untuk seminar. Kalau ini digunakan dengan sepenuhnya dan saya melihat, Tuan Pengerusi, bahawa saya periksa jurnal-jurnal ekonomi dalam lima tahun ini, begitu sedikit sekali perbincangan di kalangan pakar akademi mengenai ekonomi kita dan secara makro dan secara kuantitatif. Apa sudah jadi dengan mikro modelling system yang ada di peringkat di Kementerian Kewangan. Adakah kita masih meneruskan atau masih ada ekonomi matrik model yang telah ada di sana dahulu kerana dalam perbincangan-perbincangan terkini dalam jurnal-jurnal peringkat nasional pun begitu sedikit sekali yang dibincang oleh para akademi. Adakah ini mencerminkan kekurangan dialog, kekurangan perbincangan, kekurangan critical thinking, dengan izin, dari segi perbincangan mengenai masalah-masalah ekonomi negara kita.

Saya masih juga, Tuan Pengerusi, apabila bekas Menteri Kewangan dan Timbalan Perdana Menteri itu telah pun disingkir bahawa perkataan-perkataan pemimpin negara mengatakan, "Oh, itu bekas Timbalan Perdana Menteri, bekas Menteri Kewangan itu tidak pandai ekonomi, tidak pakar, dia pandai cakap-cakap sahaja," dan saya sebagai bekas kakitangan kerajaan terkejut kerana dalam soal pembentukan dasar pokoknya ialah para penasihat dasar, para pengkaji dasar, para strategis pihak kementerian, di Bank Negara, di kementerian dan merekalah yang sebenarnya, dengan izin, the staying power yang memberi nasihat, membentuk, menggubal dan bukan sekadar menteri. Jadi kalau menteri dituduh tidak pandai

mentadbir ekonomi, apa pula jadi pegawai-pegawai kerajaan yang begitu banyak pengalaman dan harus mempunyai pakar-pakar tertentu.

Dalam soal ini, Tuan Pengerusi, saya berharap dalam pembentukan badan penasihat dalam soal pengurusan penganalisaan ekonomi ini, dengan izin, I hope we have a permanent team ataupun sokongan satu core group yang walaupun berbeza pendapat barangkali sebagai pakar-pakar ekonomi tetapi mempunyai tumpuan khusus dan bukan kerana soal politik dipersalahkan mana-mana pasukan. Saya ingin bertanya apakah perkembangan terkini dalam perkara ini.

Seterusnya, Tuan Pengerusi, saya mahu beralih kepada di bawah Butiran 03500 iaitu Penswastaan Program Pembetungan Seluruh Negara di mana bagi tahun hadapan melalui pinjaman RM179 juta telah pun diperuntukkan. Dalam soal ini saya ingin mengemukakan kepada pihak kementerian dan pihak kerajaan bahawa sudah sampai masanya untuk mengkaji semula dasar penswastaan negara yang telah pun dibentuk awal tahun 70-an dan masih lagi dipakai sebagai pelan induk penswastaan walaupun ada perubahan-perubahan tertentu dari masa ke semasa kerana kalau kita kaji balik agensi-agensi yang telah pun diswastakan, kita melihat bahawa prestasi mereka begitu jauh dari apa yang diidam-idamkan ataupun apa yang telah pun diharapkan pada masa agensi-agensi tersebut diswastakan.

Dalam perkara ini, saya ingin pihak kementerian supaya mengkaji semula Dasar Penswastaan Negara dan melihat melalui kes-kes tadi kepada agensi-agensi yang diswastakan dan meninjau dari situ adakah matlamat-matlamat asal penswastaan itu telah dicapai, misalnya daripada matlamat mengurangkan kos tanggungan kerajaan, ini sentiasa disebut. Tetapi kalau kita lihat beberapa agensi khususnya dalam tiga tahun ini, agensi-agensi yang besar gergasi saiznya dan dikatakan dahulu bahawa boleh mengelakkan tanggungan kerajaan tetapi apabila kita lihat mereka juga yang terdedah kepada krisis ekonomi yang melanda pada tahun 1997 itu dan akhirnya kerajaan masuk juga untuk memberi pinjaman mahupun melalui Danaharta ataupun Danamodal. Jadi dari segi soal pokok yang dikatakan dahulu bahawa agensi ini boleh melindungi tanggungan daripada kerajaan, saya rasa perlu dikaji semula supaya melihat adakah matlamat itu tercapai bagi beberapa agensi yang tertentu.

Dari segi soal prestasi juga, Tuan Pengerusi, bukan sahaja soal kos yang saya cakapkan tadi, prestasi. Kita melihat beberapa agensi yang telah pun diswastakan dan apabila dicadang untuk diswastakan, memanglah banyak peringkat. Mula-mula dikorporatkan, lepas dikorporatkan, diswastakan dan dalam soal penswastaan ini lebih daripada 10 jenis penswastaan mulai daripada yang kecil kepada yang besar, kepada bill operating transfer kepada management by out dan seterusnya dan memang beberapa jenis digunakan untuk agensi lain dan seterusnya tetapi pokoknya kita melihat beberapa agensi juga dari segi prestasi tidak juga meningkat prestasi dari segi layanan kepada rakyat, dari segi efficiency dan ini perlu dikaji semula. Misalnya Telekom, Malaysian Airlines System, TNB, adakah prestasi dari segi layanan kepada rakyat betul-betul meningkat bahkan kos meningkat pelbagai agensi-agensi ini termasuk hospital. Adakah ini telah meningkatkan prestasi dan efficiency di peringkat pentadbiran. Ini semuanya, Tuan Pengerusi, perlu dikaji secara dalam-dalam supaya matlamat asal itu dapat dicapai.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, sila gulung.

Dr. Maximus Johnity Ongkili: Setengah minit sahaja, Tuan Pengerusi. Jadi saya sekalilagi mendesak di sini supaya Dasar Penswastaan Negara itu dikaji semula berasas kepada pengalaman semenjak 10 tahun ini berdasarkan kepada prestasi ataupun kemerosotan perkhidmatan beberapa agensi yang telah diswastakan.

Satu lagi faktor di sini ialah khususnya penswastaan jalan raya. Saya ingin bertanya di sini bagi setiap kilometer kawasan jalan raya yang bertol itu, berapa harga sebenarnya yang dianggap sebagai buying price ataupun, dengan izin, penswastaan price per unit satu kilometer. Adakah RM20 juta, RM30 juta, RM40 juta. Saya sedia sedar ini tertakluk barangkali dengan kawasan jalan raya, tertakluk kepada saiz jalan raya dan seterusnya tetapi secara amnya saya ingin minta gambaran daripada pihak kementerian kos per kilometer, dengan izin, jalan raya bertol yang diswastakan. Dengan kata-kata demikian, sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Timbalan Menteri, sila menjawab.

12.20 tgh.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Yang Berhormat Tuan Pengerusi, terima kasih kepada Yang Berhormat yang telah pun membahaskan peruntukan-peruntukan di bawah Kementerian Kewangan di bawah B.28 hingga B.32 dan P.28, P.31 dan P.52. Mungkin agaknya Tuan Pengerusi, hari ini mula hari puasa jadi banyak perbincangan itu terbabas sedikit daripada peruntukan-peruntukan yang ditetapkan. Walau bagaimanapun, saya akan membahaskan isu-isu berkenaan supaya dapat kita bincangkan bersama.

Pertamanya mengenai perkwastan IWK di seluruh negara dan kalau kita lihat bahawa perkwastan yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Batu Gajah dan rakan-rakannya yang lain, ini merupakan perkwastan yang pertama kalinya kita adakan di seluruh negara. Dahulu kita ada perkwastan, katakan DBKL ataupun di Majlis-majlis Daerah.

Tetapi perkwastan seluruh negara ini buat pertama kalinya diadakan, terdapat kepincangan-kepincangan yang telah pun kita selidiki dan teliti bahawa semua Majlis Daerah termasuk Dewan Bandaraya tidak memberikan fakta-fakta yang betul, maknanya *record keeping* mereka tidak betul untuk kita membuat program yang *comprehensive*. Oleh kerana itu kebanyakannya apabila kita membahagikan peruntukan yang berkenaan untuk IWK ini banyak *shortfalls*, dengan izin, kerana program-program yang kita lancarkan itu tidak dapat data-data yang khusus yang *comprehensive* daripada majlis-majlis dDaerah.

Kerajaan telah menandatangani dua perjanjian pinjaman dengan Indah Water Konsortium bagi pembinaan loji pembersihan dan sebagainya. Di sini juga kita harapkan supaya *consumer* ataupun pengguna-pengguna IWK membayar. Problem kita kalau misalnya tidak bayar elektrik, kita potong elektrik. Jadi kejutan itu nampak *immediate*, segera. Kalau kita tidak bayar bil telefon, kita potong talian telefon tetapi kalau kita tidak bayar kumbahan air dan sebagainya, perkara ini tidak nampak, sebab ia terletak di bawah tanah.

Saya sudah bercakap dengan IWK kenapa tidak kita buat satu iklan di mana katakan Yang Berhormat bagi Kepong bangun pagi di bilik tidur dia, bangun tengok

sahaja hendak masuk ke bilik air, ulat-ulat semua sudah keluar. Jadi baru datang timbul jijik dan sebagainya supaya dapat kita membayar duit IWK ini. [Ketawa]

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat bagi Kepong bangun.

Dr. Tan Seng Giaw: Tuan Pengerusi, penjelasan Adakah Yang Berhormat sedar bahawa kita daripada pembangkang DAP terutamanya telah pada lebih 10 tahun yang lepas sebelum IWK dilantik sebagai konsortium, kita pun telah dengan berpanjang lebar menerangkan di dalam Dewan yang mulia ini bahawa cara yang dilakukan oleh pihak kerajaan melalui IWK tidak akan diterima oleh rakyat. Kerana rakyat biasa dengan cara membayar cukai pintu, kerana cukai pintu digunakan untuk semua, untuk saliran, pembedungan dan kutipan sampah sarap. Itulah yang kebiasaannya dan itulah mentalitinya. Sekarang pihak kerajaan kata itu mentaliti sudah tidak kira, kita lakukan sahaja dan perkara ini akan selesai. Tidak, saranan Yang Berhormat pun tidak akan menyelesaikan masalah ini kerana kebiasaan rakyat dan tambahan pula IWK diberi konsesi lebih 30 tahun.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, apa hendak tanya sekarang?

Dr. Tan Seng Giaw: Penjelasan, saya inginkan penjelasan. Adakah dia sedar, saya sudah tanya tiga soalan Tuan Pengerusi, adakah Yang Berhormat sedar - saya ulangi untuk kali yang ketiga, adakah Yang Berhormat sedar mengenai hal ini dan janganlah kita sarankan lagi, kerana saranan itu tidak akan diterima.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Terima kasih Yang Berhormat, saya pun mengambil perkataan Yang Berhormat dahulu. Kita kena ada *mind shift*, jadi inilah yang kita hendakkan supaya adanya tarbiah ataupun pendidikan. Kalau misalnya kita potong air, potong api, potong elektrik, tidak bayar, tetapi tentang IWK ini dia orang tidak akan bayar kerana dia orang tidak nampak *the immediate effect* atau kesan yang segera. Tetapi kalau kita katakan kita buat iklan, bila bangun di bilik tidur, bilik air itu penuh dengan ulat dan sebagainya yang menjijikkan, kemungkinan agaknya dia orang akan bayar. Masalah kita hari ini ialah apabila ramai yang tidak bayar seperti Yang Berhormat kata ialah kerana *mind shift*nya tidak lagi berubah.

Pertamanya, oleh kerana kita tidak ada data-data yang *comprehensive* daripada Majlis Daerah dan sebagainya, jadi sekarang ini kerja kita adalah untuk meningkatkan keupayaan infrastruktur pembentungan yang lama supaya mencapai tahap yang diperlukan oleh Jabatan Alam Sekitar atau keperluan perlesenan.

Keduanya, mengurangkan jumlah *old sewerage implant* ini. Ini pun juga kita hendak tengokkan dari segi maintenance dan sebagainya. Banyak telah diperkatakan apabila tempat-tempat itu dicerobohi ataupun simennya itu terbuka dan budak jatuh ke dalamnya. Kita telah pun mengatakan bahawa perkara ini akan kita ambil tindakan yang tegas.

Yang ketiganya, menggantikan infrastruktur pembetungan yang lama yang telah melebihi jangka hayat penggunaannya.

Yang keempat, penempatan semula infrastruktur untuk menepati keperluan kerajaan; dan

Yang kelima, membekalkan infrastruktur pembetungan yang baru untuk memberi perkhidmatan bagi pembangunan baru ataupun pembangunan semula.

Oleh kerana penswataan ini, kita mula keseluruhan negara, jadi kerajaan mengambil alih IWK ini kerana kita hendakkan penyelesaian rakyat itu akan terjamin.

Selain daripada itu pelaksanaan program *water slush* iaitu *slush treatment* dengan izin, dianggarkan memakan perbelanjaan yang banyak dan program yang dicadangkan di bawah strategi ini adalah short term slush yang dianggarkan melibatkan 22 buah pihak berkuasa tempatan. Kerja-kerja *refurbishment*, dengan izin, kepada lima kategori - *treatment performance*, *safety security* yang saya katakan tadi, *mechanical serviceability*, yang keempatnya *electrical serviceability* dengan izin, dan yang lain-lain akan dilaksanakan. Oleh kerana itu kerajaan telah pun melihat supaya perkara-perkara ini akan diambil tindakan yang sewajarnya.

Satu lagi yang dibangkitkan tadi tentang bukannya Putrajaya tetapi Cyberjaya, Cyber View Sdn. Bhd dan Multimedia Development Corporation Sdn. Bhd di bawah peruntukan itu. Mengenai Cyber View Sdn. Bhd yang asalnya untuk membangunkan Cyberjaya akan dijalankan dan kita ada "Master Developer" dan perjanjian pembangunan di antara Setia Haruman dengan CSB telahpun ditandatangani supaya dapat Setia Haruman menjalankan pembinaan Cyber View. Dokumen telah pun

dirangka dan inisiatif-inisiatif telah pun dipercepatkan supaya penyediaan dan pembayaran bagi proses pengambilan balik tanah. Adalah diharapkan dengan adanya peruntukan aktiviti pembangunan, Cyberjaya Flagship Zone akan dapat dijalankan.

Kita tahu bahawa Cyberjaya merupakan nadi penggerak MSC dan adalah sebuah bandar bestari yang dibangunkan khususnya untuk menarik pelabur-pelabur antarabangsa supaya menempatkan syarikat IT dan Multimedia mereka di lokasi yang optimum dengan kemudahan infrastruktur yang telah pun kita katakan seperti bangunan bestari, premis penjagaan mesra pengguna dan kemudahan rekreasi bertaraf dunia.

Terdapat juga peningkatan kos yang melebihi peruntukan yang dikatakan tadi. .

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Timbalan Menteri, Yang Berhormat bagi Jeli bangun.

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: *[Memberi isyarat kepada Y.B. Timbalan Menteri supaya meneruskan ucapan]*

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Tertakluk kepada keputusan mahkamah oleh kerana pengambilan tanah banyak orang yang diambil tanahnya memprotes dan separuh daripadanya masih lagi di dalam peringkat perbicaraan

Satu lagi ialah mengenai CTRM yang dibangkitkan. Ini telah pun kita ajukan dahulu dan perkara ini berpanjangan. Mengenai industri aero-angkasa, satu-satunya industri yang utama dibangunkan oleh kerajaan dan ini berpanjangan daripada Rancangan Malaysia Ketujuh dan laporan Pembangunan Industri Kedua, (IMP 2) telah pun mencatatkan hasrat pembangunan projek ini.

Menyedari hakikat ini kerajaan pada tahun 1990 menubuhkan sebuah syarikat iaitu Composite Technology Research Malaysia (CTRM) bagi menerajui perancangan dan projek-projek dalam merealisasikan kewujudan sebuah industri aero-angkasa yang berdaya maju dan setanding dengan syarikat-syarikat antarabangsa. Ekuiti CTRM dipegang sebanyak 90% oleh Kerajaan Persekutuan melalui Menteri Kewangan (Diperbadankan) manakala 10% lagi oleh Petronas. Ekuiti ini sebegitu upa oleh kerana ia merupakan strategi industri.

Selaras dengan hasrat penubuhannya perancangan dan pelaksanaan projek-projek yang dikendalikan oleh CTRM ialah berobjektifkan untuk membangunkan sebuah industri aero-angkasa dalam negara kita. Pembangunan industri ini merangkumi pelbagai aspek termasuklah penyediaan infrastruktur, pembinaan komponen pesawat dan akhirnya mencipta maintenance pesawat-pesawat penerbangan.

Suka saya nyatakan di sini bahawa CTRM telah pun mengeluarkan dua tempat duduk kapal terbang dan juga empat tempat duduk kapal terbang dan kapal terbang ini telah pun ditempah dan sudah pun dikeluarkan, satu bertempat di Australia, dan satu lagi di California.

Kita telah pun berjaya mendapatkan pengiktirafan daripada Persatuan Penerbangan Amerika FA dan pihak berkuasa penerbangan Australia CAA sebagai prasyarat sebuah syarikat itu untuk mengeluarkan pesawat. Yang keduanya mempunyai kemudahan kilang dan peralatan serta mesin-mesin mempunyai nilai buku menjangkau kepada RM1 juta. Mempunyai sebuah syarikat *engineering design* dan juga kita ada mendapat kontrak untuk membekal komponen-komponen menggunakan bahan BAE system untuk pesawat Airbus. Ini telah pun kita keluarkan komponen-komponen kapal terbang dan ini pun juga bertempat di Batu Berendam, Melaka.

Satu lagi yang dibangkitkan tadi ialah kumpulan pinjaman kepada badan-badan berkanun. Ingin saya nyatakan di sini bahawa Kerajaan Persekutuan telah meluluskan pinjaman berjumlah RM125 juta kepada MBC melalui surat perjanjian pinjaman bertarikh 24 November 1996 dan jumlah anggaran perbelanjaan bagi 2001 adalah sebanyak RM 27.5 juta yang diasaskan kepada:

- (i) MDC membantu negara mencapai matlamat Wawasan 2020 dengan merealisasikan pertumbuhan berasaskan produktiviti;
- (ii) MDC membantu Malaysia menjadi peneraju dalam era maklumat dengan cara menarik masuk dan membangunkan syarikat-syarikat bertaraf dunia seperti konsep perkongsian pintar;

- (iii) MDC membina satu hubungan global antara Malaysia dan bandaraya pintar dunia; dan
- (iv) MDC mengukuhkan lagi strategi negara dalam memastikan peruntukan hala tuju ekonomi negara dapat diberi penekanan.

Mengenai Perwaja Steel, peruntukan sebanyak RM2,319.48 juta telah pun diperuntukkan untuk tahun 2001 ini, yang bertujuan untuk membayar balik hutang Perwaja. Saya bersetuju dengan kata Yang Berhormat Kuala Terengganu tadi bahawa Perwaja ini telah diambil alih oleh Maju Holding Sdn. Bhd dan sekarang ini langkah-langkah sedang diambil oleh Maju Holdings Sdn. Bhd untuk meringankan beban aliran Perwaja ketika berhadapan dengan kemelut ekonomi yang lalu.

Pertamanya menyusun balik bayaran kepada pembekal, menyimpan stok kepada kadar minimum dan melaksanakan rancangan penjimatan kos. Yang keduanya, mempercepatkan serta meningkatkan pengeluaran melalui penjimatan kos sambil memperkembangkan keupayaan untuk mengeluarkan keluli gred khas yang bermutu tinggi.

Yang ketiganya, bekerjasama dengan agensi kerajaan supaya banyak pemasangan-pemasangan rekabentuk yang dilakukan oleh JKR akan menggunakan besi keluli pada dewasa ini.

Tuan Haji Husam bin Haji Musa: Terima kasih Yang Berhormat. Saya ingin mendapatkan penjelasan, kalau ikut buku kerajaan tahun ini hutang yang matang hanya RM710 juta iaitu kepada KWSP sedangkan peruntukan yang kita peruntukkan ialah RM2.3 bilion. Adakah bermakna kerajaan akan membayar *in advance*, dengan izin hutang-hutang yang telah dijamin ataupun RM2.3 bilion ini sebahagiannya akan digunakan sebagai modal suntikan kepada Perwaja. Saya ingin penjelasan yang benar-benar teranglah, saya sudah bangkitkan dalam ucapan perbahasan dasar dan tidak diberikan penerangan.

Yang kedua, Yang Berhormat juga dalam sidang yang lepas telah menyebut bahawa kerajaan melantik satu firma perunding, saya lupa nama firma perunding itu. Tidak tahu hendak sebut, firma perunding lain. Apa sudah jadi dengan firma perunding ini. Adakah firma ini telah datang dengan satu kajian yang menyeluruh dan cadangan-cadangan tentang viability syarikat ini. Kalau tidak silap saya

menjelang tahun 2003, salah satu item yang akan dikecualikan daripada tarif ialah barangan keluli dan besi. Adakah pada waktu itu Perwaja masih lagi berupaya untuk menyaingi harga besi dan keluli daripada negara-negara jiran yang lain.

Sehubungan dengan ini juga, saya ingin mendapat penjelasan tentang langkah kerajaan melalui Danaharta mengambil alih NPL daripada Hottic Investment dalam National Steel Corporation sejumlah RM3 bilion yang juga berkaitan dengan besi dan keluli pada waktu itu saya rasa Tan Sri Halim telah mengambil alih syarikat ini melalui Hottic dengan tujuan membekalkan keluli dan besi untuk pembinaan jambatan di antara negara kita dengan Indonesia, tetapi jambatan itu tidak jadi. Bermakna dua kilang besi ini telah menyebabkan negara kita kerugian berbilion ringgit.

Jadi saya ingin dapat kepastian kerajaan, adakah telah membuat keputusan hendak meneruskan lagi investment dalam kilang besi ini ataupun hendak menutup kilang besi ini. Kalau hendak teruskan, kita mesti ada satu fokus yang jelas, adakah syarikat ini berupaya untuk berdiri sendiri pada masa akan datang.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Ya, mengenai sama ada hendak tutup atau tidak sekarang ini CDRC telah pun membuat kajian penstrukturan semula, ya. Daripada laporan itu nanti, laporannya belum keluar lagi tetapi saya rasakan bahawa dengan adanya penstrukturan semula itu nanti, kita punya persaingan akan lebih menguntungkan. Tetapi harus kita ingati bahawa *steel mill* ini merupakan satu industri yang strategik, banyak tempat juga ada *steel mill* dan mereka pun agaknya nyawa-nyawa ikan kerana kalau kita rasakan kita bergantung katakan *steel mill* di luar negara, katakanlah *price*nya lebih murah daripada apa yang kita keluarkan, yang paling senang dan paling mudah, kita mengimport sahaja tetapi daripada segi strategik industri kita kerugian. Di sinilah kita hendak mempertimbangkan sama ada strategik industri itu kita cuba selamatkan dengan adanya CDRC masuk dan membuat kajian penstrukturan semula ataupun kita import sahaja, ini dua perkara yang harus dipertimbangkan.

Dahulu saya teringat semasa saya di luar negara ada orang mengatakan, “buat apa kita buat kereta Proton Saga sedangkan pengimportan kereta itu lebih murah daripada tempa t sendiri”. Jadi, saya cakap dengan *student-student* yang menanya

saya itu mengapakah kita hantar tuan-tuan dan puan-puan ke England kerana kita rasakan belajar *engineering* lebih murah di UiTM atau UTM daripada di England. Tetapi ada *unintended beneficiaries* dengan izin, yang dapat kita lihat daripada situ. Jadi, saya berharap nanti insya-Allah, dengan adanya perstruktur semula dan kita akan beri kepada Yang Berhormat bagaimana kita dapat memajukan balik semula industri besi ini, itu satu..... [disampuk]

Tuan Husam bin Haji Musa: Ya, ya.

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: [Bangun]

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat bagi Parit Sulong.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Yang keduanya, Maju Holding juga telah membuat banyak langkah-langkah yang positif untuk menjadikan Perwaja ini lebih berdaya maju.

Pertama, menawarkan diri sebagai pakar rujuk kepada industri keluli yang lain daripada hasil pengalamannya untuk mempermudah dan mempertingkatkan kegunaan struktur keluli di Malaysia di mana satu pusat pembinaan ataupun *construction centre* telah ditubuhkan.

Yang keduanya, berusaha meningkatkan tindakan pemasarannya melalui produk-produk tambahan dan nilai yang baru seperti 'billet' gred khas dan sebagainya dan keluli khas ini telah mula dihasilkan pada tahun 1997 dan mempunyai nilai yang tinggi dan kegunaan yang lebih luas untuk diaplikasikan dengan lebih khusus.

Yang ketiganya, usaha untuk meningkatkan pendidikan penggunaan keluli struktur di Malaysia juga telah dilaksanakan melalui keahlian dan peranan utamanya dalam *Malaysian's Structural Steel Association* (MSSA). Melalui pendidikan tersebut, di kalangan golongan profesional pembinaan, Perwaja telah berjaya meningkatkan penggunaan keluli struktur keluarannya di dalam beberapa projek kerajaan seperti sekolah, kolej matrikulasi, universiti dan institusi pengajian tinggi awam.

Yang keempat, melaksanakan program-program keluaran bermutu sepertimana kita tahu kod QCC.

Yang kelima, di mana boleh komponen-komponen penting yang perlu diganti telah dihasilkan sendiri secara fabrikasi oleh kakitangan Perwaja dan ini merupakan penjimatan ketara jika dibandingkan dengan yang dibekalkan oleh pihak luar.

Jadi, satu *Circular* telah pun kita keluarkan kepada pejabat-pejabat kerajaan supaya mana yang boleh dalam pembinaan bangunan akan gunakan besi supaya besi ini dapat dibekalkan oleh Perwaja daripada yang lain-lain.

Tuan Husam bin Haji Musa: [Bangun]

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: [Bangun]

Tuan Mohd Apandi bin Haji Mohamad: [Bangun]

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Yang Berhormat bagi Jeli.

Tuan Mohd Apandi bin Haji Mohamad: Terima kasih Tuan Pengerusi dan Yang Berhormat Timbalan Menteri. Kalau mengikut sejarah Perwaja ini, nama asalnya Perwaja Terengganu sebelum diambil oleh Tan Sri Eric Chia dia telah menukar daripada Perwaja Terengganu kepada Perwaja Steel di mana hutang-hutang Perwaja Terengganu telah dikira lupus dan ia bermula dengan kelengkapan sedia ada dan bermula dengan titik kosong maknanya tanpa hutang. Hutang itu ditanggung oleh pihak kerajaan. Kemudian apabila amanah telah diberi kepada Tan Sri Eric Chia, pinjaman awal dalam kira-kira dua bulan selepas memegang jawatan sebagai Pengarah Urusan, dia telah membuat pinjaman dengan kumpulan bank-bank di Malaysia yang berjumlah lebih daripada satu ribu juta. Tetapi kita lihat selepas beberapa ketika, masih lagi Perwaja tidak dapat diselamatkan, bahkan pada asalnya Perwaja ini menggunakan satu teknologi mengeluarkan besi – teknologi itu hanya baru berdasarkan satu tesis Ph.D, seorang pakar daripada Jepun yang kemudiannya membunuh diri kerana daripada tesis itu gagal untuk dijadikan secara *production*. Kemudian terpaksa membeli mesin-mesin daripada German dan saya tidak tahu sama ada mesin German itu masih digunakan sampai sekarang atau tidak. Jadi, sekarang ini kita hendak tengok oleh kerana kita sudah dua kali buat kesilapan, sekarang ini bila kita beri kepada Maju Holding semua hutang-hutang lama juga sudah dihapus kira, ia bermula dengan titik kosong. Apakah bilamana diberi kepada Maju Holding, Maju Holding ini dijangkakan boleh bersaing umpamanya dengan Pohang Steel, China Steel, Nippon Steel yang telah lama mendahului kita. Kalau kita hanya

berharapkan kepada *business* dengan izin, tempatan saya rasa jauh daripada kita untuk menjadikan projek itu *viable*, kita mesti *export* dengan izin.

Jadi, saya bimbang kalau kita hendak bertembung dengan Nippon Steel, Pohang Steel dan China Steel, saya ingat tidak tahu duduk di mana pasal kita kerajaan tiap-tiap tahun – saya jangka tahun hadapan mesti beri lagi, RM2 ribu juta. Jadi, kita sampai bila RM2 ribu juta tiap-tiap tahun kita hendak beri kerana sayangkan sangat kepada besi itu, saya pun tidak tahu.

Di Indonesia pun banyak *jam*, Filipina pun sudah *jam* besi, jadi saya minta penjelasan kerajaan sampai bila kita hendak beri tiap-tiap tahun RM2 ribu juta, RM2 ribu juga. Minta penjelasan. Sekian terima kasih.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Ya, tadi saya katakan bahawa kita ambil ingatan perkara ini oleh kerana CDRC akan mengeluarkan satu laporan tentang perstruktur semula. Kemungkinan agaknya dalam laporan itu sepertimana biasa sekarang ini dengan adanya globalisasi dan liberalisasi kita akan bentuk apa yang dikatakan *strategic alliances* dengan izin, dengan pengeluar-pengeluar yang lain. Ini akan dapat memberikan kepadatan dari segi ekonomi dan kemungkinan juga sepertimana dikatakan hari itu kereta kita juga akan melihat supaya untuk memberikannya lebih *competitiveness* dengan izin, kita akan membuat *strategic alliances*. Jadi, di sinilah seperti mana Yang Berhormat katakan tadi, kita tengok dahulu laporan itu dan adakah tidak dalam laporan itu akan membangkitkan masalah '*strategic alliances*' kerana kita tahu tempat-tempat lain sebagaimana yang dikatakan oleh Yang Berhormat tadi pun ada mengeluarkan besi, kemungkinan besi lebih murah daripada *production* kita, bagaimana kita hendak mencari keuntungan kalau tidak dengan adanya '*strategic alliances*,' kita akan mengambil ingatan tentang perkara itu.

Tuan Husam bin Haji Musa: [Bangun]

Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi: [Bangun]

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang mana satu Yang Berhormat Timbalan Menteri.

Tuan Husam bin Haji Musa: RM2,000 juta tadi guna untuk apa, saya tak dapat jawapan.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Yang Berhormat, oleh kerana banyak sangat dengan Halim dan sebagainya, dan apa satu lagi *steel mill* itu?

Tuan Husam bin Haji Musa: Tak apa, saya hendak satu sahaja. RM2.3 bilion untuk apa?

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Kalau hendakkan butirannya, justifikasi kita bahawa semua hutang PERWAJA dijamin oleh kerajaan sebagaimana Yang Berhormat katakan tadi, maka kerajaan perlu menyediakan peruntukan tahunan seperti 1998 - RM1,641.9 juta; 1999 - RM580.4 juta; 2000 - RM1,167.1 juta; 2001 - RM2,377.5 juta; dan 2002 - RM1,348.9. Pembayaran akan dibuat di bawah B.30 dalam bentuk pinjaman kepada bentuk geran selesai dibuat untuk mengelakkan *default*. Sehubungan dengan itu, bahagian pentadbiran telah memaklumkan bahawa mulai tahun 2000 segala pinjaman yang telah diambil alih oleh kerajaan akan dibuat di bawah peruntukan geran di bawah B.29.

Jadi, dengan itu nanti kita akan tunggu laporan itu nanti sama ada kita hendak buat *strategic alliances* ataupun tidak. Jadi, di sinilah sebagaimana Yang Berhormat katakan tadi, bahawa kerajaan memberikan peruntukan tiap-tiap tahun.

Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi: Terima kasih, Tuan Pengerusi. Saya ingin bertanya Yang Berhormat Timbalan Menteri mengenai kedudukan yang ada ini sebagaimana yang telah pun diperjelas. Cuma kebimbangan kita Ahli-ahli Dewan Rakyat serta rakyat secara keseluruhannya dari segi kerugian *tax payers money* telah pun melebihi *over* RM10 bilion, melebihi RM10 bilion kerugian yang terkumpul yang dilalui oleh PERWAJA ini sendiri. Jadi, ini yang menimbulkan kebimbangan kita semua dari sudut kedudukan, dari segi *viability* projek PERWAJA ini. Kalau kita lihat dalam hal ini kita bimbang kalaulah ianya *profit* mereka menyimpan, syarikat-syarikat ini terus-menerus menyimpan, tetapi kalau ianya rugi *giving it back to the government*, dengan izin, memberikan kembali kepada kerajaan untuk menanggung bebanan yang begitu besar. Lubangnya terlalu amat besar sekarang ini.

Jadi, saya haraplah dengan adanya penyediaan Kertas ini lebih telus dan lebih jelas sama ada kita hendak *move forward* ataupun kita hendak berhentikan terus sebab lubangnya yang terlalu besar. Sekian.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Terima kasih, kita akan ambil ingatan itu dan kita akan tunggu daripada laporan yang sedang disediakan.

Saya beralih tentang banyak diperkatakan oleh Ahli Yang Berhormat bagi Batu Gajah dan yang lain mengenai KWSP dan juga komputer.

Dr. Tan Seng Giaw: Tuan Pengerusi, saya tidak mahu sentuh PERWAJA, sebenarnya saya ada banyak soalan mengenai PERWAJA. Cuma sebelum Yang Berhormat pergi ke KWSP, mengenai hal yang hampir sama dengan Danaharta yang mengambil alih hutang-hutang yang tidak terbayar sekarang itu meningkat kepada RM36.6 bilion dan sebagainya. Saya nampak Danaharta sudah mengambil alih ataupun tidak saya pun tidak tahu, hutang yang tidak berbayar, yang kena mengenai dengan Kompleks Hartanah di Stadium Merdeka, RM12.8 hektar. Adakah Danaharta sudah ambil alih daripada UEM?

Yang keduanya, mengapa pihak Danaharta sudah mengambil alih daripada PNB, TTDI Development, satu syarikat hartanah. Adakah kerana hartanah hendak melanjutkan tempoh operasinya lebih daripada 2005. Sebab-sebab saya takut juga kerana UEM pada mulanya tahun 1994 sudah pun mengambil alih Kompleks Stadium Merdeka dan juga digantikan kerana membina Kompleks Sukan di Bukit Jalil, Kuala Lumpur. Kerana krisis ekonomi dia tidak mampu membayar hutang kepada bank-bank, kemudian kompleks itu diberikan kepada Danaharta, adakah ini benar?

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Terima kasih Yang Berhormat. Seperti mana saya telah jawab dalam perbahasan dasar hari itu, Danaharta sekarang ini telah pun mempertingkatkan kutipannya dan akhir sekali ini kita ada proses lelong lagi, mana yang kita sudah *upgrade*, kita sudah bagi *value added*. Yang kita sudah ambil itu kita akan lelong dan kita akan dapat duit daripada hasil lelongan itu.

Kita telah pun membuat kutipan balik, dan kalau tidak salah saya dalam buku ini, saya tak dapat hendak tengok muka surat berapa, sangat menguntungkan dan memajukan, dan telah pun disiarkan dalam akhbar tentang prestasi Danaharta ini. Kalau Yang Berhormat hendak saya akan beri satu laporan yang terakhir mengenai prestasi Danaharta yang telah pun menguntungkan. Kalau kita membandingkan cuma suku sahaja yang tidak dapat diambil balik, dalam proses. Daripada 10, tiga sudah

bayar, itu pun 50%, yang lain itu sedang dalam pengurusan. Maksudnya, yang lain-lain semua telah dibayar balik. Tetapi saya akan beri data-data terperinci kepada Yang Berhormat dalam laporan mutakhir yang telah pun diadakan.

Pasal ini lain daripada peruntukan. Jadi, saya hendak menjawab pun saya kena notis. Saya ada tiga *volume*, tetapi yang bercakap tidak menyentuh peruntukan tepat dalam *volume* yang saya ada. Saya terpaksa mengambil nota-nota yang baru.

Mengenai KWSP tadi hujah-hujah sangat bagus. Jadi, saya hendakkan hujah dari Batu Gajah nanti beri kepada saya kerana peruntukan tidak ada di sini, jadi, saya akan tengok balik dan saya akan bagi kepada KWSP mengenai hujah-hujah itu untuk mereka menjawab dan saya akan beri balik secara bertulis kepada Yang Berhormat. Kerana tidak ada dalam butiran ini.

Satu lagi tadi ialah mengenai kumpulan pinjaman kepada badan berkanun, MDC dan sebagainya, seperti mana yang, Yang Berhormat bagi Kubang Kerian mengatakan tadi banyak badan-badan berkanun kita ini rugi dan sebagainya, sama ada kita ada atau tidak audit dalaman dan audit luaran dan kita kena buat *due diligent* mengenai perkara ini.

Dalam Majlis Kewangan Negara saya ingat lagi bahawa perkara-perkara ini telah pun dibangkitkan. Kita telah pun mengatakan bahawa supaya semua pinjaman yang dibuat oleh perbadanan-perbadanan negeri hendaklah melalui Kementerian Kewangan, bukan lagi melalui Kementerian Perusahaan Awam tetapi hendaklah melalui Kementerian Kewangan supaya dapat kita melihatnya semula tentang perkara ini. Kalau tidak kita beri kelulusan maka pinjaman itu tidak boleh dibuat. Sekarang ini apa yang berlaku pinjaman dibuat tanpa memberitahu kita dan sesudah itu baru beritahu yang satu-satu projek itu tidak *viable* dan sebagainya. Jadi, di sinilah kita minta kerjasama pada tiap-tiap negeri supaya apabila perbadanan-perbadanan negeri hendak meminjam duit daripada orang luar kah, daripada agensi kerajaan kah, hendaklah melalui Kementerian Kewangan supaya dapat kita menyemak balik. Kalau tidak nanti *out of control*. Perkara ini telah pun dipersetujui oleh semua negeri dan kita harap perkara ini tidak berbangkit lagi.

Perkara yang bangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Bandau tentang *fundamental economic* dan sebagainya, saya rasa saya kena buat satu balasan kepada

Yang Berhormat kerana kita tahu bahawa selalu kita mengatakan bahawa *fundamental* kita bagus dan globalisasi akan berlaku. Begitu juga dengan Yang Berhormat bagi Tambun yang mengatakan bahawa kita ada proses-proses integrasi dan *merger* untuk institusi-institusi kewangan supaya nanti apabila WTO datang ke tempat kita, kita tidaklah ditiup dan *collapse* terus. Tetapi kata Yang Berhormat bagi Tambun tadi juga kita bergabung, orang yang besar sana pun bergabung. Jadi, mana ada *flat playing field*. Kerana kalau *flat playing field* ada tetapi pemain-pemainnya di sana lebih gagah daripada kita.

Jadi, di sinilah kita meminta kalau boleh nanti supaya semua orang akan tahu bahawa globalisasi akan datang, kita tak boleh hendak elak, tetapi apakah daya usaha kita supaya dapat kita bergabung dan mempertahankan kedudukan kita dalam era globalisasi dan prestasi nanti.

Tuan Husam bin Haji Musa: Saya ingat Yang Berhormat bagi Bandau tadi ada juga sebut tentang kegagalan swasta, saya rasa ini isu yang sangat besar, kerana selain daripada kerajaan memberikan pinjaman kepada syarikat-syarikat swasta dan mereka gagal dan kerajaan mengambil balik, kerajaan juga memberikan jaminan pinjaman dan sebahagian telah pun diambil alih NPL mereka melalui Danaharta dan lain-lain. Adakah kerajaan buat satu kajian menyeluruh terhadap seluruh penswastan ini dan sebab kegagalan ini. Dan sebahagian daripada penganalisis mengandaikan bahawa kegagalan ini ialah kerana perlindungan perniagaan yang diamalkan oleh kerajaan. Tiap-tiap satu syarikat dilindungi oleh kerana hubungan kronisme dengan pihak-pihak tertentu.

Sehubungan dengan ini, saya ingin mengaitkan dengan *exercises* yang sedang berlaku tentang UEM yang akan membeli liabiliti ataupun tanggungan aset Renong dalam jumlah RM7 bilion dan telah menyebabkan harga saham kedua-dua Renong dan UEM jatuh begitu besar. Balik semula kepada prinsip yang telah dikemukakan oleh pihak pembangkang bahawa selama ini ekonomi kita tidak diurus secara berhemah termasuklah apa yang akan berlaku kepada UEM dan Renong.

Saya pohon kerajaan dapat memberi sedikit ketegasan sikap kerajaan dalam isu ini dan saya juga telah bertanya tadi, adakah kerajaan bercadang untuk menarik saham kerajaan dalam syarikat perjudian kerana kerajaan ada saham dalam syarikat

perjudian dan ini bertentangan dengan tanggungjawab kerajaan memerangi tabiat buruk ini. Kalau boleh saya dapatkan penjelasan.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Saya ambil yang akhir dahulu. Katakan LTAT, Tabung Haji, KWSP dan lain-lain di mana kita ada Jawatankuasa Syariah. Sekarang ini Jawatankuasa Syariah ada berbincang dua kali setahun, iaitu Januari sampai Jun, mereka akan tengok balik apa-apa pelaburan yang telah dibuat dan kalau didapati menyeleweng kita akan tarik balik. Seperti mana yang dikatakan oleh Yang Berhormat bagi Tanjong Karang dahulu LTH pelaburan telah dibuat dengan MAS, oleh kerana MAS menghidangkan arak, maka ia ditarik balik.

Jadi, selepas itu ada satu perenggan lagi dalam tahun itu, perjumpaan kali kedua kalau kita dapati menyeleweng kita tarik balik. Jadi, proses ini sentiasa berlaku dan kita harapkan bahawa perkara ini tidak akan berlaku lagi di masa akan datang.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Timbalan Menteri, panjang lagikah?

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Satu lagi soalan yang dibangkitkan. Yang Berhormat bagi Bandau, saya hendak mengatakan di sini bahawa tentang kos jalan tadi, konsesinya sekali. Kadang-kadang kita sudah buat perjanjian tetapi apabila sampai masa konsesi itu, kita hendak menaikkan kos ataupun bayaran kepada konsesi yang berkenaan orang ramai bantah, jadi kita kena menurunkan balik. Tidak seperti perjanjian, maknanya akan berpanjangan beban hutang itu. Walau bagaimanapun, seperti mana dikatakan oleh Yang Berhormat bagi Kubang Kerian tadi, kita ada membuat *review* beberapa kali dan kita harap nanti *review* ini akan memperlihatkan apa yang dikatakan oleh Yang Berhormat tadi. Kerana satu kilometer beberapa kosnya, saya bukan *engineer*, tetapi saya akan ajukan balik soalan ini kepada JKR untuk memberikan jawapan kepada Yang Berhormat.

Dr. Maximus Johnity Ongkili: Tadi saya sentuh soal walaupun telah disentuh oleh Yang Berhormat Timbalan Menteri, soal *early warning system*, dengan izin, pembentukan formulasi untuk supaya dapat menangkap amalan-amalan ancaman kepada ekonomi kita *early warning system*. Dahulu dikatakan pihak kementerian sedang menggubal tersebut, apakah perkembangan terkini. Saya hendak tanya juga masih adakah mikro model ekonomi di peringkat kementerian ataupun

tidak wujud lagi semuanya sektor analisis sahaja dan diserahkan kepada MIER ataupun bagaimana. Terima kasih.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Mengenai tentang jawatankuasa tadi yang dibangkitkan, saya telah pun menjawab dalam penggulungan dasar. Laporan telah pun diterima dan kita akan keluar tidak lama lagi. Mengenai mikro *econometric model*, selalunya kita pergi ke pihak 'sectoral' dan perkara-perkara seperti ini di EPU pun belum ada lagi, di kementerian kita tidak ada, di Bank Negara pun belum ada, selalunya perkara seperti ini kita serahkan kepada MIER untuk buat kajian-kajian.

Jadi, Yang Berhormat, sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Ahli-ahli Yang Berhormat, masalahnya ialah bahawa wang sejumlah RM493,100,700 untuk Maksud B.28; RM4,633,428,090 untuk Maksud B.29; RM3,242,203,560 untuk Maksud B.30; RM330,552,200 untuk Maksud B.31; dan RM48,657,900 untuk Maksud B.32 di bawah Kementerian Kewangan jadi sebahagian daripada Jadual hendaklah disetujui.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujui.

Wang sebanyak RM493,100,700 untuk Maksud B.28; RM4,633,428,090 untuk Maksud B.29; RM3,242,203,560 untuk Maksud B.30; RM330,552,200 untuk Maksud B.31; dan RM48,657,900 untuk Maksud B.32 diperintahkan jadi sebahagian daripada Jadual.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Masalahnya ialah bahawa perbelanjaan sebanyak RM1,050,334,010 untuk Maksud P.28; RM106,692,500 untuk Maksud P.31; dan RM2,000,000,000 untuk Maksud P.52 yang disebutkan dalam Anggaran Pembangunan bagi tahun 2001 hendaklah diluluskan.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujui.

Wang sebanyak RM1,050,334,010 untuk Maksud P.28; RM106,692,500 untuk Maksud P.31; dan RM2,000,000,000 untuk Maksud P.52 diluluskan jadi sebahagian daripada Anggaran Pembangunan 2001.

[Majlis bersidang sebagai Majlis Mesyuarat]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Ahli-ahli Yang Berhormat, Dewan ditangguhkan sekarang sehingga jam 2.30 petang.

Mesyuarat dtempohkan pada pukul 1.00 tengah hari.

Mesyuarat disambung semula pada pukul 2.30 petang.

[Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng] *mempengerusikan Mesyuarat]*

Majlis bersidang dalam Jawatankuasa.

[Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng] *mempengerusikan Jawatankuasa]*

Maksud B.33 [Jadual] -

Maksud P.33 [Anggaran Pembangunan 2001] -

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Kepada Bekalan B.33 dan Kepala Pembangunan P.33 di bawah Kementerian Kerja Raya terbuka untuk dibahas. Kluang.

2.31 ptg.

Tuan Hoo Seong Chang [Kluang]: Tuan Pengerusi, terima kasih. Saya ucapkan terima kasihlah kepada Tuan Pengerusi kerana membenarkan saya berbahas dalam peringkat Jawatankuasa untuk Kementerian Kerja Raya.

Saya ingin mengambil kesempatan ini untuk membangkitkan beberapa perkara khususnya di kawasan saya sendiri kerana di sini saya ingin ucapkan terima kasih kepada kementerian khususnya kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri baru-baru ini telah pun mengumumkan di bawah butiran 020400 – Perkhidmatan Penyelenggaraan Jalan antara RM330 juta untuk membina jalan di seluruh negara.

Yang Berhormat Timbalan Menteri telah mengumumkan satu jumlah yang besar akan disalurkan kepada projek-projek di Johor, antara pengumuman itu saya lihat ada satu perkara iaitu jalan dari Kluang ke Air Itam, kemudian Air Itam ke Batu Pahat. Saya cuma ingin hendak tahu bilakah projek ini akan dilaksanakan dan jumlah peruntukan yang akan dibelanjakan untuk membina jalan tersebut.

Dalam konteks ini juga, saya ingin mengingatkan kepada kementerian iaitu kalau tidak salah saya, jalan ini akan dibuat four carriage way, biasanya apabila untuk

menaik taraf jalan dari Kluang/Air Itam ke Batu Pahat, biasanya jalan itu mula dari Batu Pahat dahulu. Selalu ada projek antara jalan dari Kluang ke Batu Pahat biasanya ia mula projek itu dari Batu Pahat. Jadi, saya pohonlah kali ini, kalau dapat kita laksanakan projek ini, saya harap kementerian dapat menentukan supaya kita mulakan projek ini apa salahnya kalau kita mula dari Kluang ke Air Itam, kemudian Air Itam ke Batu Pahat, kalau bolehlah.

Tuan Pengerusi, yang kedua, di bawah Butiran 020300 – Reka Bentuk Jambatan. Tak salah saya, lebih kurang sepuluh tahun dahulu di kawasan Parlimen Kluang ini satu perkara yang penting iaitu satu infrastruktur yang penting untuk mengadakan inter ring road dan outer ring road ialah jambatan yang ada di bandar Kluang.

Saya ingin menegaskan di sini ialah apabila kita melebarkan ataupun membina projek Jalan Kluang ke Air Itam dan ke Batu Pahat, saya jambatan yang penting iaitu depan Taman Intan, jalan Air Itam, kadang-kadang disebut Jalan Batu Pahat iaitu depan Taman Intan, di mana jambatan yang sedia ada merupakan satu bottleneck dari empat lorong, apabila sampai ke sana sudah jadi dua lorong.

Jadi, kalau tak salah saya, masa itu bila buat anggaran lebih kurang RM1 juta untuk melebarkan jambatan tersebut. Jadi saya mintalah kalau kita menjalankan projek melebarkan jalan dari Kluang ke Air Itam, projek jambatan ini harus kita besarkan, kalau tidak pada masa kita sempurnakan jalan tersebut, ia akan menjadi satu masalah yang besar kepada pengguna jalan.

Jadi, saya harap perkara ini dapat diambil kira oleh kementerian supaya kita dapat menjalankan serentak projek untuk membenarkan jalan raya dari Kluang ke Air Itam, sebab pintu masuk utama dari luar ke bandar Kluang ialah dari Air Itam ke Kluang. Jadi, saya rasa kalau kita dapat selesaikan projek yang penting ini, mudah-mudahan kita akan dapat sokongan yang kuat lagi dari rakyat kepada parti Barisan Nasional.

Yang kedua ialah tentang jambatan di jalan besar bandar Kluang ini iaitu depan rumah kediaman rasmi pegawai daerah. Ini merupakan satu jambatan yang penting juga sebab kalau kita hendak elakkan kesesakan lalu lintas di bandar Kluang

ini, ia merupakan satu inter ring road dan outer ring road yang penting untuk kita mengelakkan kesesakan lalu lintas di tengah-tengah bandar Kluang.

Jadi, pada masa ini jambatan yang sempit itu, kadang-kadang menyebabkan masalah kepada pengguna jalan raya. Jadi, saya harap dua jambatan ini juga dapat diambil kira di bawah Butiran 020300 dari segi reka bentuk jambatan ini. Sebelum kita menjalankan projek jambatan, saya harap sekurang-kurangnya ada reka bentuk untuk kita menyediakan jambatan untuk kita selesaikan masalah kesesakan lalu lintas di bandar Kluang ini.

Tuan Pengerusi, di bawah 02200 – Projek di bawah Bank Dunia. Saya baca butiran ini ada RM40 juta. Saya ingin tahulah di bawah projek ini apakah projek priority yang akan disediakan bagi Butiran 02200 ini. Dan sebelum saya beralih ke perkara yang lain, kalau bolehlah saya minta kementerian dapat senaraikan kalau tak dapat sebut pada hari ini, saya harap jawab secara bertulis kepada saya tentang projek-projek yang ada, yang akan dilaksanakan dalam tahun depan tentang projek-projek yang ada di Parlimen Kluang ini.

Tuan Pengerusi, di bawah Butiran 03000 – Penswastaan Lebuhraya Utara Selatan. Ini sebab saya nampak Tuan Pengerusi duduk atas, saya baru fikir semalam saya ada satu program dikatakan ‘Mesra Dengan Rakyat’, dianjurkan oleh Pemuda MCA Johor. Saya berada di kawasan Senai.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Macam mana saya tak tahu?

Tuan Hoo Seong Chang: Tuan Pengerusi?

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Saya tak tahu semalam Yang Berhormat ada di kawasan saya?

Tuan Hoo Seong Chang: Saya hendak katakan saya minta maaf, sebab semalam tidak ada beritahu Yang Berhormat Datuk atas program itu.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Lain kali perlu beritahu, kalau datang ke kawasan saya.

Tuan Hoo Seong Chang: Ya, terima kasih Datuk. *[Ketawa]* Saya akan ingat, lain kali bila hendak sampai ke kawasan Datuk, saya akan beritahu lebih awal.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Baik, baik.

Tuan Hoo Seong Chang: Jadi, dalam program Mesra Rakyat pada semalam, saya kasihan kepada Datuk Pengerusi sendiri, apabila ramai penduduk bangkit saya rasa Yang Berhormat Timbalan Menteri pun memang faham tentang perkara lama ini iaitu tentang tol Senai

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, perkara ini sebenarnya saya sudah sampaikan kepada Yang Berhormat Menteri sendiri pada persidangan yang lepas melalui Gelang Patah.

Tuan Hoo Seong Chang: Ya, saya fahamlah, memang Datuk Pengerusi ada, saya minta maaf, kena sentuh tentang perkara di kawasan Senai, sebab Datuk duduk di atas, memang tidak dapat peluang untuk menyuarakan masalah rakyat. Saya sebenarnya semalam bila bertemu dengan mereka, walaupun ini cerita lama, tol Senai ini saya rasa mungkin sudah tiba masa, walaupun tidak berbangkit berapa lama, kemudian Datuk sendiri pun ada usaha untuk menyelesaikan masalah ini, tetapi sampai hari ini masih belum kita dapat selesai.

Jadi, saya lihat dari segi

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, pada pilihan raya yang lepas, majoriti saya kurang sedikit sebab tol Senai. *[Ketawa]*

Tuan Hoo Seong Chang: Datuk, pada pandangan saya, majoriti Datuk ada 17,000 lebih kalau tidak salah saya.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: 17,533. Patut lebih.

Tuan Hoo Seong Chang: Oh, terima kasih, terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Patut lebih, kalau tol Senai ini selesai.

Tuan Hoo Seong Chang: Terima kasih. Saya difahamkan sebenarnya dapat 25,000, kalau selesai tol Senai ini. Jadi, saya bantu juga Datuk. Saya bantu untuk menyuarakan perkara ini.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Baik, terima kasih banyak.

Tuan Hoo Seong Chang: Sekarang saya dengar dahulu tol itu memang pada mulanya cuma 50 sen.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Tak bayar wang!

Tuan Hoo Seong Chang: Oh, tak bayar wang.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Dahulu, percuma. *[Ketawa]*

Tuan Hoo Seong Chang: Dahulunya memang tidak kena bayarlah. Lepas tol itu diadakan, itu memang mulanya 50 sen. Tetapi pada hari ini, sudah sampai RM1.80 sen, kalau tidak salah saya. Jadi, ini permintaan rakyat. Mungkin sampai masanya kita kalau

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Bukan sahaja permintaan rakyatlah, permintaan wakil rakyat.

Tuan Hoo Seong Chang: Ya, Datuk. *[Ketawa]* Yang Berhormat Timbalan Menteri, tengok cara ini memang rintihan juga dari wakil rakyat dari kawasan Senai juga. Jadi, faham jugalah masalah

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, ka li ini saya harap perkara ini boleh selesai, sebab Timbalan Menteri dahulu pun menyokong suara saya.

Tuan Hoo Seong Chang: Ya. *[Ketawa]* Tuan Pengerusi pakai platform ini untuk mengatasi perkara ini. *[Ketawa]*

Jadi, pendek katalah, saya harap kementerian dapat mengkaji semula mungkin sudah sampai masanya kalau tidak dapat kita hapuskan 100% tol Senai ini, sekurang-kurangnya dapat timbangkan supaya ia turun balik kepada 50 sen untuk sementara, Datuk, ya, saya bukan kata kekal selama-lamanya. Mungkin kita turunkan 50 sen dahulu, mungkin sampai satu masa yang kemudian kita hapuskan tol Senai ini.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, masa cukup.

Tuan Hoo Seong Chang: Okay, satu perkara lagi. Boleh satu perkara lagi? Okay Datuk, saya seba b pakai masa Datuk untuk menyuarakan

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Tak apalah, akan datang, bila peringkat JKR, Yang Berhormat akan diberi keutamaan.

Tuan Hoo Seong Chang: Okay, terima kasih Datuk. *[Ketawa]* Okay, dengan itu saya menyokong.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Kinabatangan.

2.42 ptg.

Tuan Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Tuan Pengerusi, terima kasih. Terlebih dahulu saya ingin mengucapkan Selamat Berpuasa kepada sama-sama

muslimin, muslimat dan kepada yang tidak berpuasa, tengok-tengok kawan yang berpuasalah. *[Ketawa]*

Tuan Pengerusi, saya ingin menyentuh sedikit dalam P.33 – Kementerian Kerja Raya khusus untuk di Sabah iaitu dalam Butiran 08600, 08700, 08800 mencakupi Projek Naik Taraf Jalan, Projek Memperbaiki Jalan Raya dan Pembinaan Jalan Raya.

Saya ingin mengucapkan tahniah kepada Kementerian Kerja Raya kerana sejak kita merdeka kementerian ini telah memainkan peranan yang penting untuk memastikan jalan raya di negara kita boleh dihubung antara satu negeri dengan negeri yang lain, antara daerah dengan daerah yang lain dan kampung ke kampung yang lain, sama ada di bandar, di luar bandar, di pinggir-pinggir bandar dan sebagainya.

Pada hemat saya, kementerian ini memang penting kepada orang ramai kerana ia akan memastikan pembangunan sebuah bandar, sebuah masyarakat itu akan dapat dipastikan masa depan mereka. Justeru itu, walaupun telah banyak dilakukan, pada saya, masih ada jalan-jalan raya yang perlu dinaikkan taraf, perlu diperbaiki dan perlu diadakan untuk menghubungkan beberapa buah kampung dengan bandar, dengan kampung-kampung yang lain.

Contoh yang saya ambil sangat iaitu di kawasan saya Parlimen Kinabatangan ada dua batang jalan raya dan saya juga ingin mengucapkan terima kasih kerana dua batang jalan raya ini telah dimasukkan dalam Rancangan Malaysia Kelapan, cuma kalau boleh dalam Rancangan Malaysia Kelapan ini jalan raya ini dijadikan keutamaan untuk dibina semula iaitu jalan raya Sukau/Sandakan menghubungkan di antara penduduk-penduduk kawasan Sukau dengan Lebuhraya Sandakan/Lahad Datu dan Tawau dan juga jalan raya Tongod/Layunokan/Telupid.

Kedua-dua jalan raya ini menjadi jalan utama masyarakat di Kinabatangan dan jalan raya ini bertaraf grabble pada ketika ini, kalau hujan datang, contohnya hari ini banyaklah kenderaan-kenderaan terpinggir kerana jalan terlalu becak dan licin dan hasil-hasil tanaman, budak-budak sekolah alamatnya tidak akan dapat turun ke sekolah, nasib baik pada ketika ini sekolah tutup dan banjir pun hampir melanda di kawasan saya di Kinabatangan, mudah-mudahan ia tidak membesar kerana kalau membesar, saya terlalu sukar untuk mengatasi mencegah banjir ini kerana kawasan

Kinabatangan merupakan kawasan yang paling besar. Jadi saya memintalah kementerian ini kerana saya dimaklumkan juga oleh Kementerian Kerja Raya di negeri Sabah bahawa kedua-dua jalan ini telah diberi keutamaan untuk dilaksanakan dalam Rancangan Malaysia Kelapan.

Dari Butiran ini juga saya ingin menyentuh iaitu berhubung kualiti jalan raya. Untuk makluman Yang Berhormat Datuk Menteri, kebanyakan jalan raya di Sabah ini setelah diserahkan kepada Kementerian Kerja Raya oleh kontraktor-kontraktor yang mengasyikkan, yang menjadi rungutan masyarakat jalan raya ini tidak berkualiti, tidak tahan lama. Kadang-kadang dia siap dua bulan, tiga bulan dia telah bocor kiri kanan, telah berlubang sana-sini.

Jadi, perkara atau perbuatan seumpama ini rasa saya pihak kementerian harus mengambil satu tindakan yang wajar untuk memastikan kontraktor-kontraktor dan juga pegawai-pegawai yang terlibat bukan sahaja kalau boleh memantau bahkan akan mengenal pasti bahawa konsep penerimaan pembinaan jalan raya ini yang telah dipersetujui oleh kontraktor dengan pihak-pihak kementerian dapat dilaksanakan mengikut prosedur-prosedur yang telah ditetapkan kerana jalan raya apabila ia didapati tidak mengikut konsep yang telah dimeteraikan, bermakna bukan sahaja kerajaan bahkan rakyat akan rugi kerana jalan raya ini akan digunakan sebulan, dua bulan ianya telah rosak dan mengakibatkan pula kewangan tambahan untuk baik pulih.

Jadi, kalau perkara ini dapat dipastikan di antara pegawai-pegawai yang memastikan kerja-kerja ini telah disiapkan dengan sepenuhnya mengikut spesifikasi yang telah ditetapkan, saya rasa tidak akan berlaku mungkin juga penyelewengan, kita tidak menuduh tetapi juga mungkin wujud unsur-unsur rasuah di dalam mengendalikan ataupun melaksanakan projek-projek ini sehingga kualiti jalan tersebut tidak baik.

Saya berharap sangatlah dan saya juga seperti wakil daripada Yang Berhormat bagi Kluang kalau boleh meminta pihak kementerian walaupun secara bertulis untuk memaklumkan projek-projek pembangunan jalan raya di kawasan Parlimen Kinabatangan pada masa-masa akan datang diberikan kita sesalinan. Sekian dan terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Seputeh.

2.50 ptg.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Se puteh]: Terima kasih, Tuan Pengerusi. Saya ingin membangkitkan Perkara B.33, 030100 Perkhidmatan Bekalan Air.

Masalah air merupakan masalah yang serius dihadapi oleh para penduduk di kawasan Lembah Klang. Penduduk di kawasan Wilayah Persekutuan dan Petaling Jaya selalu menghadapi pemutusan bekalan air tanpa notis ataupun bekalan air yang perlahan. Selain itu banyak kawasan di Lembah Klang juga menghadapi masalah kebocoran paip air kerana kebanyakan paip merupakan paip asbestos simen yang telah lama digunakan.

Mengikut kenyataan yang dibuat oleh pengarah Jabatan Bekalan Air, JBA kehilangan air sebanyak RM2 juta setiap tahun yang kebanyakannya disebabkan oleh kebocoran paip dan masalah yang lain. Selain itu saya juga diberitahu bahawa pertukaran sistem paip air di kawasan Lembah Klang memakan perbelanjaan sebanyak RM1.5 bilion. Walau bagaimanapun, JBA tidak mempunyai rancangan untuk berbuat demikian walaupun mereka menyedari masalah itu kerana jabatan tersebut tidak diberi peruntukan yang cukup.

Sebagai seorang wakil rakyat di kawasan Lembah Klang, saya ingin menyeru kerajaan untuk mengadakan rancangan jangka panjang dari segi penyelesaian masalah kekurangan air dan kebocoran paip air. Walaupun kos pertukaran keseluruhan sistem paip air yang sebanyak RM1.5 bilion tersebut tinggi tetapi adalah wajar bagi kerajaan untuk mengeluarkan peruntukan ini untuk menyelesaikan masalah kebocoran paip yang mengakibatkan pembaziran air dan telah menyusahkan berjuta-juta penduduk di Lembah Klang selama ini.

Saya juga ingin menyeru kerajaan mengkaji semula cara pemberian kontrak membaiki paip air kepada pihak swasta yang berhubung rapat dengan tokoh politik atasan. Selalunya para syarikat yang mendapat kontrak kerajaan menghadiahkan kontrak mereka kepada subkontraktor dengan harga yang lebih murah, dengan itu mereka pun dapat mengaut keuntungan daripada pertukaran tangan ini. Subkontraktor yang tidak mendapat keuntungan yang banyak selalu gagal

menunjukkan prestasi kerja yang baik semasa menjalankan tugas mereka sehingga banyak aduan daripada orang awam tidak diendahkan oleh mereka.

Selain itu masalah pemutusan air dan kebocoran paip air yang kerap berlaku juga menyusahkan pegawai yang bertugas di bahagian *hotline* JBA Selangor, sehingga mereka mengambil sikap yang dingin dan kadang-kadang tidak bersopan terhadap aduan daripada orang awam. Sikap pegawai JBA Selangor dan masalah bekalan air pun menyebabkan pejabat wakil rakyat di kawasan Wilayah Persekutuan dan Selangor, contohnya pejabat saya, menjadi *de facto hotline* JBA. Saya berharap pihak Kementerian Kerja Raya menyelesaikan masalah bekalan air ini dengan secepat mungkin.

Maksud B.33, 020000 Jalan Dan Jambatan, saya ingin menanya Yang Berhormat Menteri tentang penyelesaian bekas penduduk Kampung Tahu yang terpaksa berpindah disebabkan oleh pembinaan Lebuhraya Sungai Besi. Para penduduk ini dijanjikan bayaran sewa sebanyak RM300 sebulan selama dua tahun sehingga rumah pangsa KWSP siap dibina untuk mereka. Sekarang syarikat konsesi tol di Lebuhraya Sungai Besi iaitu Syarikat Besraya telah pun menunaikan janji mereka dengan membayar sewa sebanyak RM300 sebulan kepada para penduduk tetapi pihak kerajaan khususnya KWSP tidak menunaikan janji mereka dengan membina rumah pangsa tersebut. Ini pun mengakibatkan para penduduk Kampung Tahu ini menghadapi masalah kediaman kerana Syarikat Besraya telah pun menghentikan bayaran sewa mereka kepada penduduk ini. Saya menyeru kerajaan campur tangan dalam hal ini dan menunaikan janji dengan membina rumah pangsa untuk para penduduk tersebut dengan secepat mungkin.

Selain itu, mengenai masalah penutupan jalan alternatif ke Kampung Salak Selatan telah pun membangkitkan kemarahan oleh para penduduk di Kampung Salak Selatan kerana penutupan jalan alternatif yang kurang selamat tersebut menyebabkan para penduduk terpaksa membayar tol sebanyak RM1 setiap kali. Saya menyeru kerajaan menyelesaikan perkara ini dengan secepat mungkin dengan mengadakan perjumpaan di antara Syarikat Besraya, pihak LLM dan para ketua kampung di samping menurunkan bayaran tol daripada RM1 kepada 50 sen untuk menyelesaikan rungutan dan juga masalah para penduduk di Kampung Salak Selatan.

Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Sandakan.

2.55 ptg.

Datuk Lau Ngan Siew [Sandakan]: Tuan Pengerusi, terima kasih saya ucapkan kerana memberi peluang kepada saya untuk membahaskan Maksud Pembangunan 23, Kementerian Kerja Raya, Butiran 11400 Rancangan Bekalan Air Sabah.

Tuan Pengerusi, Sandakan kini menghadapi kekurangan bekalan air yang serius untuk tahun 2000 dan selepas itu. Ini adalah kerana didapati takungan air tidak cukup untuk memenuhi kehendak pengguna-pengguna di Sandakan yang semakin meningkat dari tahun ke tahun.

Mengikut sumber, dalam tahun 2000, jumlah kapasiti kekurangan ialah 103.6 mld dan terdapat kekurangan sebanyak 21.1 mld dalam sehari. Di beberapa tempat khususnya di kawasan-kawasan yang tinggi, penduduk kawasan berkenaan adalah paling sukar untuk mendapat bekalan air dalam selang tempoh tujuh hari atau lebih. Jika ada air tergendala buat seketika sistem bekalan air mengambil beberapa hari untuk boleh seperti sedia kala. Pada masa kini Jabatan Bekalan Air tidak dapat membekalkan bekalan air kepada pengguna-pengguna baru untuk kilang-kilang memproses kelapa sawit atau stesen penjana kuasa IPP.

Memandangkan keadaan yang serius ini adalah perlu untuk Kerajaan Persekutuan dan negeri mempertingkatkan dan meluluskan Skim Perluasan Bekalan Air di Sandakan Peringkat 2 yang pernah dicadangkan dahulu pada tahun 1995 oleh Jabatan Bekalan Air untuk memenuhi permintaan yang bertambah sehingga tahun 2015 di bawah Rancangan Malaysia Kelapan. Kos yang dianggarkan adalah lebih kurang RM450 juta. Sekiranya skim ini diluluskan di bawah Rancangan Malaysia Kelapan, ia mungkin mengambil masa empat hingga lima tahun untuk siap sepenuhnya. Pada masa itu sudah tentu kekurangan bekalan air untuk tahun 2004 akan menjadi 37.3% dan untuk tahun 2005 akan dikurangkan lagi sebanyak 40.8%.

Saya berharap kementerian akan memberi perhatian serius di dalam perkara ini dan peruntukan atau pinjaman yang besar daripada Kerajaan Persekutuan adalah

diperlukan untuk mengatasi masalah kekurangan bekalan air yang serius di Sandakan pada ketika ini dan di masa-masa yang akan datang.

Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Teluk Intan.

2.57 ptg.

Tuan Mah Siew Keong [Teluk Intan]: Terima kasih, Tuan Pengerusi. Saya merujuk kepada Maksud P.33, Butiran 60000 Naik Taraf Jalan Raya dan Laluan, pertama.

Saya ingin membangkitkan masalah di kawasan saya di Teluk Intan. Tahun dahulu saya dimaklumkan di Dewan yang mulia ini bahawa kerja menaikkan taraf Jalan Changkat Jong akan dimulakan tidak lama lagi. Jalan Changkat Jong adalah jalan utama ke Teluk Intan tetapi dua minggu ini dibanjiri air dan masalah ini berlaku tiga empat kali setahun dan Teluk Intan di *cut off* oleh kerana masalah banjir dan oleh kerana sentiasa banjir, jalan di sana adalah begitu teruk sekali. Ini bukan jalan kecil, ini jalan utama ke Teluk Intan dan apabila kawan-kawan saya mari ke Teluk Intan dia tahu, dia sentiasa cakap saya tahu apabila sampai ke Teluk Intan kerana jalan akan mula rosak, kereta akan mula goyang. So, it is a 'good rating' dan saya harap pihak kementerian akan memberi satu penjelasan secara bertulis kerana mungkin perkara ini adalah spesifik.

Perkara kedua yang saya ingin bangkitkan adalah Butiran 02300 Lembaga Lebuhraya Malaysia. Perkara yang ingin saya bangkitkan adalah apakah status projek Lebuhraya Pantai Barat. Projek ini telah diberi kepada sekumpulan syarikat sebelum krisis ekonomi pada tahun 1997. Saya dimaklumkan bahawa projek ini tidak dapat dimulakan oleh kerana *financing problem*, dengan izin, oleh pihak konsesi.

Jalan raya di pinggir Pantai Barat iaitu dari Teluk Intan ke Sabak Bernam ke Klang adalah sentiasa sesak dan saya harap Lebuhraya Pantai Barat ini dapat dihidupkan balik. Saya ingin minta penjelasan daripada pihak kementerian apakah langkah yang telah diambil supaya syarikat yang diberi konsesi atau kontrak mulai kerja secepat mungkin. Terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Rantau Panjang.

2.59 ptg.

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron [Rantau Panjang]: Terima kasih, Tuan Pengerusi. Saya menyentuh Masalah 02800 Memperbaiki dan Mengganti dan Menaikkan Taraf Jalan dan Jambatan

Terutamanya saya ingin memberitahu kepada pihak kementerian satu perkara yang patut diperhatikan ialah jalan daripada Pasir Mas ke Rantau Panjang. Semua rakyat merungut jalan tersebut kerana sekarang ini apabila berlaku banjir ataupun hujan lebat, maka tidak ada laluan air daripada sebelah selatan kepada sebelah timur.

Sepanjang jalan tersebut tidak ada satu pun jambatan yang dibina oleh pihak Jabatan Kerja Raya. Kalau dibandingkan dengan jalan keret api daripada Pasir Mas ke Rantau Panjang mempunyai lapan jambatan tetapi lebuh raya yang baru dibuat itu tidak ada satu pun jambatan kecuali jambatan yang sedia ada iaitu di Sungai Lebuk Jong. Ini menyebabkan laluan air semuanya tersekat kerana mereka hanya membina satu culvert ataupun dua, tiga culvert yang kecil sahaja. Jadi saya minta kepada pihak kerajaan supaya memerhatikan keadaan ini kalau boleh cuba melihat tempat-tempat yang sesuai digantikan dengan jambatan bukan lagi dengan culvert yang hanya melalui laluan air separuh sewaktu banjir berlaku.

Kemudian saya ingin menyentuh masalah jalan Simpang Pulai ke Lojing yang sedang dibina sekarang ini. Baru minggu lepas, saya telah pun melawat ke tempat ini dan saya dapati, keraguan yang timbul kepada saya ialah cara pembinaan jalan tersebut kerana jalan yang merempuh hutan-rimba ini terutama sekali di Tanah Tinggi seperti Lojing itu, kalau tidak diperhatikan dan tidak diperbanyakkan pembinaan jambatan, ia juga akan menjadi nasib yang sama sepertimana jalan Pasir Mas-Rantau Panjang. Kalau hanya dibuat culvert sebagai laluan air, saya yakin dan percaya sekali hujan lebat atau sekali banjir, kesemuanya disapu bersih dan jalan ini akan menjadi masalah kepada laluan di masa akan datang. Jadi, saya minta supaya pihak kerajaan memerhatikan perjalanan projek tersebut.

Kemudian, 01100 iaitu Pemulihan Jalanraya Timur-Barat. Ini perlu saya perhatikan di sini ialah projek ini telah berlalu 20 tahun lebih dan laluan Timur-Barat ini menjadi laluan utama rakyat antara Utara-Timur-Barat. Tetapi apa yang saya hendak sebutkan di sini ialah dari segi belanja pemulihannya, yang begitu tinggi dari tahun ke tahun dan apa istimewanya projek ini sentiasa dibaik pulih oleh Malaysian-

Thai. Dan, saya hendak tahu syarikat ini, apa istimewanya sehingga berpuluh-puluh tahun pun keadaan tidak terjamin. Ini barangkali kerana kepakarannya tidak ada atau sengaja dibuat supaya buat dengan cara tidak sempurna supaya setiap tahun boleh dibaiki oleh syarikat tersebut. Tidak ada keistimewaannya pada syarikat ini.

Dan, 02800 ialah membaiki dan mengganti serta menaik taraf jalan dan jambatan. Saya merasa terkilan apabila melihat teguran audit kepada jalan-jalan di Kelantan baru-baru ini sehingga pihak Jabatan Audit menyiarkan atau memasukkan gambar-gambar sekali di mana jalan yang sepatutnya diturap tidak diturap. Saya terima kasih juga kepada pihak Jabatan Audit ini membuat teguran kerana saya boleh membanding, boleh memberi jawapan kenapa jalan ini tidak dapat diturapkan ialah kerana cara penyampaian ataupun cara geran yang dihantar kepada Kelantan ini sentiasa lewat terutama sekali geran jalan raya, di mana setiap tahun, boleh dikatakan sentiasa lewat sehingga tahun ini pun masih ada lagi RM11 juta yang belum dihantar ke Kelantan ini. Dan pada tahun yang lalu lebih teruk lagi, sehinggakan menjangkau ke tahun yang kemudian. Jadi, saya harap pihak Kementerian Kerja Raya ini cuba berunding meminta supaya pihak Kementerian Kewangan jangan terus-menerus melambat-lambatkan pemberian geran kepada Kerajaan Kelantan ini bagi membolehkan pihak kerajaan Kelantan menurap, membaiki jalan-jalan yang rosak terutama sekali setiap tahun musim tengkujuh seperti ini.

09400 – Rancangan Bekalan Air Negeri Terengganu dan 07000 – Rancangan Bekalan Air Kelantan. Saya melihat di sini ialah satu peruntukan telah pun diluluskan walaupun bentuk pinjaman kepada Kerajaan Kelantan dan Kerajaan Terengganu. Kerajaan Kelantan diluluskan RM28,100,000 dalam bentuk pinjaman dan Kerajaan Terengganu diluluskan sebanyak RM49,801,000, ini semuanya berbentuk pinjaman. Jadi, saya hendak tahu daripada pihak kerajaan ialah apakah bentuk pinjaman yang diberikan kepada kerajaan ini diberi terus kepada Kerajaan Kelantan ataupun ianya akan diberi melalui saluran lain yang tidak membebankan kerajaan negeri. Kalau ianya tidak membebankan kerajaan negeri, pinjaman lebih banyak sekalipun saya rasa bagus terutama sekali melalui Jabatan Pembangunan Persekutuan (JPP).

Tetapi kalau pinjaman ini hendak diberikan kepada Kelantan, saya rasa hendaklah diberi mengikut apa yang dikehendaki oleh kerajaan negeri supaya perkara

ini tidak tergendala dan saya rasa pinjaman ini bukan hanya RM28 juta yang diminta oleh kerajaan negeri, ianya adalah RM600 juta kalau tidak silap saya dan pinjaman ini telahpun dipersetujui oleh Kerajaan Persekutuan sebelum tahun 1990 lagi. Tetapi apabila kerajaan Barisan Nasional telah pun jatuh tahun 1990 segala pinjaman ini tidak lagi diberi walaupun ianya telah menandatangani perjanjian dan perkara ini sekarang ini sudah berlaku pula di Terengganu.

Dan, saya ingin tahu pula apakah bentuk pinjaman yang diberi kepada Kerajaan Terengganu sebanyak RM49,801,000 itu, apakah wang royalti yang dirampas oleh Kerajaan Pusat ini tidak cukup lagi sehingga terpaksa memberi pinjaman ataupun menghulurkan pinjaman kepada Kerajaan Negeri Terengganu dan saya kira kalau ianya betul-betul sepertimana tercatit dalam buku Anggaran Belanjawan ini amatlah dukacita sekali kepada rakyat Terengganu kerana sebanyak-banyak wang yang telah dirampas melalui royalti minyak itu tidak sudah-sudah juga dan terpaksa memberi pinjaman kepada Kerajaan Terengganu. Atau ada agensi lain yang cuba meminjam wang kepada Kerajaan Terengganu tetapi pembayaran besoknya akan dibebankan kepada kerajaan Terengganu. Ini perkara yang perlu diberi penjelasan oleh pihak kementerian.

Saya melihat banyak negeri-negeri yang lain mendapat pinjaman daripada kerajaan dalam bentuk Rancangan Bekalan Air ini. Walaupun negeri tersebut terhutang begitu banyak kepada Kerajaan Persekutuan tetapi Kerajaan Persekutuan terus memberi pinjaman kepada negeri-negeri tersebut. Jadi, saya harap pihak kementerian memantau terlebih dahulu sebelum memberi pinjaman kepada negeri-negeri yang terlalu banyak pinjaman dan negeri-negeri terutama sekali bagi negeri-negeri yang tidak membayar hutang kepada Kerajaan Pusat mengikut penjadualan semula. Tidak seperti Kelantan yang telah membayar terus menerus setelah penjadualan semula yang dibuat oleh Kerajaan Pusat dengan kerajaan negeri. Dan inilah benda yang saya hendak sebut pada hari ini.

Satu perkara yang perlu saya sebutkan ialah berkenaan dengan jejambat yang telah diluluskan sebanyak RM20 juta di Pasir Mas, Kelantan. Saya mengharapkan kepada pihak kementerian khususnya kepada Timbalan Menteri Kerja Raya supaya apa yang diluluskan di sini hendaklah betul-betul dilaksanakan. Jangan sampai di

satu peringkat ditarik balik sepertimana yang berlaku kepada Majlis Daerah Pasir Mas, iaitu pembelian 'compactor' untuk mengangkut sampah di Majlis Daerah Pasir Mas walaupun peruntukan telahpun diluluskan dan proses penender telahpun dibuat akhir sekali peruntukan itu ditarik balik. Sebab itulah saya terpaksa menyebutkan di sini supaya perkara ini tidak akan berulang khususnya kepada rakyat negeri Kelantan yang memang jejambat melintasi bandar Pasir Mas itu cukup-cukup mustahak oleh kerana laluan itulah satu-satunya laluan yang digunakan oleh murid-murid sekolah yang terpaksa melintasi jalan kereta api. Dan, kalau sekiranya waktu kereta api melintasi jalan tersebut, murid terpaksa tergendala sehingga setengah jam lewat ke sekolah hasil daripada tidak ada jejambat di tempat tersebut. Saya terima kasih kepada pihak Kementerian Kerja Raya di atas kelulusan sebanyak RM20 juta untuk membina jejambat tersebut.

Satu lagi berkaitan dengan masalah jalan raya yang ditutup hasil daripada penguatkuasaan jalan kereta api. Pihak Keretapi Tanah Melayu telah menutup beberapa jalan melintasinya di atas alasan keselamatan. Walaupun perkara ini telah dibincang secara panjang lebar oleh pihak kementerian dan Jabatan Jajahan Pasir Mas hasil daripada peristiwa

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, sila gulung.

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: Terima kasih. Hasil daripada peristiwa yang berlaku dalam *accident* antara kereta api dan bas di Lubuk Tapah, Pasir Mas, 20 tahun yang lalu maka sekarang ini banyak jalan-jalan yang kecil yang terpaksa ditutup oleh pihak Keretapi Tanah Melayu sehingga menyebabkan ramai penduduk yang menghuni di antara beberapa kampung terpaksa meletakkan kereta ataupun kenderaan yang lain, kenderaan-kenderaannya di sebelah jalan, mereka terpaksa berjalan kaki ke kampung yang berjiran ini. Jadi, saya minta supaya Kementerian Kerja Raya berunding dengan pihak Keretapi Tanah Melayu supaya penggunaan jalan tersebut boleh digunakan bagi memberi kesenangan kepada rakyat yang berada di sekitar jalanraya dan kereta api tersebut. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Lumut.

3.10 ptg.

Tuan Kong Cho Ha [Lumut]: Terima kasih, Tuan Pengerusi. Terlebih dahulu saya ingin mengucapkan terima kasih kepada Kementerian Kerja Raya kerana telah siap membina satu jambatan Sungai Dinding di kawasan saya. Jambatan Sungai Dinding ini menelan belanja sebanyak RM200 juta dan jambatan itu sekarang telah pun dibuka untuk digunakan oleh orang awam. Satu masalah yang timbul daripada penggunaan jambatan Sungai Dinding ini adalah kerana banyak pemancing ikan yang memancing dari jambatan itu.

Pada malam hari Sabtu yang lepas, saya nampak lebih daripada 50 buah kereta yang berhenti di atas jambatan itu dan kereta itu semua kepunyaan pemancing. Ini akan membahayakan pengguna jambatan dan juga membahayakan pemancing sendiri. Selepas memancing mereka tinggalkan beg-beg plastik di atas jambatan sahaja. Dan juga ikan-ikan kecil yang mereka dapat itu tidak diambil balik dan ditinggalkan di atas jambatan itu juga. Ini akan mengotorkan jambatan yang begitu indah dan cantik yang disebut oleh Kementerian Kerja Raya, jambatan itu adalah jambatan yang terpanjang yang melalui sungai di negara kita ini. *The longest river crossing bridge in the country* dan yang tercantik sekali.

Dan satu lagi akibat daripada persiapan jambatan Sungai Dinding itu adalah laluan persekutuan 60, *the federal road 60*, dari Damar Laut ke Pantai Remis. Sebelum jambatan itu siap jalan itu memang kurang lalu-lintas kerana tidak mana-mana mahu pergi dan tidak ada orang hendak menggunakan jalan itu tetapi sekarang jalan itu sudah jadi sesak dan saya harap pihak Jabatan Kerja Raya akan mengutamakan kenaikan taraf laluan persekutuan 60 itu.

Dan satu lagi perkara adalah jalan persekutuan 18, *federal road 18* dari Setiawan ke Teluk Muruh atau dari Setiawan ke Lumutlah. Pada sidang Parlimen bulan Julai, kementerian telah beri satu jawapan bertulis kepada saya bahawa tawaran akan dibuat pada bulan September tetapi sehingga sekarang tidak nampak lagi tawaran itu dibuat dan saya harap kementerian boleh beri satu jawapan bilakah tender itu akan dikeluarkan dan jalan itu memang perlu dinaikkan taraf dengan segera.

Dan, ada satu lagi *federal road 5*, dari Setiawan ke Kampung Ko. Cadangan dan rancangan itu telah pun dibuat oleh Jabatan Kerja Raya dan saya minta kementerian beritahu bilakah kerja itu boleh dimulakan

Tuan Pengerusi, di kawasan saya juga satu Sekolah Kebangsaan Kampung Datuk Seri Kamarudin yang telah mula dibina beberapa tahun yang lepas tetapi sampai sekarang belum siap lagi dan tarikh yang dicadangkan siap ialah pada tahun 1998 tetapi pada masa sekarang belum siap lagi.

Daripada beberapa Mesyuarat Pembangunan Daerah yang saya menghadiri, Jabatan Kerja Raya telah bercadang menarik balik kontrak-kontrak itu tetapi sampai sekarang tidak ditarik balik dan sekolah itu tidak siap dan murid-murid yang sepatutnya ke sekolah itu sekarang, tumpang di satu sekolah yang lain. Saya juga minta penjelasan dari kementerian

Tuan Pengerusi, berkenaan dengan bekalan air di daerah Manjung, memang sekarang bekalan air cukup-cukup pakai sahaja, tidak ada kelebihan dan pada masa-masa bila pam air di tempat *intake* iaitu, di Teluk Kepayang, kalau rosak jadi akan timbul *water rationing* dengan izin, dan sebagainya.

Di kawasan saya juga sekarang sedang dibina satu jana kuasa iaitu, TNB Jalan Manjung yang bila siap akan menggunakan RM3 juta gilen air sehari dan saya takut kalau bila TNB Jalan Manjung itu berjalan, kawasan itu akan menghadapi satu kekurangan air yang serius dan saya harap kementerian buat rancangan yang sempurna untuk jangka masa yang panjang supaya boleh menjamin di mana daerah Manjung itu akan selalu dapat bekalan air yang mencukupi.

Sekian sahaja, terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Mambong.

3.18 ptg.

Tuan James Dawos Mamit [Mambong]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Di bawah Maksud P.33, peruntukan sebanyak lebih daripada RM293 juta di negeri Sarawak amat membanggakan. Saya ingin mengucapkan terima kasih kepada kementerian kerana menyediakan peruntukan yang begitu banyak. Ini mungkin disebabkan Yang Berhormat Setiausaha Parlimen berasal dari Sarawak.

Merujuk kepada Butiran 09600 - Projek-projek Naiktaraf Jalan iaitu di Sarawak. Saya ingin bertanya kepada pihak kementerian di manakah jalan-jalan yang akan dinaikkan taraf itu terletak?. Di kawasan saya terdapat sebatang jalan raya yang telah dibina pada tahun 1960 iaitu Jalan Pandawang.

Saya pasti Yang Berhormat Setiausaha Parlimen tahu jalan ini kerana beliau sebelum ini adalah Ahli Parlimen di kawasan itu. Hingga kini jalan yang banyak selekoh ini belum lagi dinaikkan taraf. Masih lagi *bergravel* , belum lagi diturap selepas 40 tahun. Jarak jalan ini hanya 36 kilometer. Sebatang lagi jalan di kawasan saya yang dinamakan Jalan Mambong-Sarik, sebahagian jalan ini telah pun diturap, tetapi 7 kilometer lagi belum dinaikkan taraf. Memandangkan bahawa peruntukan dalam Butiran 09600 agak lumayan iaitu lebih daripada RM136 juta, saya memohon agar kementerian menimbangkan permintaan saya ini bagi menaik taraf kedua-dua jalan tersebut.

Menyentuh kepada Butiran 09800 yang berkaitan dengan pembinaan jalan raya di Sarawak, saya ingin menyarankan agar koordinasi dipertingkatkan di antara agensi-agensi pelaksanaan. Agensi-agensi Kerajaan Negeri dan Persekutuan haruslah bekerjasama dan mewujudkan satu mekanisme yang efektif, bagi melaksanakan projek-projek yang telah diluluskan agar projek-projek tersebut boleh siap mengikut jadual. Saya tidak menyalahkan mana-mana pihak tetapi, ada kalanya di Sarawak di mana projek-projek jalan telah pun diluluskan dan peruntukan disediakan tetapi jalan belum lagi siap mengikut jadual.

Oleh kerana koordinasi di antara agensi-agensi pelaksana kurang berkesan, maka projek tidak dilaksanakan mengikut jadual. Ini menghampakan harapan penduduk-penduduk di kawasan di mana projek jalan raya sepatutnya siap mengikut jadual. Saya haraplah agar pihak kementerian mengambil berat tentang mekanisme pelaksanaan projek-projek jalan raya di negeri Sarawak.

Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Petaling Jaya Utara.

3.20 ptg.

Puan Chew Mei Fun [Petaling Jaya Utara]: Terima kasih Tuan Pengerusi, kerana memberi peluang kepada saya untuk menyertai perbahasan.

Pertama sekali saya ingin menyentuh Maksud Pembangunan P.33, Kementerian Kerja Raya, Butiran 09100 - Rancangan-rancangan Bekalan Air Negeri Selangor. Tuan Pengerusi, saya ingin menegaskan di sini bahawa pengumuman oleh

Jabatan Bekalan Air Selangor pada 23 November 2000 berkaitan dengan rancangan penukaran 50% daripada paip air lama di dalam negeri Selangor adalah satu usaha yang sangat sesuai dan patut dilaksanakan dengan serta merta.

Rancangan yang mendapat peruntukan RM90 juta daripada Kerajaan Pusat ini adalah sangat perlu kerana ia dapat mengurangkan kerugian air sebanyak 522 juta liter setahun daripada kebocoran paip air di Selangor dan melibatkan kerugian wang berjuta-juta Ringgit Malaysia. Kebocoran paip air sememangnya satu masalah yang merunsingkan kerana ia telah merosakkan jalan-jalan dan menyebabkan para penduduk sentiasa tidak mendapat air. Di sini, saya ingin tahu, adakah rancangan penukaran paip air juga melibatkan kawasan Petaling Jaya Utara.

Ini adalah kerana masalah kebocoran paip air sering berlaku di Kampung Cempaka, Sungai Way dan SS 2. Mengikut catatan JKKK Kampung Cempaka, dari 26 Mei hingga 15 Julai 2000, sebanyak 10 kali paip air telah bocor. Walaupun usaha gigih telah dijalankan oleh Jabatan Bekalan Air Daerah untuk memperbaiki, setiap kali selepas kerja membaiki dijalankan, tidak lama kemudian paip air akan pecah lagi. Ini adalah kerana kebanyakan paip air di kawasan tersebut telah lama digunakan dan perlu digantikan dengan paip air yang baru. Walau bagaimanapun, saya ingin menegaskan di sini, kerja penurapan selepas menukar paip air adalah sama penting untuk memastikan jalan raya berada dalam keadaan yang sempurna.

Pada masa kini, banyak kerja pembaikan paip air mahupun pemasangan kabel elektrik telah menyebabkan permukaan jalan raya tidak rata dan berlubang kecil. Selepas kerja pembaikan atau pemasangan dibuat, kita sering nampak permukaan jalan raya tidak diturap dengan baik. Oleh itu saya berharap, pihak Jabatan Bekalan Air mengambil perhatian terhadap kerja penukaran paip air yang akan dijalankan supaya tidak membawa kepada kerosakan permukaan jalan raya yang serius yang boleh mengakibatkan kemalangan jalan raya berlaku.

Selain itu, masalah kecurian air juga sering berlaku terutamanya di kawasan setinggan dan menurut Jabatan Bekalan Air Selangor, pada setiap hari kerugian sebanyak RM320 ribu daripada kegiatan mencuri air telah dicatatkan. Di sini, saya ingin menyeru pihak kementerian mengambil langkah yang serius terhadap kegiatan tanpa izin ini kerana ia berlaku secara berleluasa dan sebagai contohnya, terdapat

rumah-rumah setinggan orang asing di sebelah SS 21/13 Damansara Utama yang mencuri air dari paip air ke rumah mereka.

Menurut maklumat penduduk dan aduan daripada penduduk kegiatan tanpa izin ini tidak dapat diberhentikan walaupun mereka telah membuat aduan kerana mereka mengesyaki kerja penyambungan air dari paip taman perumahan ke rumah setinggan adalah dibantu oleh pekerja-pekerja Jabatan Kerja Raya. Justeru itu, saya ingin menyeru kerajaan menjalankan siasatan dan menjalankan penguatkuasaan yang lebih ketat supaya reputasi kerajaan tidak terjejas dan memastikan perbuatan ini diberhentikan.

Tuan Pengerusi, tidak dapat dinafikan bahawa sistem lingkaran jalan raya di negara kita adalah di antara yang terbaik di rantau ini. Dari jalan kampung pada masa dahulu hingga ke lebuh raya pada hari ini rakyat kita telah mulai menikmati sistem pengangkutan darat yang lebih baik.

Di sini saya ingin mengambil perhatian pihak kementerian berkenaan butiran 02300 berkaitan dengan projek Lebuhraya Sprint yang dijangka siap sepenuhnya pada tahun 2001. Lebuhraya Sprint ini membelanjakan RM120 juta dan bertujuan untuk mengurangkan masalah kesesakan lalu lintas di kawasan Damansara, Pencala, Sungai Buloh dan sekitarnya. Menurut pengumuman Yang Berhormat Menteri Kerja Raya pada 29 Februari 2000 di Parlimen ia akan mempunyai dua buah tol di mana pengguna dikenakan bayaran sebanyak RM2.00 untuk Jalan Duta ke Kerinchi manakala RM1.20 untuk Jalan Damansara ke Kerinchi. Semenjak pengumuman ini pelbagai reaksi telah timbul di kalangan pengguna jalan raya terutamanya para penduduk yang tinggal berdekatan. Pada keseluruhannya kadar kutipan tol sebanyak RM2.00 dan RM1.20 ini dianggap tinggi oleh para pengguna jalan raya dan memandangkan Jalan Damansara ke Kerinchi bukanlah sebuah jalan yang baru dibina tetapi adalah jalan yang telah dilebar dan dinaiktarafkan. Para penghuni menganggap kutipan tol adalah kurang munasabah dan perlu dibatalkan. Justeru, saya ingin menyeru pihak kementerian mengkaji semula keputusan untuk mengutip bayaran tol ini.

Tuan Pengerusi, saya ingin mengambil perhatian pihak kementerian berkenaan dengan Maksud Pembangunan 33, Butiran 01701 Skim Memperbaiki Lalu Lintas

Kuala Lumpur/Petaling Jaya berkaitan dengan permintaan untuk melebarkan jalan raya. Untuk makluman pihak kementerian, Sekolah Menengah Taman Sea di SS2 telah dinasihati oleh pihak polis supaya menutup pintu pagar di belakang sekolah bermula pada '1 haribulan 2001' untuk mencegah kegiatan gengster dan hanya pintu pagar hadapan sahaja yang digunakan. Justeru itu, pihak sekolah telah meminta supaya pintu pagar sekolah dibesarkan dan jalan raya di hadapan sekolah juga perlu dilebarkan kerana kesesakan yang lebih serius akan berlaku memandangkan hanya pintu pagar hadapan sekolah yang digunakan. Perkara ini telah saya bincangkan dengan pegawai dari MPPJ dan diberitahu kerja pelebaran jalan raya adalah di bawah bidang kuasa Jabatan Kerja Raya. Oleh itu, saya meminta pihak Kementerian Kerja Raya memberi bantuan untuk melebarkan jalan tersebut dengan segera supaya masalah kesesakan yang serius akibat daripada kenderaan ibu bapa dan bas sekolah dapat dielakkan.

Akhir sekali, dengan cadangan-cadangan di atas saya bercadang menyokong peruntukan ini. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Selangau.

3.30 ptg.

Tuan Joseph Mauh Anak Ikeh [Selangau]: Terima kasih, Tuan Pengerusi. Saya pertamanya ingin mengucapkan berbanyak terima kasih juga kepada Kementerian Kerja Raya Malaysia kerana telah meluluskan untuk pembesaran jalan raya negeri Sarawak mulai daripada Betong ke Kayu Malam dan saya harap pembesaran jalan itu dapat dicepatkan kerana kalau tidak, banyak masalah bagi pengguna jalan raya di Sarawak yang lalu lintas jalan yang tersebut.

Saya juga mengucapkan berbanyak terima kasih kepada JKR yang telah menurap jalan raya dari pekan Selangau ke Mukah Balingian yang telah diturap lebih kurang 17 kilometer.

[Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]
mempengerusikan Jawatankuasa]

Walaupun demikian, Tuan Pengerusi, banyak lagi jalan raya patut dibina di negeri Sarawak kerana di kawasan saya Selangau misalnya lebih 500 rumah panjang di mana 70% tidak dapat dihubungi dengan jalan raya.

Saya merujuk kepada Butiran 04300 Jalan-jalan Pembangunan di Sarawak yang dibekalkan RM13 juta. Butiran 19600 Projek Naik Taraf Jalan Raya dan juga Butiran 11600 Rancangan Bekalan Air Negeri Sarawak.

Pertama, saya ingin menyentuh berkenaan dengan rancangan bekalan air negeri Sarawak yang mana kawasan yang saya akan sentuh ini ialah kawasan ladang kelapa sawit Balingian-Mukah di mana lebih 80 rumah panjang dan kampung yang belum dibekalkan dengan air yang bersih mereka bergantung kepada telaga air dan tangki air di mana musim kemarau penghuni rumah panjang atau kampung di tempat itu memang menghadapi masalah kekurangan air. Begitu juga kepada rumah-rumah panjang di sepanjang jalan dari Setapang ke bandar Tatau di mana kurang lebih 120 buah rumah panjang dan juga termasuk kampung yang belum ada bekalan air yang bersih. Jadi saya harap Kementerian Kerja Raya dengan peruntukan yang diagihkan RM43.5 juta ini dapat membekalkan rumah-rumah panjang dan kampung-kampung yang saya sebutkan sebentar tadi.

Saya juga telah mengemukakan kepada Kementerian Kerja Raya dalam Rancangan Malaysia Ke-8 beberapa batang jalan raya di kawasan saya akan diberi priority iaitu projek pertamanya jalan raya dari bandar Tatau ke pekan Nanga Sangan. Sebenarnya projek ini telah diluluskan oleh kerajaan tahun 1998 tetapi setakat ini jalan raya ini belum dapat dilaksanakan. Jadi saya minta pihak kementerian dengan peruntukan yang diberi kepada negeri Sarawak termasuk projek pembangunan jalan raya negeri Sarawak RM13 juta, saya harap projek ini dapat dilaksanakan dengan secepat mungkin. Dan juga jalan raya seperti jalan raya Hulu Mukah ke Nanga Arau, saya telah kemukakan kepada kementerian juga dalam Rancangan Malaysia Ke-8 tiga batang lagi jalan raya iaitu jalan raya ke Nanga Arip, rumah Diong, jalan raya Sungai Dijih Sebakong, Hulu Dijih Mukah. Sebenarnya jalan raya ini telah dibina dalam tahun 1970-an dulu tetapi setakat ini jalan raya ini belum diturap dan separuh daripada jalan raya ini menggunakan jalan kayu balak. Dan di kawasan itu ada dua buah sekolah yang menggunakan jalan raya itu dan kurang lebih 24 rumah panjang. Dan juga di kawasan itu terdapat kawasan ladang kelapa sawit dan saya harap untuk menurapkan jalan raya ini kerajaan akan memberikan keutamaan peruntukan dalam Rancangan Malaysia Ke-8.

Yang akhir sekali, juga saya ingin kemukakan di sini untuk bayaran pampasan tanah NCR dari Lebuhraya Pekan Setapang ke Tatau di mana pembinaan jalan raya besar ini di negeri Sarawak telah dibina dalam tahun 1980-an. Buah-buahan telah dibayar kepada tuan punya tanah tetapi tanah NCR atau tanah bumiputera itu belum dibayar semenjak tahun 1980-an dan kini sudah 20 tahun. Saya minta kementerian berkenaan untuk menyiasat sama ada tanah yang dilalui oleh jalan raya itu tanah NCR atau tanah kerajaan. Kalau tanah itu dilalui dalam tanah NCR saya harap pampasan akan dibayar kepada tuan punya tanah oleh kerana mereka berhak untuk menuntut pampasan bayaran jika tanah itu betul-betul tanah bumiputera di Sarawak.

Selain daripada itu juga saya ingin menyebutkan iaitu berkenaan dengan beberapa batang jalan raya lagi di kawasan jalan raya Tamin. Jalan raya ini telah dibina menuju lebih 20 buah rumah panjang dari Setapang ke Ng. Tajam tetapi sambungan jalan raya itu sebenarnya disambung kepada jalan Tamin, lebih kurang 10 kilometer daripada kawasan tersebut. Tetapi sekarang projek ini diberhentikan oleh kerana tiada peruntukan diberi oleh kerajaan. Jadi, saya harap sambungan pembinaan jalan raya ini akan disambung dalam Rancangan Malaysia Kelapan terus ke Ng. Tamin.

Saya telah bersetuju dengan perkara yang telah dibawa oleh Yang Berhormat bagi Mambong sebentar tadi. Diharap koordinasi agensi kerajaan dan pihak kontraktor yang membina jalan raya di negeri Sarawak lebih rapat lagi oleh kerana saya telah diberitahu juga iaitu laporan di mana peruntukan atau wang yang telah diluluskan agak datang begitu lewat. Lebih-lebih lagi pada hujung tahun di mana kalau hujung tahun di negeri Sarawak menghadapi musim tengkujuh atau musim hujan. Jadi, pihak kontraktor tidak dapat menjalankan pembinaan jalan raya itu dengan cepat oleh sebab musim hujan. Jadi, saya harap peruntukan yang diberi kepada negeri Sarawak akan diberi pada awal tahun.

Jadi, oleh kerana tidak ada yang saya hendak kemukakan lagi, saya harap apa yang saya sebut tadi akan dipertimbangkan dalam Rancangan Malaysia Kelapan. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Jeli.

3.38 ptg.

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad [Jeli]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh dan selamat sejahtera Tuan Pengerusi dan Ahli-ahli Dewan sekalian.

Sebelum saya menyentuh kod Bekalan 33 dan Pembangunan 33, izinkan saya mengucapkan Selamat Menyambut Ramadan Al-Mubarak kepada muslimin dan muslimat dan saya ingin merujuk kepada satu Firman Allah S.W.T. dan hanya inilah Firman yang terdapat mengenai puasa dalam Al-Quran. [*Membaca sepotong ayat Al-Quran*] Yang bermaksud, “Wahai orang-orang yang beriman, telah diwajibkan ke atas kamu berpuasa seperti mana yang telah diwajibkan kepada orang-orang yang terdahulu daripada kamu, dengan harapan kamu menjadi orang yang bertakwa.”

Seterusnya, kepada Kepala 080600 – Penswastan Penyelenggaraan Jalan Persekutuan. Peruntukan yang besar terlibat iaitu RM261 juta. Bagi saya, ini satu jumlah yang besar. Jadi, ingin saya bertanya, berapakah bilangan kakitangan yang terlibat dengan bahagian atau department ini? Untuk mengurangkan kos dari segi penyelenggaraan jalan Persekutuan ini, saya syorkan supaya kita, Jabatan Kerja Raya menggunakan lebih banyak gambar-gambar *satellite*, dengan izin, akhir ini kerana gambar *satellite* yang terbaru sudah boleh mencapai kejituan atau ketepatan satu meter. Di samping itu, gambar-gambar ini tidaklah mahal dan boleh dibeli secara terus atau secara harian daripada MACRES, dengan izin.

Insyallah dengan perbelanjaan yang digunakan oleh kerajaan untuk membeli juga perisian-perisian kejuruteraan, saya menjangka kerajaan dapat mengurangkan kos pengurusan bagi sektor ini. Bagi kita rakyat, apabila disebut sahaja penswastan, maka terbayang di kepala rakyat, sudah semestinya kos bertambah rendah tetapi kalau kosnya sudah mencapai kepada angka RM291 juta, apakah rasionalnya penswastan ini?

Seterusnya, saya ingin pergi kepada 030000 – Penswastan Lebuhraya Utara Selatan (PLUS). Anggaran asal lebih kurang RM1,375 juta, manakala perbelanjaan bagi tahun 1991-1995 berjumlah RM924 juta dan perbelanjaan pada tahun 1996-1999 berjumlah RM673 juta, yang mana jumlahnya hampir RM1.6 ribu juta. Saya memohon kepada pihak kerajaan dan saya rasa rakyat terbanyak juga memohon kepada pihak kerajaan, oleh kerana lebuhraya ini telah dibina dengan menggunakan

wang kerajaan sejumlah seperti mana yang telah saya sebutkan tadi, sepatutnya pihak kerajaan memohon supaya PLUS membayar balik wang tersebut secara beransur-ansur.

Ini memandangkan keadaan semasa PLUS, walaupun dalam kegawatan ekonomi, masih mampu mengutip sejumlah lebih kurang RM1,000 juta setiap tahun. Jadi, insya -Allah dengan jumlah kutipan sebanyak ini, saya fikir PLUS mampu untuk membayar balik wang yang telah dibelanjakan oleh kerajaan untuk membina lebuh raya kerana kita perlu ingat, bilamana Lebuh Raya Utara-Selatan diswastakan, hampir lebih daripada separuh daripada lebuh raya tersebut telah pun dibina oleh Lembaga Lebuh Raya. Mengikut perkiraan gambaran dan maklumat yang diberikan, PLUS hanya membina lebih kurang 30% sahaja tetapi konsesi Lebuh Raya Utara Selatan, PLUS dapat sehingga 30 tahun konsesi tersebut.

Jadi, saya bimbang sekarang ini oleh kerana rakyat tidak tahu bagaimana bentuk perjanjian konsesi tersebut. Jadi, kalau rakyat tidak tahu perjanjian konsesi antara kerajaan dengan PLUS, saya bimbang apabila sampai tarikh matang perjanjian tersebut, tiba-tiba kerajaan panjangkan lagi tarikh perjanjian tersebut. Ini bukan tidak pernah berlaku. Ini pernah berlaku di Jalan Kuching. Jalan Kuching sepatutnya beberapa tahun lepas sudah tamat tetapi diteruskan lagi. Alasan yang diberikan oleh Menteri di Parlimen yang mulia ini adalah kerana Kamunting Group yakni kontraktor yang dapat meneruskan konsesi tersebut, dia bina jejambat tambahan untuk memudahkan lagi kereta masuk ke Jalan Kepong. Dengan alasan itu, maka ditambah 12 tahun lagi untuk kutipan tol di Jalan Kuching.

Jadi, saya memohon kepada pihak kerajaan supaya kali ini, janganlah banyak perkara yang *hidden agenda*, dengan izin, yang rakyat tidak tahu apabila sampai waktu, tengok-tengok hendak sambung lagi, sambung lagi walhal sepatutnya sudah menjadi hak milik kerajaan – bilamana sudah menjadi hak milik kerajaan, dia akan jadi hak milik rakyat.

Satu hal yang kita perlu ingat sekarang ini, rakyat tidak diberi faham tentang butir-butir perjanjian kebanyakan projek-projek penswastaaan lebuh raya di mana rakyat tidak diberitahu bahawa pada tahun-tahun tertentu, mengikut tempoh-tempoh tahun tertentu, maka *certain percentage*, dengan izin, peratusan-peratusan tertentu

akan naik kenaikan tol ini dan apabila sampai waktunya, maka rakyat akan berdemonstrasi, rakyat akan marah dan rakyat tidak akan bersetuju dan pada bila-bila masa sudah menjadi pengalaman, kerajaan kata kita terpaksa menanggung beratus-ratus juta, kita terpaksa menanggung berpuluh-puluh juta kerana kos tol tidak dinaikkan.

Saya rasa ini tidak adil. Sepatutnya mana-mana perjanjian konsesi tol, dia kena iklankan kepada semua akhbar. Kena iklan supaya rakyat dapat maklumat dan supaya senang rakyat kata tidak setuju, tidak setuju, tidak sokong, tidak sokong. Itu yang penting.

Seterusnya kita pergi kepada jalan 03....

Puan Hajah Mastika Junaidah binti Husin [Arau]: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Arau berdiri.

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: Sila, sila.

Puan Hajah Mastika Junaidah binti Husin: Terima kasih Tuan Pengerusi, terima kasih Yang Berhormat bagi Jeli. Tadi Yang Berhormat ada menyebut bahawa rakyat tidak dimaklumkan. Semasa saya di Dewan Negara, saya pernah melihat perjanjian-perjanjian yang dibuat oleh kerajaan diedarkan kepada ahli-ahli Dewan, saya rasa Dewan Rakyat pun begitu juga. Adakah tidak menjadi tanggungjawab kita sebagai orang-orang yang dilantik, yang diberi kepercayaan oleh rakyat menjadi wakil rakyat untuk mengkaji dan juga memahami perjanjian itu. Bukan rakyat ramai yang harus dimaklumkan untuk menentukan satu perkara dan kadang-kadang kita yang menjadi dalang kepada demonstrasi-demonstrasi yang diadakan, apa pendapat Yang Berhormat, terima kasih.

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: Terima kasih atas pertanyaan tersebut. Akhir-akhir ini kemungkinan lebuh raya yang baru-baru ini tidak berapa banyak kemungkinan. Kita menceritakan pengalaman lebuh raya yang sudah-sudah, yang lepas-lepas. Jadi saya fikir oleh kerana pada waktu itu tidak ramai Ahli Parlimen daripada pembangkang umpamanya baik di Dewan Negara pada waktu itu mungkin tidak ada semasa penswastaan Lebuhraya Utara-Selatan. Jadi bagaimana mesej itu dapat disalurkan kepada rakyat terbanyak. Tetapi pada kali ini kemungkinan kita boleh sebarkan kepada rakyat terbanyak. Cuma apa yang saya

pohon ialah oleh kerana ini melibatkan kos beribu-ribu juta takkanlah tidak boleh menggunakan, mengiklankan dalam akhbar-akhbar utama *Berita Harian*, *New Straits Times* kalau pun tidak *Harakah*.

Jadi seterusnya kepada Butiran 03100 - Jalan Genting Highlands/Bukit Fraser/Cameron Highlands. Ini satu rancangan projek mega pada satu ketika yang akan melalui jalan-jalan pergunungan yang mana sudah timbul beberapa bantahan dan bangkangan terhadap jalan ini di antaranya mungkin merosakkan ekosistem kawasan-kawasan pergunungan negara kita di samping manfaat tidak begitu banyak yang akan diperolehi oleh rakyat jelata.

Di samping itu kosnya agak tinggi dengan harga RM750 juta untuk menghubungkan Cameron Highlands, Fraser's Hill dan Genting Highlands. Di samping itu Alhamdulillah mungkin sedikit sebanyak pengajaran diperolehi daripada peristiwa kegawatan ekonomi pada 1997 di mana Yang Amat Berhormat Timbalan Perdana Menteri Malaysia ketika itu semasa menggulung perbahasan Perhimpunan Agung UMNO telah pun memutuskan untuk menangguhkan ataupun *tawakuf* projek ini dan Alhamdulillah sekarang ini projek itu belum diteruskan Kemungkinan kalau ada wang, mungkin kerajaan buat balik tetapi saya fikir projek itu tidak banyak memberi manfaat kepada rakyat terbanyak kerana tidak ramai yang berulang daripada Cameron Highlands ke Genting Highlands kecuali mereka-mereka yang berminat hal-hal tersebut.

Jadi saya perhatikan bayaran yang telah dibuat untuk projek yang dianggarkan berjumlah RM750 juta ini ialah RM12 juta. Saya rasa ini satu kos yang tinggi, RM12 juta kerana pembinaan langsung tidak boleh dilibatkan lagi. Jadi bolehkah pihak kementerian memberi secara terperinci apakah kos yang terlibat dengan RM12 juta ini. Ini tinggi kerana tidak ada satu tapak pun lagi menggunakan 'excavator' dan sebagainya. Kalau boleh pihak kementerian edarkan supaya kita boleh tahu di mana kos RM12 juta dibelanjakan.

Seterusnya saya pergi kepada isu yang agak sensitif akhir-akhir ini yakni masalah bekalan air Tuan Pengerusi. Kalau kita perhatikan bahawa tidak ada mana-mana negeri yang dalam negara kita yang mampu berdikari tentang masalah air hatta negeri Selangor yang kaya itu sendiri pun sekarang ini Jabatan Bekalan Air Selangor

menghadapi masalah kerana mereka telah diswastakan kepada Puncak Niaga. Yang diswastakan empangan, empangan mana-mana air yang keluar daripada empangan terus dia mendapat wang tetapi masalah yang dalam projek sistem bekalan air ini ialah paip itu sendiri, yang itu yang mahal kerana paip-paip yang ada di negara kita ini adalah paip-paip yang lama dan paip-paip yang lama perlu diganti dengan paip-paip yang baru dan paip-paip yang lama telah banyak bocor dan sekarang ini *substance material* untuk paip telah ditukar sebab itu saya fikir kalau kita tengok di sini saya rasa tidak perlu banyak. Umpamanya Selangor dibekalkan RM2000 juta lebih, Pahang RM600 juta lebih, Negeri Sembilan RM700 juta lebih dan masing-masing telah berbelanja hampir 80% tiap-tiap negeri, Negeri Sembilan baik, Selangor 90% sudah belanja daripada RM2000 juta lebih tetapi untuk negeri Kelantan telah dijanjikan RM300 juta dan oleh kerana baik hatinya Yang Amat Berhormat Perdana Menteri kita pada tahun sudah sebelum pilihan raya dia berjanji bukan setakat RM300 juta, tambah lagi RM300 juta, jadi RM600 juta, Alhamdulillah satu janji yang baik. Tiba-tiba hari ini peruntukan itu dapat dalam bentuk pinjaman daripada RM300 juta yang telah digunakan pada tahun 1991-1995, RM3.8 juta. Ini macam main-main ini, bukan serius ini. RM3.8 juta macam lepas batuk di tangga.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Sila gulung Yang Berhormat.

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: Sudah sulung sudah.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, ya. saya ikut masa.

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: *[Ketawa]* Jadi kita mintalah oleh kerana negeri-negeri lain juga turut menerima peruntukan yang berjumlah begitu besar daripada Kerajaan Persekutuan, saya pohon oleh kerana itu merupakan janji Yang Amat Berhormat Perdana Menteri sila ditunaikan Nanti rakyat kata, janji Perdana Menteri, janji palsu, ini susah. Kalau rakyat sudah ada keyakinan macam ini, susah kita semua, Perdana Menteri kata itu, rakyat tidak percaya, Perdana Menteri kata ini tidak percaya. Saya mohon Insha-Allah mudah-mudahan Yang Amat Berhormat Perdana Menteri mengguna jasa baik dia untuk menunaikan janji dia sebelum 29 November 1999.

Sekian, terima kasih. Wassalamualaikum warahmatullah i wabarakatuh.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Saya bagi Sri Gading.

3.46 ptg.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz [Sri Gading]: Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh [*Membaca sepotong doa*] Yang Berhormat Tuan Pengerusi, saya juga mengambil kesempatan mengucapkan selamat berpuasa, semoga puasa yang sedang kita lakukan ini akan memberikan satu keinsafan kepada kita, lebih menguatkan iman kita, meningkatkan amal ibadah kita kepada Allah S.W.T. Antara perkara yang terpenting dalam hidup ini ialah kita bersyukur ke hadrat Allah S.W.T, ada orang tidak bersyukur sebab itu nikmat yang diberikan oleh Allah S.W.T ditarik balik. Orang lain beribu-ribu juta dapat tetapi kerana tidak hendak bersyukur ke hadrat Allah S.W.T nikmat itu ditarik balik. Jadi janganlah kita hendak menyesal dan sebagainya. Kadang kala ini semua bergantung kepada *nawaitu* dan perbuatan kita sendiri.

Saya masuk Datuk....

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Silakan.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Kementerian Kerja Raya, bercakap tentang B.33 dan P.33, perkara 020000 - Jalan dan Jambatan, Butiran 030000 - Bekalan Air dan kalau ada masa sempat, kalau Datuk baik hati di bulan Ramadan Al-Mubarak ini, Butiran 040000 - Bangunan.

Sebelum itu saya hendak mintalah Timbalan Menteri Kerja Raya, sampaikan ucapan syabas dan tahniah saya kepada Menteri Kerja Raya, kuat betul dia bekerja di Pilihanraya Kecil Lunas ini, Insya -Allah calon kita akan berjaya besarlah di Lunas. Itupun bergantunglah kalau dalam bulan puasa ini agaknya PAS tutup mulut sikit, tidak hendak mengumpat, tidak hendak berbohong, agaknya peratus kita tinggi sikitlah tetapi kalau dalam bulan puasa ini juga, bulan Ramadan Al-Mubarak ini juga PAS juga tetap dengan mengumpat, mencaci, memaki hamun, tidak tahulah tetapi agaknya....

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Teruskan kepada ...

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Ya, saya terus masuk.

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: *[Bangun]*

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Sila, sila.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, ya, saya sudah cakap, dia tidak ada tanya apa, dia tanya butiran berapa? Saya sudah cakap supaya teruskan.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Pasal bulan puasa ini hendak baik hati Datuk.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Tidak, saya sudah suruh

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Orang minta bagi, kita derma lebih banyak sedekah, lebih banyak, ini bulan puasa. Jadi kalau ada kawan-kawan hendak minta laluan pun saya tidak lokek Datuk, sila. Cuma masa saya tolonglah Datuk bagi lebih sikit.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Tidak ada.

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: Sebentar tadi sahabat saya ada menyebut tentang insya-Allah calon Barisan Nasional di Lunas boleh menang. Saya hendak tanya, calon Lunas ini Islam, Kristian atau Hindukah, sebab saya rasa pelik sikit bunyinya tadi.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: *[Ketawa]* Tidak payah jawab Yang Berhormat.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Tidak, saya kena jawab Datuk, saya istighfar besar, Astaghfirullahal'azim. Kalau sudah begini hebat pun calonnya orang masih tidak kenal, hebat. Saya tahu dia menyindir ini Datuk tetapi saya hendak kena jawab.

Dalam pilihan raya tahun 1999, calon Barisan Nasional ialah seorang rakan kita 'daripada' India, calon MIC atas tiket Barisan Nasional. Calon pihak pembangkang dari DAP ialah juga orang India. Jadi India lawan India cuma parti satu MIC Barisan, satu India, DAP, pembangkang. Sama-sama India, cuma parti sini ada Barisan Nasional sini ada juga DAP. Waktu pilihan raya besar ini, waktu 1999, puak-puak PAS disuruh sokong DAP India ini, waktu pilihan raya besar puak-puak PAS dan keadilan tolong sokong, dia seru kepada orang Melayu dan Islam suruh

sokong DAP India ini, apa masalah pula sekarang? Sama-sama juga. Dahulu kita suruh sokong India DAP sekarang kita kata jangan sokong India dalam Barisan. Ini sandiwara apa Datuk.

Puan Fong Po Kuan: Peraturan mesyuarat, Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Nanti dahulu, Ada berdiri lagi, Yang Berhormat ya,

Puan Fong Po Kuan: Ini peringkat jawatankuasa, kita telah kehabisan masa. Dia cakap yang tidak ada kena-mengena dengan ...

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Saya sudah hendak masuk saya punya agenda, tetapi sahabat saya..

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, teruskan Yang Berhormat bagi Sri Gading, teruskan masuk dalam tajuk.

Puan Fong Po Kuan: Hendak main politik you pergi Lunaslah, bukan dekat sini.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Saya pun baru balik dari Lunaslah.
[Ketawa]

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Yang Berhormat bagi Batu Gajah cukuplah, saya sudah suruh dia masuk tajuk.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Saya hendak masuk tajuk..

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Sila.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Masuk tajuk, Tuan Pengerusi,
[Ketawa] pasal menteri yang hendak menjawab soalan ini ialah seorang menteri yang cukup hebat.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Terus masuk tajuk.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Ya, masuk tajuklah ini, Tuan Pengerusi, Menteri JKR. Timbalan Menteri ini pun sahabat saya, jadi saya terus sahajalah.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, teruskan. Tidak habis di sini jumpa di luar.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Ya!

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Tidak habis di sini jumpa di luar.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Insya-Allah. Jalan naik taraf, Tuan Pengerusi, hendak dibesarkan antara Batu Pahat dengan Kluang. Antara Batu Pahat dengan Kluang itu, di tengah-tengahnya Sri Gading, itu saya punya kawasan. Saya ucapkan terima kasih kepada kerajaan dan Kementerian Kerja Raya yang telah meluluskan peruntukan ini dan saya harap ianya akan dapat dilaksanakan dengan segeralah dalam Rancangan Malaysia Kelapan. Cuma reka bentuknya, Tuan Pengerusi, saya dan semua wakil rakyat belum dimaklumkan. Jadi saya berharap, wakil-wakil rakyat ini dimaklumkan dahululah reka bentuk ini. Kalau ada kami punya penglihatan akan mengganggu-gugat dan juga memberikan masalah kepada penduduk yang tinggal di kiri kanan jalan ini, saya rasa hampir 100 ribu penduduknya, Tuan Pengerusi, daripada Batu Pahat sampai ke Kluang - 33 batu ini. 33 batu ini lebih daripada 50 km, kampung yang rapat, lebat penduduknya ini hampir 100 ribu jumlahnya, tidak mahu menjadi masalah.

Kita memang mengharapkan jalan ini diperbesarkan dan dinaikkan taraf menjadi empat lorong. Itu memang kita idam-idamkan dan kita memang sangat mengharapkan kerana kesesakan laluan, kesesakan di waktu pagi, di waktu tengah hari dan petang. Kesesakan kalau hari-hari perayaan, memang sesak kerana kilang dan juga penduduk yang padat, Tuan Pengerusi. Jadi cuma jangan pula menjadi masalah jangan sampai reka bentuk yang menyebabkan sudah sampai belum tiba. Ini istilah lebuhraya, Tuan Pengerusi, 'sudah sampai tetapi belum tiba'. Fasal dia sampai di sini tetapi hendak masuk rumah dia kena pergi 5 km ke hadapan. 'U turnlah', apa semua, soal keluar masuk di jalan-jalan seperti ini akan menyebabkan gangguan dan kesusahan.

Jadi reka bentuk itu kalau dapat disampaikan kepada kami wakil-wakil rakyat. Saya di Batu Pahat ini ada 29 orang wakil-wakil rakyat termasuk DUN dan juga Parlimenlah. Kalau masuk jiran tetangga sebelah Sungai Benut umpamanya, sebelah Kluang, jumlahnya mungkin dekat 5-16 orang. Kalau diberikan kami taklimat supaya dapatlah memberikan sedikit pandangan yang boleh....

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Yang Berhormat bagi Kepong berdiri, Yang Berhormat.

Dr. Tan Seng Giaw: Tuan Pengerusi, sampai sudah masanya.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ha. Tidak apa.

Dr. Tan Seng Giaw: Saya hendak berucap

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Tidak apa, saya tahulah

Dr. Tan Seng Giaw: Batu Pahat itu bukan Sri Gading.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Itu hak pengerusi itu, tidak apa.

Tuan Haji Muhyidin bin Haji Abd. Rashid: Penjelasan sedikit .

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Sri Gading, ada yang hendak minta penjelasan. Masa sudah memang sudah habis.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Ente ganggu analah, ente dengki analah, saja hendak beri masa habislah.

Tuan Haji Muhyidin bin Haji Abd. Rashid: *[Ketawa]*

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Ente betul hendak bercakap ini.

Tuan Haji Muhyidin bin Haji Abd. Rashid: Hendak bertanya sedikit, saya hari ini dapat satu istilah baru, 'sampai tetapi belum tiba'. Adakah yang dimaksudkan dengan sistem kejuruteraan *[Ketawa]* 'sampai belum tiba' hendakkan highway itu naik sampai ke rumah Yang Berhormat bagi Sri Gading kah?

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: No, maksud saya ini berlaku di lebuhraya yang mula-mula dahulu Utara–Selatan, dia sudah sampai, kampung dia di sebelah itu tetapi hendak masuk tidak boleh, tidak ada jalan masuk. Jadi dia kena pergi ke sana, itulah yang dikatakan pergi ke satu tempat dan baru berpusing balik. Itu berlaku dahulu dekat Tangkak. Sudah sampai di kampung dia, sebelah sahaja tetapi kerana berkereta, kalau berjalan kaki cross sahaja sampai sudah.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Masa Yang Berhormat pun sudah sampai. *[Ketawa]* Sila berhentilah, Yang Berhormat.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Satu lagi, jalan yang paling mustahak.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ini sampai betul, Yang Berhormat.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Minta seminit, Tuan Pengerusi, ini saya terus sahaja.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Cepat sedikit.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Okay. Jalan antara Yong Peng ke Paloh dan di tengah-tengahnya ini ialah Kangkar Baru namanya. Kawasan yang terhimpit antara kawasan Parlimen Parit Sulong dan Parlimen Kluang di tengah-tengahnya Parlimen Sri Gading. Jalan ini bengkok-bengkok, kecil tidak berapa sesuai, kalau boleh dinaikkan taraf lah dibesarkan.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Masa Yang Berhormat habis.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Dengan ini saya ucapkan terima kasih. Wabillahitaufik Walhidayah, Wassalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Yang Berhormat bagi Gaya.

4.03 ptg.

Datuk Yong Teck Lee [Gaya]: Terima kasih Tuan Pengerusi, perkara yang saya ingin rujuk ialah Maksud P.33, Butiran 05100, Jalan-jalan Besar Barat di Sabah dan P.33, Butiran 08600 Projek Naik Taraf Jalan Raya. Ini mengenai jalan raya di Sabah di mana pada 22 Februari tahun ini waktu soal jawab Menteri Kerja Raya berjanji melawat satu projek jalan raya iaitu Jalan Kokol (K-o-k-o-l) di Menggatal, Kota Kinabalu. Selepas jaminan diberikan, janji yang diberikan di Parlimen, saya membuat tiga kali surat, jawapan pun belum ada. Jalan raya belum dibuat, nampak menteri sibuk di Lunas. Saya tidak sangka dia melawat Sabahlah dalam 23 hari ini tetapi selepas pilihan raya kecil Lunas, saya berharap menteri dapat menunaikan janji beliau melawat jalan raya yang dalam keadaan teruk ini, supaya jalan raya yang diluluskan sebenarnya pada prinsip untuk dinaikkan taraf, dapat dinaikkan taraf dalam pelaksanaan tidak lama lagi. Saya berharap timbalan menteri dapat menyampaikan mesej ini kepada menteri supaya jaminan yang

diberikan dalam Dewan yang mulia dapat ditunaikan dengan segera. Itu sahaja, Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Yang Berhormat bagi Kepong.

4.10 ptg.

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: Tuan Pengerusi, Halaman 883, Butiran 00800 - Jalan Lingkaran Tengah Dua. Saya bangkitkan di sini kerana ada kerja yang dijalankan di Batu 8 dan sekitarnya sekarang hampir enam tempat yang ada kerjanya dan ini memang menyebabkan kesesakan lalu lintas di Jalan 8 Kepong, meliputi beberapa taman-taman kediaman di sekitarnya. Cuma saya hendak tahu bilakah projek ini akan disiapkan?

Yang kedua, mengenai jalan-jalan alternatif buat sementara itu mungkin projek ini akan mengambil masa 2 tahun ataupun 3 tahun. Ini bermakna pada setiap masa pun ada kesesakan lalu lintas dan tidak boleh dielakkan saya faham. Cuma saya minta pihak kementerian dapat mengurangkan kesesakan misalnya memperbaiki jalan-jalan alternatif di taman-taman Bukit Maluri, Bandar Sri Menjalara, Sri Damansara dan sebagainya, taman-taman kediaman yang berhampiran yang ada jalan-jalan yang kurang sempurna. Saya berharap kementerian dapat menambahkan koordinasi atau penyelarasan di antara jabatan-jabatan untuk menyelesaikan masalah ini.

Tuan Pengerusi, seterusnya Halaman 876, Butiran 070000 - Pengurusan JKR dengan peruntukan RM129.6 juta ini, saya berharap semua kerja di JKR dapat dipertingkatkan misalnya kita ada Ketua Pengarah yang baru, Datuk Zaini Omar bukan sahaja seorang Jurutera bahkan seorang Peguam dan Pilot juga yang memandu kapal terbang dan saya diberitahu bahawa beliau mempercayai kepada satu falsafah pelanggan yang sentiasa betul.

Dengan ini, saya percaya kalau kita benar-benar mempercayai kepada falsafah-falsafah itu maka tidak akan timbullah masalah misalnya di JKR mesti bertanggungjawab tentang tanah runtuh, bekalan air, penangguhan projek, lambat membayar kontraktor-kontraktor dan lambat siapnya pembinaan jalan, sekolah, pejabat kerajaan, hospital, kemudahan-kemudahan Angkatan Tentera, lapangan

terbang dan juga pelabuhan-pelabuhan dan jeti-jeti, memang semua ini mungkin ada 800 projek satu tahun untuk disiapkan oleh JKR ini. Dengan falsafah tersebut berharap semua ini akan disiapkan dalam keadaan yang sempurna dengan masa yang tepat.

Tuan Pengerusi, daripada ini misalnya pada awal tahun ini, pihak menteri sudah mengumumkan hendak mengadakan projek-projek untuk menghapuskan segala masalah banjir di Lebuhraya Persekutuan misalnya diperuntukkan RM5 juta untuk mengadakan *culvert* di Motorola. Saya nampak kerja itu tidak begitu baik juga kerana banjir masih berlaku dan Tuan Pengerusi pun menghadapi masalah kalau melalui Lebuhraya Persekutuan memang ada banjir dan apabila ada hujan kita ada kesesakan yang hebat, itulah masalahnya. Dengan adanya peruntukan RM5 juta ini saya berharap banjir ini dapat diselesaikan dan dengan ada Ketua Pengarah baru yang kelayakannya tinggi dan falsafah pun nampak tinggi juga, kita dapat menyelesaikan semua ini.

Tuan Pengerusi, di negara ini pemandu motosikal yang terkorban banyak. Kalau kita kira daripada lebih 61,000 kes kemalangan memang pemandu motosikal dan pemboncengnya 41,000. Ini bermakna yang terlibat dengan kemalangan pemandu motosikal ialah lebih 65% atau 68% dan kematian dalam kemalangan itu lebih 60% setahun yang kena-mengena dengan pemandu motosikal.

Di sini saya hendak menanya pihak kementerian dengan hasrat kementerian untuk mengadakan saluran motosikal di jalan Persekutuan, apakah peringkat pelaksanaannya sebab pihak kementerian sudah pun terima peruntukan RM2.6 bilion untuk saluran-saluran motosikal di jalan-jalan Persekutuan di seluruh negara. Peringkat pertama pun saya diberitahu bahawa sudah diadakan untuk tempoh dua tahun setengah dengan dikenalpastikan berapa bahagian jalan Persekutuan untuk diadakan saluran motosikal ini dan bolehkah Yang Berhormat terangkan setakat manakah Fasa 1 yang dikuatkuasakan dan seterusnya berapa tahun yang diperlukan untuk membelanjakan RM2.6 bilion ini untuk mengadakan saluran-saluran motosikal di seluruh negara. Saya setuju kerana kita tidak ada pilihan-pilihan lain untuk mengurangkan kes-kes kemalangan dan kematian di jalan raya di seluruh negara.

Tuan Pengerusi, nampaknya saya ada lima minit lagi dan kemudian....

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Tidak ada dah, tidak sampai.

Dr. Tan Seng Giaw: Hendak sampai dah. *[Ketawa]*

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Cepat Yang Berhormat. Saya tengok juga

Dr. Tan Seng Giaw: Hendak tengok. *Ketawa]* Saya hendak mengakhiri ucapan sayalah. Jabatan Kerja Raya ini mempunyai 30,000 kakitangan dan ini merupakan satu jabatan kerajaan yang mempunyai kakitangan yang lebih ramai dan mereka terdiri daripada pakar-pakar, jurutera-jurutera dan sebagainya.

Saya hendak tahu setakat mana Ketua Pengarah dapat menaikkan semangat pekerja-pekerja ini, kakitangan JKR dan juga kepakaran JKR ini kerana kita mesti memberi sentiasa memberi latihan kerana dengan perkembangan semasa dan teknologi yang meningkat dan sebagainya ada sesetengah itu tidak mempunyai kepakaran dan teknik yang cukup untuk mengendalikan kerjanya. Ini bermakna kita mestilah sentiasa mewujudkan program-program untuk melatih kakitangan-kakitangan ini supaya mereka boleh mempunyai kemahiran untuk menjalankan kerja dengan lebih sempurna dan kita tidak ada menyempurnakan masa lagi. Ada tiga minit lagi tak?

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Sekiranya berhenti bolehlah.

Dr. Tan Seng Giaw: Ada dah?

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Hendak berhenti bolehlah.

Dr. Tan Seng Giaw: Boleh dah. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Yang Berhormat bagi Arau.

4.13 ptg.

Puan Hajah Mastika Junaidah binti Husin [Arau]: Terima kasih Tuan Pengerusi kerana saya diberi peluang untuk membahaskan Maksud Bekalan 33 - Kementerian Kerja Raya.

Kita di negara kita bangga kerana kita mempunyai Lapangan Terbang KLIA. Saya ingin menyentuh mengenai Butiran 050000 - Struktur dan Kejuruteraan Pakar iaitu Perkara 050400 - Lapangan Terbang. Saya melihat peruntukan yang diberikan anggaran 2001 ialah sebanyak RM726,500. Bagi saya peruntukan ini bukanlah peruntukan yang besar. Kemungkinan peruntukan ini ialah peruntukan untuk membaikpulih ataupun peruntukan untuk *maintenance* lapangan terbang.

Tuan Pengerusi, Lapangan Terbang Alor Setar telah pun ditutup selama - kalau saya tidak silap dua hari kerana banjir. Hari ini waktu siangnyapun belum dapat ditentukan sama ada kapal terbang dapat mendarat ataupun tidak. Malam nanti kemungkinan dijadualkan kapal terbang dapat mendarat.

Saya memang berulang alik daripada Alor Setar-Kuala Lumpur kebiasaannya. Bukan sahaja disebabkan oleh banjir kapal terbang tidak dapat mendarat tetapi dalam keadaan cuaca buruk juga selalu kapal terbang yang bertolak daripada Kuala Lumpur ke Alor Setar terpaksa *divert*, dengan izin, ke Pulau Pinang ataupun kembali ke Kuala Lumpur.

Tuan Pengerusi, pengalaman saya apabila mendarat di Lapangan Terbang Alor Setar tidak sebagaimana lapangan-lapangan terbang yang lain. Saya tidak pasti kenapa keadaan ini berlaku kerana di Alor Setar apabila turun menjunam dan terus terentak. Pada pandangan saya kemungkinan landasan kapal terbang di Alor Setar itu agak pendek. Ia telah pun dibina begitu lama dan mungkin kesesuaiannya untuk kapal terbang-kapal terbang tidak sebesar yang kita ada pada hari ini. Jadi, saya ingin bertanya kepada pihak kementerian, adakah pihak kementerian bercadang untuk membina lapangan terbang yang baru untuk zon utara.

Sebelum kita menghadapi kegawatan ekonomi saya difahamkan bahawa lapangan terbang antarabangsa akan dipindahkan ke tanah besar dan disebut-sebut bahawa lapangan terbang antarabangsa akan dibina di utara Perak. Kemudian ada juga *rumors* yang mengatakan bahawa lapangan terbang antarabangsa akan dibina di Kedah. Selepas kita memulihkan keadaan ekonomi, nampaknya berita ini tidak lagi terdengar. Hari ini di Alor Setar kita masih lagi menggunakan lapangan terbang yang lama dan saya ingin mendapat penjelasan daripada pihak kementerian, adakah pihak kementerian mengkaji keselamatan lapangan terbang tersebut dan adakah pihak

kementerian mempunyai cadangan untuk membina lapangan terbang yang lebih sesuai, lebih selamat dan landasan yang lebih selamat untuk kegunaan kapal terbang-kapal terbang mendarat.

Baru-baru ini saya menggunakan Lapangan Terbang Pulau Pinang kerana keadaan yang saya sebutkan tadi, saya dapati bahawa Lapangan Terbang Pulau Pinang sekarang ini dalam proses pengubahsuaian. Saya mengucap tahniah kepada pihak kerajaan kerana kita dapati dari segi meningkatkan infrastruktur memang kita dapati bahawa kerajaan memberikan perhatian yang berat. Sebagaimana saya sebutkan tadi kita mempunyai Lapangan Terbang KLIA yang patut kita banggakan. Walaupun ada pihak mengatakan bahawa Lapangan Terbang KLIA tidak memenuhi hasrat awal kerajaan di mana ia akan dijadikan hup kepada ASEAN *region*, tetapi bagi saya ini bukanlah masalahnya kerana pihak kerajaan telah pun berusaha untuk membina satu lapangan terbang yang begitu hebat, terpulang kepada kementerian-kementerian yang bertanggungjawab termasuk Kementerian Pengangkutan, Kementerian Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan dan juga kementerian-kementerian lain untuk menjayakan hasrat yang telah pun ditetapkan oleh pihak kerajaan.

Saya yakin kalau negara kita masih lagi dapat mengekalkan keadaan keamanan, ketenteraman dan juga usaha-usaha yang dijalankan oleh pihak kerajaan yang hari ini kita lihat bersungguh-sungguh untuk membawa negara kita ke negara maju, Lapangan Terbang KLIA adalah sebagai salah satu daripada sumber ataupun salah satu daripada faktor yang dapat menentukan hasrat yang dicita-citakan oleh kerajaan dapat tercapai. Cuma saya agak terkilan apabila melihat pengubahsuaian lapangan terbang di Pulau Pinang. Saya mengharapkan bahawa pengubahsuaian yang dijalankan pada masa ini harus dapat melahirkan ciri-ciri pembinaan yang begitu baik dan pembinaan yang begitu maju. Tetapi saya dapati walaupun pengubahsuaian dibuat pembinaannya tidak dapat dibanggakan di mana kalau dilihat di bilik air, paip yang diletakkan di satu tempat yang agak tidak sesuai, pembekalan untuk kertas tisu tidak sebagaimana yang kita lihat di KLIA.

Bagi saya, jika ada pengubahsuaian yang dibuat dalam jangka masa terdekat ini di mana kita telah pun berpengalaman membina satu lapangan terbang yang begitu

hebat di KLIA ia boleh dijadikan sebagai satu rujukan, jika kita ingin membuat pembinaan yang lain;

Tuan Pengerusi, saya ingin beralih kepada perkara 090000-‘One Off’ iaitu jalan-jalan raya baru. Saya mengucapkan terima kasih kepada kerajaan kerana negeri Perlis juga telah mendapat lebuh raya daripada Changloon ke Kuala Perlis. Lebuh raya ini dibina dalam jangka waktu yang agak jauh selepas pembinaan lebuh raya daripada Alor Setar ke Bukit Kayu Hitam yang mana kebanyakan rakyat negeri Perlis difahamkan bahawa pembinaan tersebut dicadangkan di negeri Perlis satu ketika lima, enam tahun yang lepas. Tetapi walau bagaimanapun, hari ini kerajaan telah pun membina satu lebuh raya daripada Changloon ke Kuala Perlis dan sekarang ini telah pun digunakan. Cuma saya tidak tahu sama ada pengguna-pengguna yang menggunakan lebuh raya ini, adakah telah mendapat satu kelulusan daripada pihak kerajaan kerana saya dapati banyak lagi kekurangan di dalam pembinaan lebuh raya tersebut di mana papan-papan tanda masuk ke lebuh raya itu masih lagi belum lengkap. Malahan kalau kita bertolak daripada Alor Setar ataupun daripada Pulau Pinang ke Changloon didapati bahawa terlalu sukar lebih-lebih lagi di waktu malam untuk kita menentukan bagaimana kita hendak masuk ke lebuh raya yang berkenaan. Kalau ada *sign board* pun yang menunjukkan UUM tetapi tidak ditunjukkan papan tanda yang menunjukkan bahawa jalan itu akan masuk ke lebuh raya yang akan berakhir ke Kuala Perlis.

Dalam pembinaan lebuh raya tersebut walaupun kami memahami bahawa negeri Perlis akan mendapat lebuh raya tetapi bukanlah lebuh raya sebagaimana pembinaan Lebuhraya Utara-Selatan. Saya berharap supaya pihak kerajaan dapat mengkaji dan saya difahamkan bahawa lebuh raya ini akan ditingkatkan dari masa ke semasa. Saya sangat berharap supaya pihak kerajaan dapat meningkatkan kemudahan-kemudahan lebuh raya ini supaya ia sama ataupun setaraf dengan lebuh raya-lebuh yang telah pun dibina.

Tuan Pengerusi, bagi negeri Perlis kami juga merasakan bahawa perlu untuk kerajaan menimbangkan Lebuhraya Kuala Perlis ke Bukit Putih dan juga jalan raya daripada Kaki Bukit ke Wang Kelian, kerana pembinaan Lebuhraya Kuala Perlis ke Batu Putih dan juga Kaki Bukit ke Wang Kelian akan dapat menghubungkan negeri

Perlis dengan wilayah Saton di Selatan Thailand. Kami berharap dengan adanya pembinaan ini akan dapat menggalakkan perdagangan antara dua negara dan juga dapat meningkatkan pelancongan.

Untuk makluman Tuan Pengerusi, buat masa sekarang ini kita dapati pengunjung-pengunjung ke pusat - nak dikatakan bebas cukai pun bukan bebas cukai yang sebenarnya, tetapi pihak kerajaan di antara dua negeri, iaitu negeri Perlis dan juga pihak negeri Thailand telah pun membuka sempada kedua-dua negeri pada setiap hari Sabtu dan setiap hari Ahad untuk menggalakkan perdagangan dan perniagaan bagi penduduk-penduduk setempat. Tanpa kita menyangka bahawa galakan ini telah menarik ramai pengunjung daripada luar negeri Perlis datang sehingga setiap hujung minggu sebanyak 100 buah bas dan kadang-kadang lebih daripada 100 buah bas daripada Perak, Pulau Pinang, Selangor dan beberapa negeri di Semenanjung datang ke kawasan tersebut untuk membeli-belah barang-barang keluaran ataupun produk yang dikeluarkan daripada negeri jiran kita.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Masa sudah cukup Yang Berhormat.

Puan Hajah Mastika Junaidah binti Husin: Cuma yang membimbangkan kita ialah jalan daripada Kaki Bukit ke Wang Kelian itu agak tidak begitu baik walaupun pemandangan kiri-kanan tempat tersebut begitu indah sekali. Malahan apabila saya pergi melawat ke South Africa kita pergi ke The Lost City, keadaan di Wang Kelian itu ada menyerupai ataupun mirip seperti keadaan persekitaran di Lost City. Saya percaya jika kawasan ini dimajukan dan kita mendapat sokongan daripada Kerajaan Pusat, saya percaya kawasan ini akan dapat menarik perhatian pelancong dengan lebih hebat lagi.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Cukup Yang Berhormat.

Puan Hajah Mastika Junaidah binti Husin: Oleh kerana masa tidak mengizinkan, saya berhentikan ucapan saya di sini.

Saya mengucapkan terima kasih kepada Tuan Pengerusi yang memberi peluang kepada saya. Terima kasih.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Saya beri Tuaran dan selepas ini Timbalan Menteri menjawab.

4.24 ptg.

Tuan Wilfred Madius Tangau [Tuaran]: Terima kasih banyak Tuan Pengerusi. Pertamanya, saya ingin membahaskan dalam P.33, Butiran 11400 - Rancangan Bekalan Air di Sabah.

Tuan Pengerusi, seperti mana yang kita maklum saya yakin dan percaya pihak kementerian, pihak kerajaan memaklumi bahawa sebahagian daripada kawasan luar bandar negeri Sabah masih lagi bergantung kepada bekalan air paip graviti. Oleh kerana paip graviti kita tidak dapat beri *treatment*, dengan izin, kepada bekalan air tersebut. Oleh sebab itu, walaupun ada undang-undang dalam Kementerian Kesihatan di mana kita diperlukan untuk memberikan *treatment iodine* di dalam bekalan air kita, ini tidak dapat dilaksanakan sebab bekalan air yang kita dapat adalah masih lagi paip graviti. Saya ingin tahu dari pihak kerajaan, apakah rancangan pihak kerajaan untuk mengatasi masalah ini dan ada kah cadangan Kerajaan Persekutuan untuk terlibat sama atau mengambil alih pembinaan *water treatment plant* di peringkat negeri khususnya di negeri Sabah. Sebab soal bekalan air ini adalah soal negeri, walau bagaimanapun, dalam soal *water treatment plant* yang mengambil perbelanjaan yang begitu besar barangkali agaknya boleh dibuat oleh pihak Kerajaan Persekutuan.

Seterusnya, Tuan Pengerusi, saya ingin masuk perbincangan dalam Butiran 04202, 08600 iaitu berhubung dengan jalan raya.

Tuan Pengerusi, telah beberapa kali di Dewan yang mulia ini, saya telah sentuh satu jalan raya atau satu lebuh raya iaitu KKIP ataupun Taman Perindustrian Kota Kinabalu melalui ke pekan Kiulu dan Kg. Roudogjung, Ranau. Saya mengucapkan terima kasih dalam jawapan pihak kementerian baru-baru ini bahawa kementerian akan mempertimbangkan jalan raya ataupun lebuh raya ini walaupun lebuh raya ini akan menelan belanja yang agak besar juga.

Ingin saya mengambil peluang ini dalam kesempatan ini memberi penjelasan bahawa lebuh raya ini akan bukan sahaja membantu untuk menarik membuat KKIP ini lebih menarik kepada para pelabur tetapi lebuh raya ini ataupun laluan jalan ini

akan membantu untuk memperhebatkan lagi pembangunan di kawasan Kiulu dan juga di daerah Ranau.

Untuk pengetahuan pihak kementerian dan kerajaan, di Kiulu ini adalah satu tempat yang mempunyai banyak tarikan pelancongan, dalam minggu yang lepas juga kita mengadakan satu-satunya tarikan pelancongan iaitu white water rafting dan saya sendiri telah melalui sungai-sungai di situ dan saya nampak jika sekiranya jalan raya baru ini dapat dibina, saya ingat kita dapat pertingkatkan industri pelancongan di kawasan tersebut.

Saya ingin menyentuh satu jalan raya di kawasan saya yang telah dibina sebelum Kerajaan Barisan Nasional mengambil alih iaitu jalan raya Tudan/Poring. Jalan raya ini telah menelan belanja sebanyak RM23 juta dan saya sendiri telah melawat jalan raya ini dan begitu aneh sekali bahawa road shoulder, dengan izin, begitu tinggi dan sedangkan jalan raya itu begitu sempit. Dan saya telah difahamkan bahawa hanya dalam satu, dua tahun ini sahaja jalan raya ini telah digunakan dan sebenarnya jalan raya ini langsung tidak boleh digunakan sedangkan sudah dibelanjakan sebanyak RM23,000 dan saya telah merayu kepada Jabatan Kerja Raya dan dalam beberapa bulan yang lalu, Jabatan Kerja Raya telah memberi peruntukan sebanyak RM50,000 sahaja untuk hanya menggred dan setakat saya sebagai wakil rakyat melalui jalan raya tersebut untuk melawat beberapa buah kampung dan setelah saya balik, saya tidak boleh balik lagi sebab sudah tanah runtuh dan sehingga pada hari ini jalan raya ini tidak boleh lagi digunakan.

Saya ingin bertanya adakah kerajaan bercadang, rancangan kerajaan untuk memperbaiki, menaik taraf jalan ini, to salvage this road, dengan izin.

Satu lagi jalan raya di kawasan saya iaitu Jalan Tomis/Lokos/Wasai, jalan raya ini adalah jalan raya JKR dan perlu dinaik taraf, kita telah membuat beberapa kali permohonan sebab jalan raya ini amat penting diperlukan oleh orang-orang kampung di situ untuk mengeluarkan hasil-hasil pertanian dan juga barangkali membuka peluang-peluang baru khususnya dalam bidang pelancongan.

Saya ingin bertanya sama ada kerajaan bercadang untuk menaik taraf dan berapakah peruntukan yang telah disediakan untuk jalan raya yang dimaksudkan.

Akhir sekali, Tuan Pengerusi, saya ingin menyentuh dalam soal dalam Butiran 08300 iaitu Jambatan bagi Negeri Sabah. Di kawasan saya, Tuan Pengerusi, ada dua jambatan yang amat penting yang perlu dibina iaitu Jambatan Mengkaladom dan juga Jambatan Pekan Kiulu. Kedua-dua jambatan ini khususnya di Jambatan Mengkaladom kita telah mengalami beberapa kali kereta dan juga malah manusia hanyut oleh kerana ketiadaan jambatan. Dan kita telah memohon jambatan ini dan saya difahamkan bahawa anggaran kos untuk jambatan ini lebih kurang RM5 juta.

Saya ingin bertanya sama ada pihak kementerian telah membuat kajian dan adakah ini termasuk dalam belanjawan tahun ini sebab saya sendiri sebagai wakil rakyat pun, saya belum tahu lagi apa-apakah senarai projek-projek yang akan dijalankan di kawasan saya di Tuaran untuk tahun hadapan.

Begitu juga jambatan di pekan Kiulu yang menyeberangi Sungai Tuaran juga kita telah memohon dan kita telah memasukkan ke dalam senarai, saya ingin tahu sama ada permohonan itu telah diluluskan ataupun sudah dikaji oleh pihak kementerian.

Akhir sekali, Tuan Pengerusi, saya ingin tahu daripada pihak kementerian berapakah senarai jalan raya. Kita telah menyenaraikan lebih kurang lebih daripada 40 buah jalan raya di daerah Tuaran memandangkan banyak jalan-jalan raya yang bukan sahaja rosak tetapi perlu dinaik taraf dan juga di beberapa buah kampung perlu disambung dan saya sendiri selaku Ahli Parlimen terlibat secara langsung dengan pihak-pihak JKR pada ketika itu untuk membuat senarai, saya ingin tahu berapakah jalan raya yang telah diluluskan untuk tahun hadapan dan seterusnya dalam Rancangan Malaysia Kelapan.

Sebelum saya menutup, Tuan Pengerusi, saya mengucapkan setinggi-tinggi terima kasih kepada pihak kementerian atas peruntukan yang agak besar juga bagi negeri Sabah iaitu lebih kurang RM423 juta untuk pembinaan jalan raya, jambatan dan sebagainya bagi negeri Sabah, ini adalah satu pengiktirafan kerajaan tentang keluasan negeri Sabah, keperluan infrastruktur bagi negeri Sabah dan juga satu perakuan bahawa sememangnya negeri Sabah ini banyak lagi infrastruktur, jalan raya, jambatan dan sebagainya masih lagi perlu ditingkatkan. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Saya jemput Yang Berhormat Timbalan Menteri menjawab.

Tuan Kerk Kim Hock: Tuan Pengerusi, Peraturan Mesyuarat 66(5) yang berbunyi: *“Hendaklah diuntukkan 18 hari selebih-lebihnya bagi membincangkan Rang Undang-undang Perbekalan dan kedua-dua anggaran-anggaran biasa dan pembangunan dalam Jawatankuasa.”*

Tuan Pengerusi, saya merujuk kepada surat pekeliling daripada Tun Speaker yang mengatakan beliau minta maaf kerana membuat peraturan ini tetapi kita tidak ada pilihan lain yang boleh diambil.

Saya rasa ini bukanlah caranya kita menyekat masa Ahli Yang Berhormat untuk berbahas, saya tahu bahawa adalah kewajipan orang yang beragama Islam untuk berpuasa tetapi saya rasa ini tidak boleh jadikan satu alasan atau sebab kita *reduce* Parlimen sehingga Parlimen menjadi satu tempat yang tidak bermakna. Dan saya juga hendak katakan di sini bahawa Ahli-ahli Parlimen DAP ...

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Cukup Yang Berhormat, saya sudah faham.

Tuan Kerk Kim Hock: tidak tahu apakah perbincangan yang telah diadakan di antara Ketua Pembangkang dengan Tun Speaker. Jadi, saya harap supaya dikaji semula, ditambah hari perbahasan.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, terima kasih. Perkara ini pun saya sudah jawab yang dibangkitkan tempoh hari sebab kita banyak ada ucapan dasar, kita ada soal secara bertulis dan sebagainya, banyak perkara yang telah disentuh. Tetapi walau bagaimanapun, oleh kerana memandangkan bulan ini bulan puasa, kita dihadkan selama 12 hari, jadi kita hendak menyelesaikan dalam 14 lagi kementerian, jadi kita kena buat macam ini. Jadi, di atas perhatian Yang Berhormat, pada masa-masa yang akan datang supaya diambil ingatan. Itu saya ambil perhatianlah. Terima kasih.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Mohon penjelasan, Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Tidak ada penjelasan. Tidak ada, dia tadi membangkitkan Peraturan Mesyuarat, Yang Berhormat.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Fasal, apa sudah pecahkan parti pembangkang ini?

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Saya sudah jawab. Tak apa, cukup. Saya sudah jawab, dia membangkitkan peraturan, jadi saya sudah jawab, pihak Parlimen akan mengambil perhatian. Sila Timbalan Menteri menjawab.

4.33 ptg.

Timbalan Menteri Kerja Raya [Tuan Mohamed Khaled bin Haji Nordin]: Tuan Pengerusi, bagi pihak Kementerian Kerja Raya, saya ingin mengucapkan berbanyak terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah mengambil bahagian dalam perbahasan untuk Kepala B.33 dan P.33 Kementerian Kerja Raya di peringkat Jawatankuasa pada hari ini.

Di peringkat permulaan kepada jawapan bagi pihak kementerian pada hari ini, suka saya nyatakan bahawa bagi perkara-perkara yang spesifik dan projek-projek yang spesifik yang dikemukakan oleh pihak Ahli-ahli Yang Berhormat, suka saya beri jaminan bahawa perkara-perkara tersebut akan diberi perhatian dan pertimbangan oleh pihak kementerian dan tidak perlu untuk saya jawab satu persatu kepada permohonan-permohonan tersebut.

Ahli Yang Berhormat dari Kluang telah menimbulkan mengenai projek pembesaran jalan, peningkatan taraf jalan dari Kluang/Air Itam dan Batu Pahat yang bertanya bila ia hendak dimulakan, kosnya dan mencadangkan supaya apabila pembinaannya dimulakan ianya dilakukan daripada kawasan Parlimen Kluang terlebih dahulu. Dan sememangnya seperti yang dibangkitkan juga oleh Ahli Yang Berhormat daripada Sri Gading projek lebuh raya ataupun jalan raya ini akan melalui Parlimen Sri Gading.

Untuk makluman Ahli-ahli Yang Berhormat, projek yang dimaksudkan itu merupakan satu projek di bawah skim bayaran tertangguh dan status projek ini pada ketika ini ialah ia berada di peringkat rundingan harga yang telah pun diselesaikan dengan pihak kontraktor dan sekarang ini kita sedang menunggu kelulusan daripada Kementerian Kewangan dan kos projek ini dianggarkan ialah RM300 juta dan untuk tahun hadapan sebanyak RM3 juta telah diperuntukkan untuk pengambilan balik tanah.

Kepada soal-soal yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat dari Sri Gading mengenai mungkin bukan bentuk tetapi alignment jalan, saya percaya perkara itu boleh dipertimbangkan dan akan diambil kira oleh pihak kementerian supaya dalam usaha untuk membina jalan tersebut ianya bukan sahaja tidak mendatangkan masalah kepada penduduk tetapi kita mendapat kerjasama daripada penduduk. Maka atas sebab itu, saya bagi pihak kementerian menerima baik cadangan yang telah dikemukakan oleh Yang Berhormat dari Sri Gading.

Selain daripada itu, Yang Berhormat bagi Kluang telah pun menimbulkan juga mengenai tol di Senai, satu perkara yang sememangnya merupakan satu perkara yang sering kali telah dibangkitkan dalam Dewan yang mulia ini dan perkara ini juga telah banyak kali dijawab oleh Yang Berhormat Menteri. Memandangkan bahawa tidak ada perubahan yang besar dari segi status mengenai soal pengenaan tol ini, maka dari segi jawapannya ia adalah sama seperti yang telah diberikan oleh Yang Berhormat Menteri dahulu dan saya tidak ada cadangan untuk menambah apa-apa kepada jawapan yang pernah diberikan dahulu.

Yang Berhormat bagi Kinabatangan telah membangkitkan mengenai soal masih ada lagi jalan-jalan raya di Sabah khususnya dalam kawasan Yang Berhormat yang perlu dinaikkan taraf dan sebagainya.

Untuk makluman Ahli-ahli Yang Berhormat, sememangnya kerajaan memberikan peruntukan yang besar khususnya kepada negeri Sabah dan juga negeri Sarawak dan di bawah Rancangan Malaysia Ketujuh sehingga terkini sebanyak RM1.386 bilion telah diperuntukkan kepada negeri Sabah dan bagi tahun 2001 peruntukannya ialah sebanyak RM473.17 juta untuk negeri Sabah. Jalan-jalan raya yang telah dikemukakan itu akan kita ambil perhatian.

Yang Berhormat juga telah membangkitkan soal kualiti jalan raya di tahap yang kurang memuaskan yang kemungkinannya mengikut Yang Berhormat mungkin berlaku kecuaian ataupun perkara-perkara yang tidak diingini dilakukan oleh sama ada pihak kontraktor ataupun pegawai kerajaan.

Sebenarnya seperti yang kita sedia maklum kadangkala bukan soal-soal yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat yang menyebabkan kualiti jalan raya berada di tahap yang kurang memuaskan. Sebagaimana yang kita sedia maklum di Sabah

kadangkala kerana ketidakfahaman kontraktor khususnya daripada Semenanjung yang masuk terlibat dalam tender-tender di Sabah dan mengemukakan harga yang rendah dan walaupun mungkin mereka diberikan kontrak tersebut didapati bahawa harga yang rendah tidak bersesuaian untuk melaksanakan kerja.

Atas sebab itulah kita dapat lihat kadangkala kualiti jalan raya yang dibina sama ada di Sabah dan di Sarawak ianya terjejas. Selain daripada itu kita tahu juga bahawa keadaan cuaca di Sabah dan Sarawak yang ada musim-musimnya musim hujan dan masalah *over loading* dan juga masalah-masalah yang berbangkit daripada kawasan perparitan yang tidak sesuai yang berada di dalam kawasan jalan raya tersebut.

Jadi, ini antara perkara-perkara yang memberi sumbangan kepada kualiti jalan raya yang telah dibina dan sudah tentunya dengan kesedaran pihak kementerian mengenai perkara-perkara tersebut untuk masa-masa yang akan datang, kita akan cuba mengelak perkara-perkara ini daripada berbangkit supaya projek-projek yang kita laksanakan ianya benar-benar terjamin dan kualitinya dapat dipertahankan.

Datuk Dr. Haji Yusof bin Haji Yacob: [*Bangun*]

Tuan Mohamed Khaled bin Haji Nordin: Selain daripada itu, Yang Berhormat bagi Seputeh telah membangkitkan mengenai beberapa perkara khususnya mengenai masalah bekalan air dan sama ada kerajaan mempunyai rancangan jangka panjang bekalan air dan juga soal kebocoran paip air. Perkara mengenai bekalan air ini telah dibangkitkan bukan sahaja oleh Yang Berhormat bagi Seputeh tetapi juga daripada Sandakan, Rantau Panjang, Lumut, Petaling Jaya Utara, Selangau, Sri Gading dan beberapa orang lagi Yang Berhormat.

Untuk makluman Ahli-ahli Yang Berhormat, dari pihak kerajaan untuk memastikan bekalan air yang mencukupi di negara ini, antara lain tindakan yang telah dibuat oleh kerajaan ialah dengan menubuhkan Majlis Sumber Air Negara pada 29 Jun 1998 yang mana fungsi utama Majlis Sumber Air Negara ialah untuk menyelaraskan perancangan, pembangunan dan juga pengurusan sumber air di Malaysia.

Kerajaan telah sememangnya tidak mengetepikan soal pembangunan air dan untuk makluman Ahli-ahli Yang Berhormat, dalam Rancangan Malaysia Kelapan sebanyak lebih kurang RM5.5 bilion telah dipohon untuk projek-projek sektor

bekalan air. Daripada jumlah tersebut RM4.9 adalah untuk projek sambungan manakala RM0.6 bilion adalah untuk projek baru.

Antara projek bekalan air sambungan yang besar adalah projek penyaluran air mentah antara negeri iaitu daripada Pahang ke Selangor yang memerlukan peruntukan sebanyak RM2.6 bilion dalam Rancangan Malaysia Kelapan. Selain daripada itu projek-projek bekalan air yang lain termasuk Skim Bekalan Air Greater, Kuantan sebanyak RM200 juta. Projek-projek seperti ini adalah bertujuan untuk menampung keperluan bekalan air yang semakin meningkat dan membekal air kepada kawasan-kawasan yang baru.

Selain daripada itu sebagaimana yang kita sedia maklum air terletak di bawah tanggungjawab kerajaan negeri, maka atas sebab itu Kerajaan Persekutuan selain daripada itu telah membantu keperluan daripada negeri-negeri kepada Pihak Berkuasa Negeri dengan membiayai beberapa projek-projek pembangunan seperti membina empangan, membina atau meningkatkan loji-loji rawatan air, pembinaan tangki dan kolam air dan pemasangan paip-paip retikulasi.

Maka Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, berasaskan kepada hakikat bahawa air merupakan tanggungjawab kerajaan negeri, maka adalah didapati bahawa di dalam melaksanakan tanggungjawab mengenai air, soal-soal *down stream* sememangnya terletak kepada kerajaan-kerajaan negeri dan Kerajaan Pusat sememangnya membantu kerajaan-kerajaan negeri dengan memberi pinjaman kepada kerajaan-kerajaan negeri untuk mereka melaksanakan program dan tanggungjawab mereka mengenai penyediaan air kerana mereka mengutip hasil daripada penjualan air.

Atas sebab itulah walaupun pihak Ahli Yang Berhormat bagi Jeli menuduh bahawa kerajaan menyalurkan peruntukan dalam bentuk pinjaman, sebenarnya pinjaman diberikan dan ianya dilakukan dalam bentuk pinjaman kerana kerajaan negeri masih mengutip hasil daripada penjualan air. Jadi, atas sebab itulah ianya dalam bentuk pinjaman.

Satu lagi perkara yang mungkin saya hendak sebut mengenai Yang Berhormat bagi Jeli yang boleh mengelirukan Dewan ini dalam membangkitkan mengenai soal air ialah apabila dinyatakan mengenai janji Yang Amat Berhormat Perdana Menteri yang mana Yang Amat Berhormat Perdana Menteri bersetuju untuk memberi

pinjaman kepada Kerajaan Kelantan sebanyak RM600 juta tetapi dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Jeli bahawa kerajaan baru memberi pinjaman ataupun membelanjakan sebanyak RM3.8 juta.

Sememangnya kalau kita tidak merujuk kepada buku perbelanjaan peruntukan, kita dapati bahawa apa yang dikatakan oleh Yang Berhormat bagi Jeli itu benar tetapi kalau kita rujuk kepada buku peruntukan itu kita dapati bahawa RM3.8 juta yang dikeluarkan itu adalah perbelanjaan daripada tahun 1991 sehingga 1995, satu ketika di mana janji tersebut belum lagi dibuat oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri.

Jadi, ini merupakan satu perkara yang mengelirukan Dewan dan untuk tahun ini kita dapati bahawa Kerajaan Pusat bersetuju untuk memberi pinjaman sebanyak RM28 juta kepada Kerajaan Negeri Kelantan.

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: *[Bangun]*

Tuan Mohamed Khaled bin Haji Nordin: Jadi, tentunya perkara yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Jeli itu jika tidak dibetulkan, ianya mengelirukan kerana perbelanjaan yang dimaksudkan RM3.8 juta berlaku daripada tahun 1991 sehingga 1995. Ya, sila.

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi: Ya, sila.

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: Terima kasih. Saya ingin tahu sama ada RM28 juta ini adalah sebahagian daripada pinjaman yang dipersetujui untuk diberi kepada Kerajaan Negeri Kelantan sebanyak RM600 juta tersebut.

Tuan Mohamed Khaled bin Haji Nordin: Yang Berhormat, sesuatu pinjaman yang hendak diberi adalah berasaskan kepada satu anggaran kepada sesuatu projek. Ia bukannya pinjaman yang diberi terasing daripada perkara-perkara yang diperlukan. Dan, Kerajaan Pusat apabila memberi pinjaman hendaknya ditentukan bahawa pinjaman itu digunakan betul-betul untuk maksud yang diberi pinjam. Dan, dari segi tanggungjawab menyediakan air adalah menjadi tanggungjawab kerajaan negeri untuk menentukan kualiti air dan sebagainya. Jadi, berasaskan kepada itu, pinjaman diberikan dengan syarat, dengan jaminan bahawa kerajaan negeri mampu untuk memberi, membekalkan air yang berkualiti kepada rakyat. Jadi, duit yang diberikan, RM28 juta sememangnya berasaskan kepada satu keperluan yang mungkin

daripada pinjaman yang dimasukkan dalam jumlah RM600 juta yang telah kita sama-sama tahu.

Puan Teresa Kok Suh Sim: Minta penjelasan.

Tuan Pengerusi: Ya.

Puan Teresa Kok Suh Sim: Yang Berhormat Timbalan Menteri, saya masih menunggu jawapan sama ada Kerajaan Persekutuan mempunyai hasrat untuk menukar ke semua sistem paip air di bawah tanah di Wilayah Persekutuan dan juga di Selangor kerana ini memang merupakan salah-satu punca tentang masalah kekurangan air.

Tuan Mohamed Khaled bin Haji Nordin: Sememangnya Kerajaan Persekutuan bercadang untuk menentukan dapat diganti semua paip-paip air kerana ia berbangkit kepada soal kebocoran dalam sistem paip yang terdapat dalam negara kita pada hari ini. Dalam tahun 1999 misalnya, terdapat 81,026 kilometer paip air di negara ini dan paip-paip ini diperbuat daripada pelbagai jenis bahan. Paip air yang perlu ditukar akibat melebihi usia had guna pakai ialah terdiri daripada paip air jenis simen asbestos dan besi tuang iaitu *cast iron*. Jumlah panjang paip dari jenis simen asbestos dan besi tuang adalah sebanyak 46,293 kilometer, dari panjang keseluruhan atau 57% daripada panjang keseluruhan paip yang ada.

Kerajaan Persekutuan dalam Rancangan Malaysia Ketujuh telah membelanjakan sebanyak RM528 juta untuk menukar paip-paip ini. Dan, dalam Rancangan Malaysia Kelapan, pihak berkuasa air negeri telah mengemukakan permohonan peruntukan sebanyak RM1.2 bilion bagi meneruskan program untuk menggantikan paip-paip tersebut. Dan, perkara ini Insya-Allah tahun hadapan apabila dipertimbangkan semua permohonan untuk Rancangan Malaysia Kelapan akan diputuskan oleh pihak kerajaan. Sememangnya ia menjadi satu perkara yang sedang dipertimbangkan oleh pihak kerajaan.

Mengenai soal yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Seputeh mengenai masalah penduduk yang terlibat dengan Lebuhraya Sungai Besi iaitu di mana pemegang konsesinya ialah Syarikat Besraya. Kita mengharapkan supaya dapat maklumat yang lanjut mengenai perkara ini supaya dapat kita menentukan pihak yang telah diberi jaminan apabila projek ini dilaksanakan dapat dijaga kepentingan mereka.

Dan, saya difahamkan bahawa perbincangan mengenai perkara ini masih lagi sedang berjalan, ianya masih, bukan maknanya sudah muktamad.

Yang Berhormat bagi Teluk Intan telah membangkitkan mengenai soal status projek Lebuhraya Pantai Barat. Sukalah saya maklumkan kepada Yang Berhormat bahawa projek ini tergendala kerana masalah pembiayaan kewangan ekoran daripada kegawatan ekonomi yang berlaku pada tahun 1998. Sekarang ini pihak kementerian sedang berunding dengan pihak konsesi untuk menentukan projek ini dapat direalisasikan. Hanya bagi setengah-setengah fasa seperti di antara Sabak Bernam dengan Taiping dan Sabak Bernam ke Kuala Selangor, memandangkan jangkaan bahawa kadar trafik tidak begitu tinggi maka pihak kerajaan mahu supaya satu kajian semula dilakukan supaya projek ini menjadi lebih *viable* kerana kalau projek ini mahu diteruskan tanpa ada *viability* nya akhirnya pihak kerajaan juga yang akan menanggung pelbagai kos untuk menentukan bahawa projek ini tidak menghadapi sebarang masalah.

Jadi, soalnya apabila rundingan dan pertimbangan mengenai perkara-perkara yang telah saya nyatakan itu dapat dilaksanakan maka saya percaya kerajaan akan meluluskan projek ini dan projek ini bolehlah dilaksanakan.

Yang Berhormat bagi Rantau Panjang telah membangkitkan mengenai Lebuhraya Timur-Barat, yang mana belanja pemulihannya adalah terlalu tinggi dan persoalannya ialah mengapa Syarikat MTD yang sentiasa diberikan tanggungjawab untuk melaksanakan kerja-kerja pemulihan.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, Syarikat MTD dipilih menjalankan kerja-kerja baik-pulih Lebuhraya Timur-Barat kerana syarikat ini telah biasa dengan keadaan jajaran di jalan ataupun lebuhraya tersebut, di samping mereka mempunyai kepakaran untuk memperbaiki kerosakan-kerosakan yang sering berlaku. Peruntukan diperlukan setiap tahun kerana sememangnya banyak terdapat cerun-cerun yang sering runtuh di kawasan tersebut dan ianya memerlukan pembaikan serta-merta. Jadi, maka atas sebab itulah mengapa syarikat itu dipilih untuk melaksanakan kerja-kerja tersebut.

Ahli Yang Berhormat bagi Lumut telah membangkitkan mengenai memperelok Jalan Setiawan ke Kampung Koh Prai. Projek ini telah pun

dikemukakan untuk dipertimbangkan dalam Rancangan Malaysia Kelapan. Dan mengenai tender yang telah diberi jaminan akan dikeluarkan mengenai Jalan Setiawan ke Teluk Murah, lebih kurang. Sebenarnya perkara ini terlewat kerana juru perunding yang dilantik untuk menyiapkan reka bentuk tidak dapat melaksanakan dan membuat kerja mengikut jadual. Jadi, kita akan mengambil tindakan untuk meminta juru perunding supaya segera menyiapkan kerja yang telah diamanahkan kepada dia dan apabila itu siap maka sudah tentunya tender akan dikeluarkan untuk projek jalan tersebut.

Yang Berhormat bagi Mambong telah membangkitkan mengenai projek-projek naik taraf jalan yang hendak dilaksanakan di Sarawak. Seperti yang telah juga saya nyatakan bagi negeri Sabah, Sarawak juga mendapat peruntukan yang begitu tinggi bagi projek-projek jalan dan jambatan dan di bawah Rancangan Malaysia Ketujuh, Sarawak mendapat peruntukan sebanyak RM930 juta dan bagi tahun hadapan peruntukan yang didapatinya ialah sebanyak RM293 juta. Dan, Insya -Allah bagi projek Rancangan Malaysia Kelapan, banyak lagi permohonan yang dikemukakan dan permohonan-permohonan Yang Berhormat itu akan kita ambil kira.

Tuan Billy Abit Joo: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat, ada yang bangun di belakang..

Tuan Billy Abit Joo: Untuk naik taraf di Sarawak, saya ingin bertanya Yang Berhormat Timbalan Menteri sama ada di Bakun Resettlement Site, sama ada ini termasuk jalan di Bakun Resettlement Site yang sekarang belum diturapkan. Jika, tidak saya harap ini dimasukkan jugalah. Dan, satu perkara lagi Yang Berhormat Timbalan Menteri, saya tengok dalam Butiran 04003 – Jalan ke Projek Elektrik Hidro. Saya percaya ini Bakunlah. Jika dapat jalan ini diteruskan ke bandar Belaga dan bukan berhenti di Bakun sahaja supaya mereka yang tinggal di Hilir Bakun dapat manfaat dari projek ini. Sekian, terima kasih.

Tuan Mohamed Khaled bin Haji Nordin: Saya mengambil perhatian akan semua permohonan dan cadangan yang dikemukakan oleh Yang Berhormat dan sudah tentunya saya tidak dapat memberi jawapan sekarang.

Yang Berhormat bagi Petaling Jaya Utara menyentuh mengenai air, saya telah pun jawab tadi. *[Ketawa]*

Soal mengkaji kadar tol Sprint, sebenarnya untuk makluman Ahli Yang Berhormat, kerajaan belum lagi menetapkan walaupun projek Sprint ini akan dibuka pada bulan April tahun 2001. Buat ketika ini kerajaan masih belum memutuskan kadar tol yang sebenar yang akan dikenakan di kedua-dua laluan lebuh raya itu. Jadi, apa pun pandangan Yang Berhormat masih belum terlambat. Jadi, Yang Berhormat masih boleh mengemukakan pandangan Yang Berhormat mengenai soal itu.

Yang Berhormat bagi Jeli tadi telah menyatakan mengenai, Yang Berhormat itu sudah keluar. Ada beberapa perkara Yang Berhormat bagi Jeli telah bangkitkan. Pertamanya mengenai penswastan Plus dan satu lagi mengenai Jalan Genting Highlands, Bukit Fraser dan Cameron Highlands. Kedua-dua projek ini sebenarnya untuk tahun hadapan, tidak pun diperuntukkan sebarang jumlah peruntukan daripada pihak kementerian. Jadi, soalnya saya tidak faham mengapa Yang Berhormat bagi Jeli boleh bangkitkan dan membincangkan mengenai butiran yang tidak ada pun diperuntukkan tahun hadapan. Jadi, saya pun tidak berhasrat untuk menjawab walaupun ada jawapannya tetapi, tidak berhasrat untuk menjawab pada Ahli Yang Berhormat itu kerana sebenarnya dia pun hanya mahu membangkitkan tetapi tidak mahu dengar jawapan kepada perkara-perkara yang dibangkitkan.

Yang Berhormat bagi Kepong, okay. Yang Berhormat bagi Kepong telah membangkitkan mengenai beberapa perkara iaitu di antaranya Projek Jalan Lingkaran Tengah, Fasa 2 Pakej 2 Jalan Kepong di laluan Lebuhraya Damansara-Puchong. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, projek ini telah dimulakan pada tahun 1999 bulan Mei, dan dijangka siap pada 26 Mei, 2001. Skop kerja ialah pelebaran jalan kepada enam lorong dua hala sepanjang dua kilometer. Pembinaan dua persimpangan bertingkat, satu *viaduct* sepanjang 1.6 kilometer dan satu *directional ram*. Kerja-kerja sedang berjalan dengan lancar dengan prestasi pembinaan sebanyak 38% berbanding dengan jadual iaitu, sama juga iaitu 38%. Yang Berhormat juga telah kemukakan cadangan untuk melihat kepada membaiki jalan alternatif kerana kemungkinannya jalan ini akan siap lambat. Tetapi, seperti yang telah saya katakan tadi bahawa jalan yang dimaksudkan itu akan siap dalam bulan Mei tahun 2001, jadi tidak akan berlaku sepanjang masa Yang Berhormat menjadi wakil rakyat kawasan itu.

Untuk soal lorong motosikal di laluan Persekutuan, seperti Yang Berhormat sedia maklum, Yang Berhormat Menteri telah juga mengumumkan iaitu, sebenarnya sejumlah RM262 juta untuk 15 lokasi yang telah dikenal pasti untuk dilaksanakan.

Yang dimaksudkan dengan RM2.5 bilion itu ialah jika semua jalan hendak dibuat lorong motosikal. Sekarang ini kita buat lorong motosikal berasaskan kepada satu kriteria yang telah kita tetapkan, dan berasaskan kepada kriteria yang telah ditetapkan itu, kita dapati beberapa laluan yang perlu dibina dengan segera dan kalau kita tidak mengikut kriteria itu dan kita hendak membina di semua laluan Persekutuan ataupun Jalan Persekutuan, yang kita perlukan perbelanjaan ialah lebih kurang RM2.5 bilion yang dimaksudkan oleh Yang Berhormat itu. Jadi, bagi projek ini, tender yang pertama akan dibuka pada bulan Januari tahun 2001 dan ianya akan dilaksanakan secara serta merta dan apabila banyak lagi jalan yang mencukupi syarat yang telah kita tetapkan, maka jalan-jalan tersebut juga akan kita kategorikan sebagai jalan yang kita perlu untuk melaksanakan laluan khas motosikal. Kita.....

Tuan Pengerusi: Gelang Patah bangun.

Tuan Chang See Ten: Tuan Pengerusi, minta penjelasan. Tentang laluan khas untuk motosikal, saya dapati bahawa negeri Johor kemungkinan kerana negeri Johor dalam pilihan raya yang lalu kita menang 100%, dapat peruntukan yang tinggi sekali lebih RM111 juta untuk projek laluan khas untuk motosikal daripada amaun RM262 juta yang diperuntukkan oleh Jemaah Menteri. Saya ingin tahu bila projek ini dapat disiapkan dan dimulakan di negeri Johor dan panjang laluan lorong khas itu untuk motosikal. Sekian, terima kasih.

Tuan Mohamed Khaled bin Haji Nordin : Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, Johor mendapat peruntukan yang tinggi bukan kerana Barisan Nasional menang 100% tetapi kerana kemalangan yang melibatkan motosikal tinggi di negeri Johor. Jadi, saya hendak betulkan soal itu.

Kita melaksanakan dan membina membuat keputusan untuk melaksanakan laluan khas motosikal ini berdasarkan kepada beberapa kriteria. Keutamaan diberikan kepada jalan-jalan dua hala, dua lorong yang mempunyai:

- (i) Bilangan kenderaan melebihi 30,000 kenderaan sehari, dan bagi jalan berkembar sebanyak 20,000 kenderaan sehari selorong.

- (ii) Komposisi motosikal. Dalam jalan itu mestilah melebihi 30% keseluruhan jumlah trafik.
- (iii) Kadar kemalangan motosikal melebihi 5 kemalangan yang melibatkan motosikal setahun setiap kilometer. Dan jika.....

Tuan Pengerusi: Tebrau bangun, Yang Berhormat.

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: Terima kasih, Tuan Pengerusi. Tadi Yang Berhormat pun sudah berikan panduan jalan yang hendak dibesarkan laluan ialah mengikut jumlah kenderaan. Yang Berhormat sedar ataupun tidak bahawa laluan ke Pasir Gudang pulang balik ke Johor lebih daripada 3,000 dan dahulu memang sudah ada peruntukan tetapi dialih kepada laluan kedua (second link). Jadi, ini termasuklah kepada projek yang akan datang. Terima kasih.

Tuan Mohamed Khaled bin Haji Nordin: Ini kita menimbangkan mengenai laluan khas motosikal, projek Lebuhraya Pasir Gudang memang ada cadangan untuk diperbesarkan. Jadi, terpulanglah kepada wakil rakyat hendak laluan motosikal ataupun hendak besarkan Lebuhraya Pasir Gudang. *[Ketawa]*

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan : Besarkan jalan, Tuan Pengerusi. *[Ketawa]*

Tuan Mohamed Khaled bin Haji Nordin: Jadi, tidak ada masalah dengan kementerian.

Yang Berhormat Tuan Pengerusi, selain daripada itu, saya percaya saya telah pun*[Disampuk]*

Tuan Pengerusi: Ada satu lagi. Selangau ya.

Tuan Joseph Mauh anak Ikeh: Terima kasih, Tuan Pengerusi. Saya ingin minta penjelasan dari Yang Berhormat Timbalan Menteri. Tadi, saya telah menyentuh berkenaan dengan pembinaan jalan raya dari bandar Tatau ke Nanga Sangan yang patut diluluskan dalam tahun 1998. Peruntukannya berjumlah RM28 juta. Bilakah pesanan projek tersebut? Sekian, terima kasih.

Tuan Mohamed Khaled bin Haji Nordin : Itulah projek-projek yang spesifik, Tuan Pengerusi, saya tidak dapat menjawab secara lisan dan saya akan kemukakan secara bertulis. Begitu juga dengan*[Disampuk]*

Tuan Pengerusi: Ada satu lagi.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Terima kasih, Tuan Pengerusi dan terima kasih kepada Timbalan Menteri. Tahniah kerana pembahagian peruntukan tidak berlandaskan kepada kemenangan Barisan Nasional. Saya ingin mendapat sedikit penjelasan berhubung dengan lorong jalan motosikal di kawasan Kemaman iaitu, kawasan perindustrian petrol chemical terbesar di Malaysia yang saya rasa kadar kemalangan cukup tinggi dan *density*, dengan izin, laluan motosikalnya terlalu banyak. Ada atau tidak peruntukan yang diperuntukkan di kawasan tersebut? Terima kasih.

Tuan Mohamed Khaled bin Haji Nordin : Yang Berhormat Tuan Pengerusi, kita telah menetapkan garis panduan untuk kita membina laluan khas motosikal kerana ia memerlukan belanja yang begitu besar. Kalau ada jalan yang mana kenderaannya tidak melebihi 30,000 kenderaan sehari, tetapi kemalangan motosikalnya banyak, saya ingat masalahnya ialah pembawa motosikal dan walau macam mana pun kita cuba mengatasi, kemungkinannya maka kita terpaksa menentukan tempat lain juga walaupun kenderaan tidak banyak, kita terpaksa membina laluan-laluan motosikal.

Jadi, walau bagaimanapun, perkara *stretch* laluan yang dikemukakan oleh Yang Berhormat itu, saya percaya pihak kementerian akan memberi pertimbangan melihat dan mengkaji jumlah kemalangan yang berlaku dan sama ada benar berapa peratusnya yang melibatkan motosikal dan kemungkinannya sama ada kawasan itu terkecuali daripada syarat-syarat yang umum yang telah saya nyatakan tadi.

Tuan Chang See Ten: Tuan Pengerusi, minta penjelasan. Selain daripada rancangan pembinaan laluan khas untuk motosikal apakah tindakan-tindakan pencegahan untuk menurunkan kes-kes kemalangan terutama kepada penunggang motosikal yang dilaksanakan oleh Kementerian Kerja Raya. Dan apa pandangan Yang Berhormat Timbalan Menteri tentang banyak permohonan daripada penduduk-penduduk di taman-taman perumahan dan di kampung-kampung supaya pihak JKR dengan pihak berkuasa tempatan boleh membenarkan mereka membina bonggol atau *hump* supaya dapat menurunkan kelajuan kenderaan termasuk motosikal supaya dapat mengurangkan kemalangan di taman-taman perumahan dan di kampung-kampung. Apa pandangan Yang Berhormat Timbalan Menteri. Sekian, terima kasih.

Tuan Haji Mohamed Khaled bin Haji Nordin: Dari segi kemalangan Yang Berhormat Tuan Pengerusi, kalau ia melibatkan struktur jalan, itu akan diambil tindakan oleh pihak kementerian. Tetapi kalau ia melibatkan soal kecuaihan dan sebagainya, itu saya percaya di bawah tanggungjawab Kementerian Pengangkutan. Dan dalam soal *hump, hump* ini biasanya jalan-jalan dalam kawasan perumahan yang bukan di bawah Kementerian Kerja Raya kerana kita bertanggungjawab ke atas jalan-jalan Persekutuan. Dan jalan-jalan negeri atau jalan-jalan di bawah pihak berkuasa tempatan adalah tertakluk di bawah tanggungjawab kerajaan masing-masing. Jadi, saya berharap perkara ini dalam pemerhatian Yang Berhormat.

Akhirnya dari segi perkara-perkara yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Arau, soal lapangan terbang ianya terletak di bawah Kementerian Pengangkutan dan bukannya di bawah kementerian Kerja Raya. Hanya kalau Kementerian Pengangkutan berpendapat mereka memerlukan sebuah lapangan terbang dan lapangan terbang tersebut mendapat peruntukan, sebagaimana biasa JKR merupakan agensi teknikal yang melaksanakan kerja-kerja. Jadi, sama ada perlu ada ataupun tidak sebuah lapangan terbang yang baru untuk Alor Setar ia adalah terletak di bawah tanggungjawab Kementerian Pengangkutan.

Jadi, Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, Yang Berhormat....

Tuan Kong Cho Ha: *[Bangun]*

Datuk Yong Teck Lee : *[Bangun]*

Tuan Pengerusi: Ada yang bangun seorang lagi, Yang Berhormat. Dua ya. Ya, jaminan Menteri Kerja Raya pergi ke Sabah. Ya, yang ini dulu.

Tuan Kong Cho Ha: Ya, apakah komen kementerian berkenaan dengan memancing dari jambatan yang saya telah bangkitkan tadi.

Tuan Pengerusi: Memancing?

Tuan Haji Mohamed Khaled bin Haji Nordin: Ya, apabila penduduk kawasan Taiping, Dinding, Lumut....

Seorang Ahli: Lumut.

Tuan Pengerusi: Lumut ya.

Tuan Haji Mohamed Khaled bin Haji Nordin: Pihak kerajaan telah membina sebuah jambatan yang terpanjang untuk kemudahan penduduk-penduduk di

kawasan Lumut dan apabila kerajaan telah menyiapkan jambatan itu, mengikut Yang Berhormat penduduk di sana telah menggunakannya untuk memancing ikan dan akibat daripada itu menyumbang kepada soal yang boleh menjejaskan lalu lintas dan membahayakan pengguna jambatan tersebut.

Dalam soal ini, sememangnya ia memerlukan kesedaran orang ramai dan kerjasama daripada orang ramai dan tentunya Yang Berhormat juga boleh membantu kami dalam soal-soal hendak menentukan kepada orang ramai supaya jambatan itu sebenarnya adalah untuk kemudahan orang ramai menyeberangi dan bukannya untuk tempat berhenti dan di sebelah malam untuk memancing dan sebagainya. Jadi, dalam soal ini kita kena kerjasama bersama-sama, tidak boleh hendak serahkan kepada kerajaan semata-mata kerana ini soal untuk membangkitkan kesedaran orang ramai.

Tuan Pengerusi: Ya, Gaya.

Datuk Yong Teck Lee: Secara spesifik, Tuan Pengerusi, mengenai Jalan Kokol di Menggatal, Kota Kinabalu dan janji Menteri yang dibuat pada 22 Februari. Kalau Timbalan Menteri tidak ada jawapan secara meneliti, sila berikan jawapan secara bertulis.

Tuan Pengerusi: Ya, ya.

Tuan Haji Mohamed Khaled bin Haji Nordin: Kalau tidak salah saya Yang Berhormat bagi Gaya minta supaya saya sampaikan kepada Menteri untuk jemput Menteri datang ke kawasannya. Jadi, yang itu saya akan kemukakan kepada pihak Yang Berhormat Menteri supaya perkara yang telah dijanjikan oleh Yang Berhormat Menteri untuk melawat kawasan Yang Berhormat. Saya tidak tahu sama ada dijanjikan projek tetapi untuk melawat kawasan Yang Berhormat akan saya kemukakan kepada Yang Berhormat Menteri. Jadi, ada dua di situ Yang Berhormat. Jadi, saya akan bawakan dan sampaikan kepada Yang Berhormat Menteri Kerja Raya supaya apa yang telah dijanjikan kepada Yang Berhormat dapat ditunaikan.

Tuan Jacob Dungau Sagan: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi: Ya, ada Yang Berhormat bangun ya.

Tuan Jacob Dungau Sagan: Ya, dari Baram.

Tuan Pengerusi: Baram.

Tuan Jacob Dungau Sagan: Minta penjelasan sedikit Yang Berhormat Timbalan Menteri. Saya juga ingin menjemput Yang Berhormat Menteri jika boleh melawat ke kawasan saya di Baram oleh kerana di Baram saya ada mempunyai satu jalan utama Persekutuan. Satu sahaja. Jadi saya ingin memberi konsentrasilah untuk menjaga jalan ini.

Tuan Pengerusi, jalan utama Persekutuan yang ada di Baram ini kita berterima kasih kepada kerajaan oleh kerana mereka sudah membina dan menaiktarafkan jalan dari Simpang Mahmud ,Jalan Miri-Bintulu ke Pekan Beluru. Tetapi dari Batu 6 Pekan Beluru ini iaitu di Sungai Temam ke Jambatan Lapuk seterusnya ke Taman Negara Loga n Bunut, jalan ini belum lagi dinaiktarafkan dan keadaannya sekarang ini adalah sangat teruk kerana penyelenggaraannya tidak dijalankan dengan baik dan konsisten apabila ada hujan lebat, jalan ini teruk sekali berlubang dan sangat merbahaya kepada pengguna-pengguna.

Jadi, Tuan Pengerusi, jalan ini juga digunakan oleh lebih kurang 50,000 penduduk-penduduk di pedalaman Baram dan juga digunakan oleh beberapa syarikat-syarikat ladang kelapa sawit yang menjalankan pembangunan lebih kurang 80,000 ekar kelapa sawit. Begitu juga beberapa syarikat-syarikat kayu balak yang bekerja di pedalaman Baram. Dengan adanya pembangunan Taman Negara Logan Bunut baru-baru tahun ini maka banyak lagi pelancong-pelancong yang akan melawat ke Taman Negara tersebut.

Tuan Pengerusi: Ya, Yang Berhormat Baram, apa yang hendak tanya itu?

Tuan Jacob Dungau Sagan: Ya, soalnya, saya diberi anggaran untuk menaiktarafkan jalan ini lebih kurang RM50 juta, jadi saya minta kepada kementerian supaya memberi pertimbangan untuk menaiktaraf jalan Persekutuan ini jika boleh pada tahun 2001. Jadi, saya juga ingin tahu adakah pihak Kementerian Kerja Raya sedar bahawa saya sudah beberapa kali beri ucapan dalam Dewan ini untuk minta supaya jalan ini dibina dengan segera. Sekian, terima kasih.

Tuan Haji Mohamed Khaled bin Haji Nordin: Insya-Allah, Yang Berhormat, perkara itu akan diberi pertimbangan oleh pihak kementerian.

Tuan Muhammad bin Mustafa: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi: Ya, ya, ya. Peringat.

Tuan Muhammad bin Mustafa: Sedikit sahaja. Terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri. Saya ada sedikit sahaja soalan berkenaan dengan kelambatan sesuatu projek di bawah JKR ini iaitu satu jambatan di kawasan saya kawasan Perol, saya difahamkan peruntukannya sudah ada, cuma kenapa projek ini agak kelewatan dari segi pelaksanaannya. Jadi jambatan Perol ini satu jambatan yang agak merbahaya sebab dia punya kayu-kayu di atas jambatan itu sudah begitu patah dan merbahaya kepada pengguna jambatan ini dan ada motokar-motokar yang rosak kerana berlanggar dengan kayu yang terdapat di jambatan ini. Saya pun tidak faham kenapa jambatan ini agak terlepas daripada – dia punya jalan sudah baik tetapi jambatan ini terlepas daripada projek yang lalulah. Jadi, saya ingin tahu bilakah jambatan Perol ini akan dilaksanakan. Sekian, terima kasih.

Tuan Haji Mohamed Khaled bin Haji Nordin: Kerana projek ini spesifik, saya perlu untuk siasat di kementerian dan kalau soalan yang seterusnya adalah sama spesifik dan sebagainya saya minta mengemukakan secara bertulis, Yang Berhormat.

Tuan Pengerusi: Ya, ya, ya.

Tuan Haji Mohamed Khaled bin Haji Nordin: Kalau tidak, saya ingin teruskan jawapan saya, kalau hanya perkara-perkara yang spesifik ataupun cadangan baru maka boleh dikemukakan secara bertulis.

Jadi, Yang Berhormat Tuan Pengerusi, saya ucapkan berbanyak terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah mengambil bahagian di peringkat Jawatankuasa membahaskan Maksud B.33 dan P.33 Kementerian Kerja Raya. Sekian, terima kasih.

Tuan Liow Tiong Lai: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi: Sudah habis, Yang Berhormat ya. Ahli-ahli Yang Berhormat, masalahnya ialah bahawa wang sejumlah RM1,412,317,100 untuk Maksud B.33 di bawah Kementerian Kerja Raya jadi sebahagian daripada Jadual hendaklah disetujukan.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujukan.

Wang sebanyak RM1,412,317,100 untuk Maksud B.33 diperintahkan jadi sebahagian daripada Jadual.

Tuan Pengerusi: Masalahnya ialah bahawa perbelanjaan sebanyak RM3,288,115,500 untuk Maksud P.33 yang disebutkan dalam Anggaran Pembangunan bagi tahun 2001 hendaklah diluluskan.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujukan.

Wang sebanyak RM3,288,115,500 untuk Maksud P.33 diluluskan jadi sebahagian daripada Anggaran Pembangunan 2001.

Maksud B.34 [Jadual] -

Maksud P.34 [Anggaran Pembangunan 2001] -

Tuan Pengerusi: Kepala Bekalan B.34 dan Kepala Pembangunan P.34 di bawah Kementerian Kesihatan terbuka untuk dibahas. Ya, Gelang Patah.

5.17 ptg.

Tuan Chang See Ten [Gelang Patah]: Tuan Pengerusi, saya ingin membahaskan tentang Kementerian Kesihatan. Dalam hal ini, saya ingin sentuh perkara yang mana memang Kementerian Kesihatan melalui kerja-kerja penguatkuasaan undang-undang dan untuk menjaga kepentingan kesihatan orang ramai terutama pengguna daging khinzir di kalangan kaum bukan Islam dan memang tindakan mengambil contoh makanan telah dijalankan dan pihak penternak khinzir telah menghadapi sedikit masalah tentang tindakan penguatkuasaan undang-undang ini.

Mereka harap pihak Kementerian Kesihatan dan pihak Kementerian Pertanian agar boleh mengadakan satu dialog dengan mereka iaitu persatuan penternak-penternak khinzir supaya mendapat satu skim Beta Agonist Non-Violation Accreditation Scheme supaya apabila ini dapat dihasilkan, ia akan mewujudkan kesedaran tanggungjawab sosial di kalangan penternak-penternak khinzir ini dan ini akan dapat menolong pihak kerajaan untuk membanteras masalah penyalahgunaan beta agonist.

Tuan Pengerusi, untuk mewujudkan penguatkuasaan undang-undang yang lebih efektif terhadap penggunaan beta agonist dalam haiwan khinzir dalam skim ini, mereka cadangkan supaya satu *tripartite taskforce*, dengan izin, yang meliputi wakil-wakil dari Jabatan Haiwan, Jabatan Kesihatan dan Persatuan Penternak Khinzir

Malaysia, supaya dapat tindakan secara berpasukan untuk menguruskan skim ini. Dalam skim ini, pihak penternak-penternak khinzir yang mana mereka adalah ahli Persatuan Penternak Khinzir Malaysia akan dapat memainkan peranan yang penting untuk kerjasama melaksanakan skim ini, melibatkan ahli-ahli mereka di bawah arahan dan garis panduan-garis panduan yang bakal ditetapkan oleh *tripartite taskforce* ini.

Tuan Pengerusi, dengan cara ini, kemungkinan besar *self-regulation by the swine industry to ensure non-use of beta agonist*, dengan izin, akan dapat diwujudkan dan tujuan skim ini meliputi:

- (i) mewujudkan satu cara *verification of clean status* terhadap ladang khinzir;
- (ii) menyenangkan para pengguna terhadap daging khinzir tanpa kandungan beta agonist dan daging khinzir tidak terkandung beta agonist. Ini akan mewujudkan satu keyakinan kepada pengguna dan supaya mereka dapat satu pilihan yang betul dan mengelakkan penjejasan kesihatan akibat termakan daging khinzir terkandung beta agonist;
- (iii) usaha *self-regulation* ini akan dapat memastikan penternak khinzir mematuhi undang-undang iaitu satu komitmen oleh penternak untuk mengelakkan penggunaan beta agonist;
- (iv) ia akan dapat mewujudkan keyakinan di kalangan pengguna daging khinzir; dan
- (v) penternak khinzir perlu membuat permohonan kepada Lembaga Akreditasi, mematuhi tanpa BA iaitu beta agonist (*non violation beta agonist accreditation*).

Tuan Pengerusi, apabila skim ini dapat diluluskan dengan persetujuan daripada Jabatan Haiwan, Jabatan Kesihatan dan kerjasama dari Persatuan Penternak Khinzir Malaysia, penternak akan diberikan Sijil Akreditasi dan dengan ini, walaupun mereka diberikan sijil itu, tindakan pemeriksaan dan lawatan yang dibuat oleh pegawai-pegawai dari Jabatan Kesihatan dan Jabatan Haiwan akan sentiasa dijalankan supaya dapat memastikan mereka benar-benar mematuhi garis panduan dan

kehendak-kehendak yang termaktub dalam skim ini. Pemeriksaan dan lawatan perlu dibuat tanpa notis awal.

Tuan Pengerusi, satu perkara yang saya ingin sentuh dalam peringkat Jawatankuasa Kementerian Kesihatan ini, saya harap pihak Kementerian Kesihatan agar dapat mempertingkatkan segala perkhidmatan perubatan pencegahan (*preventive medicine*) kerana negara kita sekarang ini sedang menuju kepada matlamat Wawasan 2020, menjadikan negara kita sebuah negara yang maju, kita pun perlu memajukan dari segi kesihatan terutama kalau kita tengok contoh dari negara yang maju seperti di United States dan di United Kingdom yang mana di negara-negara maju ini, boleh dikatakan rakyat mereka kurang dapat penyakit berjangkit oleh kerana mereka sangat berjaya dalam perubatan pencegahan.

Oleh kerana itu, saya berharap adalah penting pihak Kementerian Kesihatan dapat ambil langkah-langkah yang penting untuk mempertingkatkan perubatan pencegahan kerana dengan ini kita akan dapat menolong rakyat jelata yang berbilang kaum di negara kita ini dijauhi daripada penyakit-penyakit berjangkit dan dengan ini, kita pun akan dapat menjimatkan wang perkhidmatan perubatan rawatan (*clinical curative medicine*). Kita boleh menjimatkan wang itu.

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat....

Tuan Chang See Ten: Oleh yang demikian, adalah penting kita perlu mempertingkatkan perkhidmatan perubatan pencegahan supaya kita dapat menurunkan kes-kes malaria, demam denggi, *typhoid* dan lain-lain dan ini akan dapat mendatangkan manfaat kepada rakyat kita.

Dengan kata-kata demikian, saya ucapkan terima kasih. Sekian, terima kasih.

Dr. Tan Seng Giaw: [Bangun]

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat, Kepong sudah bangun ya. Yang Berhormat bangun pandang ke sinilah, jangan pandang ke sana, [Ketawa] tengok siapa? Yang Berhormat tengok jam?

Dr. Tan Seng Giaw: Tengok, berapa orang yang bangun, saya tidak mahu terlepas begitu sahaja. [Ketawa]

Tuan Pengerusi: Ya Kepong, sila, sila.

5.25 ptg.

Dr. Tan Seng Giaw [Keping]: Tuan Pengerusi, halaman 920 butiran 020000 Kesihatan Awam. Saya takut tidak ada orang bangun saja tadi [*Sorak*], baik saya beri maklumat sedikit, Tuan Pengerusi. Ini mengenai perlaksanaan dasar kesihatan kita. Bukan sahaja, kita boleh bincang dasar asalkan mengenai kesihatan awam, kita boleh tetapi keluar daripada itu tidak boleh.

Tuan Pengerusi, yang saya bimbang sekarang hendak bangkitkan di dalam butiran ini ialah dengan adanya lebih RM900 juta dan jumlah daripada peruntukannya ialah lebih daripada RM5.7 juta....

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Boleh minta laluan?

Dr. Tan Seng Giaw: Saya belum berucap lagi.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Bukan, ini pasal kesihatan. Saya tengok parti pembangkang kurang sihat sekarang [*Ketawa*]

Dr. Tan Seng Giaw: Itu bukan penjelasan, Tuan Pengerusi, saya dalam bulan yang suci ini [*Ketawa*] saya pun bagi dia peluang, saya bagi dia peluang untuk menyucikan keadaan [*Ketawa*] dan saya nampak tadi baca Al-Qur'an pula, bukan main Sri Gading seolah-olah menjadi Ustaz hari ini.

Tuan Pengerusi: Ya, sila, sila Keping.

Dr. Tan Seng Giaw: Hendak jadi Ustaz, pergi ke Universiti lagi, belajar dengan bersungguh-sungguh....

Tuan Pengerusi: Ya, Keping sila teruskan.

Dr. Tan Seng Giaw: Untuk mengetahui Fardu Ain, Fardu Kifayah dan sebagainya. [*Ketawa*]

Tuan Pengerusi: Ya, sila Keping ya [*Ketawa*] hendak bagi ucapan berkenaan Fardu Kifayahkah?

Dr. Tan Seng Giaw: Tidak, tidak, saya tidak faham itu Tun cuma sebab dia kacau bukan saya tidak mahu cakap.

Yang masalahnya di sini ialah, Tuan Pengerusi, dengan krisis ekonomi, saya nampak bilangan pesakit sama ada di hospital-hospital Kuala Lumpur ataupun di hospital-hospital kerajaan yang lain termasuk di Hospital Universiti sudah bertambah, kalau tidak silap saya 20-30% dan masih bertambah, dengan ini bermakna kos kesihatan kita sudah meningkat dan bayaran oleh pesakit-pesakit termasuklah di

Hospital Universiti sudah bertambah walaupun ada subsidi yang banyak, subsidi yang lebih daripada 90% yang diberikan oleh pihak kerajaan untuk rawatan awam dan sebagainya memang saya setuju kesihatan kita ini kalau hendak dibandingkan dengan beberapa negara, kita lebih baik tetapi kalau hendak banding dengan orang yang lebih baik, kita memang masih mundur lagi dan kita di tengah-tengah. Bila kita ada di tengah-tengah itu bahaya juga dan walaupun ada pihak Yang Berhormat Menteri Kesihatan kata kesihatan kita yang paling baik terutama di dalam usaha kita untuk mencegah wabak. Saya memang percaya bahawa walaupun pihak kesihatan sudah pun mempelajari daripada....

Dato' Ir. Mohd. Zin bin Mohamed: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi: Ya, Yang Berhormat Shah Alam.

Dato' Ir. Mohd. Zin bin Mohamed: Kepong, bila hendak masuk?

Dr. Tan Seng Giaw: Tidak apalah, tidak apa.

Dato' Ir. Mohd. Zin bin Mohamed: Saya hendak penjelasan, Kepong ini hendak bincang perkara yang dasar atau perkara yang khusus, Tun? Lima minit sudah tidak masuk-masuk lagi, macam mana?

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat, Yang Berhormat.....

Dr. Tan Seng Giaw: Mana tak masuk pula, Tuan Pengerusi, mengenai kos kesihatan itu memang perkara yang spesifik, khusus dan juga kenyataan Yang Berhormat Menteri yang mengatakan kita begitu baik, standard begitu tinggi.

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat, minta sambung besok ya.

Dr. Tan Seng Giaw: Ya, saya memang boleh sambung. Sekian, terima kasih.

[Ketawa]

Tuan Pengerusi: Majlis bersidang semula.

[Majlis Mesyuarat bersidang semula]

Tuan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, Mesyuarat ditangguhkan hingga jam 10.00 pagi besok.

Dewan ditangguhkan pada pukul 5.30 petang.

Oktober 2000

AHLI-AHLI DEWAN RAKYAT

Yang Amat Berbahagia Tuan Yang di-Pertua, Tun Dr. Mohamed Zahir bin Haji Ismail, S.S.M., P.M.N., S.P.M.K., D.S.D.K. J.M.N.

Yang Amat Berhormat Perdana Menteri, Dato Seri Dr. Mahathir bin Mohamad, D.K.(Brunei), D.K.(Perlis), D.K.(Johor), D.U.K., S.S.D.K., S.S.A.P., S.P.M.S., S.P.M.J., D.P. (Sarawak), D.U.P.N., S.P.N.S., S.P.D.K., S.P.C.M., S.S.M.T., D.U.M.N., P.I.S. (Kubang Pasu)

“ Timbalan Perdana Menteri dan Menteri Dalam Negeri, Dato’ Seri Abdullah bin Haji Ahmad Badawi, D.G.P.N., D.S.S.A., D.M.P.N., D.J.N., K.M.N., A.M.N., S.P.M.S. (Kepala Batas)

Yang Berhormat Menteri Pengangkutan, Dato’ Seri Dr. Ling Liong Sik, S.P.M.P., D.G.S.M., D.P.M.P. D.P.M.S. (Labis)

“ Menteri Kerja Raya, Dato’ Seri S. Samy Vellu, S.P.M.J., S.P.M.P., D.P.M.S., P.C.M., A.M.N. (Sungai Siput)

“ Menteri Perusahaan Utama, Dato’ Seri Dr. Lim Keng Yaik, S.P.M.P., D.G.P.N, D.P.C.M. (Beruas)

“ Menteri Tugas-tugas Khas dan Menteri Kewangan, Tun Dato’ Daim Zainuddin, D.G.S.M., S.S.M., S.P.M.S., D.H.M.S., S.S.A.P. (Merbok)

“ Menteri Tenaga, Komunikasi dan Multimedia, Datuk Amar Leo Moggie anak Irok, D.A., P.N.B.S. (Kanowit)

“ Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri, Dato’ Seri Rafidah Aziz, S.P.M.P., S.P.M.T., D.P.M.S., A.M.N. (Kuala Kangsar)

“ Menteri Pertahanan, Dato’ Sri Mohd. Najib bin Tun Haji Abdul Razak, S.S.A.P, S.I.M.P., D.S.A.P., D.P.M.S., P.N.B.S., D.U.B.C.(T). (Pekan)

“ Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar, Dato’ Law Hieng Ding, P.N.B.S., K.M.N., P.B.S., P.B.J. (Sarikei)

“ Menteri Luar Negeri, Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar, S.P.M.J., S.P.D.K., D.P.M.J., S.M.J., A.M.N. (Kota Tinggi)

“ Menteri Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna , Tan Sri Dato’ Haji Muhyiddin bin Haji Mohd. Yassin, P.I.S., B.S.I., S.M.J., P.S.M., S.P.M.J. (Pagoh)

“ Menteri Kesihatan, Datuk Chua Jui Meng, D.I.M.P., S.I.M.P., S.M.J, P.I.S (Bakri)

” *Menteri Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat,*

Dato’ Dr. Siti Zaharah binti Sulaiman, D.S.A.P., D.I.M.P.

(Paya Besar)

Yang Berhormat Menteri Penerangan, Tan Sri Dato’ Seri Mohd. Khalil bin Yaakob, P.S.M., S.S.A.P., S.I.M.P., D.S.A.P., J.S.M., S.M.P. (Kuantan)

“ Menteri Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan, Dato’ Abdul Kadir bin Haji Sheikh Fadzir, P.G.D.K., D.S.D.K., A.M.K. (Kulim-Bandar Baharu)

“ Menteri Sumber Manusia, Datuk Dr. Fong Chan Onn, D.M.S.M. (Selandar)

“ Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, Dato’ Seri Ong Ka Ting, D.P.M.P. (Pontian)

“ Menteri Pembangunan Usahawan, Dato’ Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz, D.M.S.M., A.M.P., B.K.T. (Chenderoh)

“ *Menteri Pembangunan Luar Bandar, Dato’ Haji Azmi bin Khalid, D.P.M.P., S.M.P., P.J.K. (Padang Besar)*

“ **Menteri Belia dan Sukan, Dato’ Hishammuddin bin Tun Hussein, D.S.A.P., D.P.M.J. (Tenggara)**

“ Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Tan Sri Bernard Giluk Dompok (Kinabalu)

“ Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Dato’ Dr. Rais bin Yatim, D.S.N.S. (Jelebu)

“ Menteri Pertanian, Datuk Effendi Norwawi (Kuala Rajang)

“ Timbalan Yang di-Pertua, Dato’ Haji Muhamad bin Abdullah, D.I.M.P., S.M.P., P.J.K. (Maran)

“ Timbalan Yang di-Pertua, Datuk Lim Si Cheng, P.I.S. (Senai)

“ Timbalan Menteri Penerangan Dato’ Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus, D.S.N.S. (Jempol)

“ Timbalan Menteri Luar Negeri, Datuk Dr. Leo Michael Toyad, P.G.D.K., J.B.S. (Mukah)

- “ Timbalan Menteri Kesihatan, Datuk Seri Drs. Suleiman bin Mohamed D.P.M.S., S.S.S.A(Titiwangsa)
- “ Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, Datuk Peter Chin Fah Kui, P.G.B.K. (Miri)
- “ Timbalan Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri, Dato’ Kerk Choo Ting, D.P.M.P. (Taiping)
- “ Timbalan Menteri Kewangan, Dato’ Chan Kong Choy, D.S.A.P., D.P.M.S. (Selayang)
- " Timbalan Menteri Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna, Dato’ S. Subramaniam, D.P.M.J., D.S.N.S., S.M.J. (Segamat)
- Yang Berhormat Timbalan Menteri Pertahanan, Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal, P.G.D.K. (Semporna)
- “ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri Datuk Douglas Uggah Embas, P.G.B..K., P.B.S., A.B.S., A.M.N. (Betong)
- “ Timbalan Menteri Kewangan, Dato’ Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh, D.S.S.A., S.M.S., S.S.A., K.M.N. (Kuala Langat)
- “ Timbalan Menteri Dalam Negeri, Dato’ Chor Chee Heung, D.S.D.K., A.M.N., J.P. (Alor Setar)
- “ Timbalan Menteri Tenaga, Komunikasi dan Multimedia, Datuk Tan Chai Ho, P.J.N., K.M.N., A.M.N. (Bandar Tun Razak)
- “ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Dato’ Hajah Shahrizat binti Abdul Jalil, D.I.M.P. (Lembah Pantai)
- “ Timbalan Menteri Pembangunan Luar Bandar, Dato’ G. Palanivel, D.S.S.A., S.S.A., P.J.K. (Hulu Selangor)
- “ Timbalan Menteri Belia dan Sukan, Datuk Ong Tee Keat, P.J.N., S.M.S. (Ampang Jaya)
- “ Timbalan Menteri Pengangkutan, Tan Sri Dato’ Seri DiRaja Ramli bin Ngah Talib, P.C.M., S.P.C.M., A.M.N., J.P. (Pasir Salak)
- “ Timbalan Menteri Pertanian, Dato’ Seri Mohd. Shariff bin Haji Omar, D.G.P.N., D.M.P.N., P.P.T. (Tasek Gelugor)
- “ Timbalan Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar, Dato’ Zainal bin Dahalan, P.J.K., K.M.N., J.S.M., D.P.M.S. (Sabak Bernam)
- “ Timbalan Menteri Dalam Negeri, Dato’ Zainal Abidin bin Zin, D.P.M.P., P.M.P. (Bagan Serai)

- “ Mulia Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Tengku Dato’ Seri Azlan ibni Sultan Abu Bakar, S.P.T.J., D.S.A.S. (Jerantut)
- “ Timbalan Menteri Kerja Raya, Tuan Mohamed Khaled bin Haji Nordin P.I.S. (Johor Bahru)
- “ Timbalan Menteri Perusahaan Utama, Datuk Anifah Aman (Beaufort)
- “ Timbalan Menteri Tanah dan Pembangunan Koperasi, Dr. Tan Kee Kwong (Segambut)
- “ Timbalan Menteri Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat, Dr. Tiki anak Lafe (Mas Gading)
- “ Timbalan Menteri Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan, Dato’ Dr. Ng Yen Yen (Raub)
- “ Timbalan Menteri Sumber Manusia, Dr. Abdul Latiff bin Ahmad (Mersing)
- Yang Berhormat Timbalan Menteri Pendidikan, Dato’ Hon Choon Kim, D.S.N.S. (Seremban)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Pertanian, Dato’ Abu Bakar bin Taib, D.S.D.K., S.D.K., B.C.K., K.M.N., P.J.K. (Langkawi)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Dalam Negeri, Datuk Seri Abu Zahar bin Isnin, D.G.S.M., D.M.S.M., A.M.N. (Jasin)
- “ Setiausaha Parlimen di Jabatan Perdana Menteri, Puan Hajah Khamsiyah binti Yeop, P.P.T., A.M.N., A.M.P., P.M.P. (Gerik)
- “ Setiausaha Parlimen di Jabatan Perdana Menteri, Datuk Haji Noh bin Haji Omar, D.M.S.M., K.M.N., A.S.A., P.J.K., J.P. (Tanjong Karang)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Pengangkutan, Tuan Ir. Donald Lim Siang Chai (Petaling Jaya Selatan)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Kerja Raya, Datuk Yong Khoon Seng, D.S.P.N., K.M.N. (Stampin)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Kewangan, Tuan Hashim bin Ismail, P.P.N., P.I.S. (Ledang)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Tenaga, Komunikasi dan Multimedia, Tuan Chia Kwang Chye (Bukit Bendera)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna, Tuan Wong Kam Hoong, K.M.N. (Bayan Baru)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Kesihatan, Tuan S. G. Sothinathan (Telok Kemang)

- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Tanah dan Pembangunan Koperasi, Dr. Robia binti Dato’ Kosai (Muar)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat, Dato’ S. Veerasingam, P.M.P., A.M.P, A.M.N. (Tapah)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Pembangunan Usahawan, Datuk Rizalman bin Abdullah, P.G.D.K., J.P. (Tenom)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Pembangunan Luar Bandar, Puan Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim, P.B.S., P.P.B., (Santubong)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Pendidikan, Dato’ Mahadzir bin Mohd. Khir (Sungai Petani)
- " Setiausaha Parlimen Kementerian Perdagangan Antarabangsa dan Industri, Datuk Fu Ah Kiow, D.I.M.P. (Mentakab)
- " Drs. Haji Abu Bakar bin Othman (Jerlun)
- “ Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron, S.M.K. (Rantau Panjang)
- Yang Berhormat Tun Abdul Ghafar bin Baba, S.S.M. (Batu Berendam)
- “ Tuan Haji Abdul Hadi bin Haji Awang (Marang)
- “ Tuan Haji Abdul Hamid bin Abdul Rahman (Sungai Benut)
- “ Tan Sri Dato' Seri Dr. Abdul Hamid Pawanteh, P.S.M., S.P.M.P. (Kangar)
- “ Dato’ Haji Abdul Kadir bin Annuar, S.P.M.J., K.M.N., P.I.S., B.S.I., A.M.N. (Pulai)
- “ Tuan Abd. Rahman bin Yusof (Kemaman)
- “ Tan Sri Datuk Patinggi Abdul Taib Mahmud, S.P.M.J., S.P.M.T., S.S.S.A, S.S.A.P., S.S.D.K., P.S.M., S.P.M.B., D.G.S.M., P.K.C, D.P. (Kota Samarahan)
- “ Dato’ Dr. Abdullah Fadzil bin Che Wan, D.P.C.M., P.C.M. (Bukit Gantang)
- “ Datuk Wira Abu Seman bin Haji Yusop, B.K.T., J.P., D.M.S.M., K.M.N., D.C.S.M. (Alor Gajah)
- “ Dato’ Haji Ahmad Husni bin Mohd. Hanadzlah, P.P.T., A.M.P. (Tambun)
- “ Datuk Ahmad Zahid bin Hamidi, D.M.S.M., P.P.T., P.J.K. (Bagan Datoh)
- “ Raja Dato’ Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar (Larut)
- “ Tuan Alexander Nanta Linggi, A.B.S. (Kapit)

- “ Tuan Alwi bin Jusoh (Pasir Puteh)
- “ Tuan Haji Amihamzah bin Ahmad (Lipis)
- “ Datu Amirkahar bin Tun Datu Haji Mustapha (Marudu)
- “ Tuan Haji Badrul Hisham bin Abdul Aziz, A.S.A. (Hulu Langat)
- “ Tuan Billy Abit Joo, K.M.N. (Hulu Rajang)
- “ Tuan Chang See Ten, P.I.S. (Gelang Patah)
- “ Tuan Haji Che Gha ni bin Che Ambak, P.J.K. (Setiu)
- “ Puan Chew Mei Fun (Petaling Jaya Utara)
- “ Puan Chong Eng (Bukit Mertajam)
- “ Tuan Chow Kon Yeow (Tanjong)
- “ Dato’ Haji Fadzil bin Md. Noor, D.S.D.K. (Pendang)
- " Tuan Fong Kui Lun (Bukit Bintang)
- “ Puan Fong Po Kuan (Batu Gajah)
- “ Tuan Goh Kheng Huat (Nibong Tebal)
- Yang Berhormat Dato Goh Siow Huat (Rasah)
- “ Dato’ Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali, D.I.M.P., S.M.S. (Parit Buntar)
- “ Tuan Hassan bin Mohamed (Besut)
- “ Tuan Henry Sum Agong, A.K. (Bukit Mas)
- “ Dato’ Hew See Tong, D.P.M.P., J.P. (Kampar)
- “ Dato’ Ho Cheong Sing, P.M.P., A.M.N. (Ipoh Barat)
- “ Tuan Hoo Seong Chang (Kluang)
- “ Tuan Husam bin Haji Musa (Kubang Kerian)
- “ Tuan Haji Ismail bin Noh (Pasir Mas)
- “ Tuan Jacob Dungau Sagan, J.B.S., K.M.N., P.P.B. (Baram)
- “ Dato’ Dr. Haji Jamaludin bin Dato’ Mohd. Jarjis, D.I.M.P., (Rompin)
- “ Dr. James Dawos Mamit, P.P.B., P.P.S. (Mambong)
- “ Tuan Jawah anak Gerang (Lubok Antu)
- “ Tuan Jimmy Lim Donald (Sri Aman)
- “ Tuan Joseph Mauh anak Ikeh (Selangau)
- “ Datuk Seri Panglima Joseph Pairin Kitingan, P.G.D.K., P.N.B.S., S.S.A.P., S.P.D.K. (Keningau)

- “ Tuan Joseph Salang anak Gandum (Julau)
- “ Tuan Juslie bin Ajirol, A.S.D.K. (Libaran)
- “ Dato’ Kamarudin bin Jaffar, B.C.M, D.S.N.S. (Tumpat)
- “ Tuan Kerk Kim Hock (Kota Melaka)
- “ Tan Sri Dato' Dr. K.S. Nijhar, P.S.M., S.P.M.J., J.M.N. (Subang)
- “ Tuan Kong Cho Ha (Lumut)
- “ Datuk Lau Ngan Siew, A.D.K., K.M.N., P.G.D.K. (Sandakan)
- “ Tuan Lee Kah Choon (Jelutong)
- “ Puan Lim Bee Kau, A.M.K., B.K.M., P.J.K. (Padang Serai)
- “ Tuan Lim Hock Seng (Bagan)
- " Tuan Liow Tiong Lai, S.M.P. (Bentong)
- “ Dato’ Loke Yuen Yow, D.P.M.P., A.M.P. (Tanjong Malim)
- “ Tuan Mah Siew Keong (Teluk Intan)
- “ Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar (Pokok Sena)
- Yang Berhormat Puan Hajah Mastika Junaidah binti Husin (Arau)
- “ Tuan Haji Mat Basir bin Rahmat (Parit)
- “ Dr. Maximus Johnity Ongkili, A.S.D.K., J.P. (Bandau)
- “ Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz, P.N.J., S.M.J., K.M.N., P.I.S., B.S.I., A.M.N., P.P.N. (Sri Gading)
- “ Tuan Mohamad bin Sabu (Kuala Kedah)
- “ Tuan MohamedNasir bin Che Daud (Kuala Krai)
- “ Tuan Mohamed Sayuti bin Said, P.P.T., P.J.K., P.P.N. (Kuala Selangor)
- “ Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan, P.J.N., S.M.J., K.M.N., P.I.S., A.M.N., P.P.N. (Tebrau)
- “ Tuan Mohd. Amar bin Abdullah (Pengkalan Chepa)
- “ Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad (Jeli)
- “ Datuk Seri Panglima Mohd. Salleh bin Tun Md. Said Keruak, P.G.D.K. (Kota Belud)
- “ Datuk Mohd. Sarit bin Haji Yusoh (Temerloh)
- “ Tuan Mohd. Yusoff bin Mohd. Nor, P.P.N., J.M.N. (Machang)
- “ Dato’ Mohd. Zain bin Omar, D.S.P.N., K.M.N., P.J.K, P.J.M., (Balik Pulau)
- “ Dato’ Ir. Mohd. Zin bin Mohamed, D.P.T.J., J.P. (Shah Alam)

- “ Tuan Moktar bin Radin, A.D.K., A.S.D.K. (Kinabatangan)
- “ Tuan M. Shukrimun bin Shamsudin (Kuala Nerus)
- “ Tuan Muhamad bin Mustafa (Peringat)
- “ Tuan Haji Muhyidin bin Haji Abd. Rashid (Hulu Terengganu)
- “ Tuan Mustafa bin Ali (Dungun)
- “ Datuk Napsiah binti Omar (Kuala Pilah)
- “ Tuan Nasharudin bin Mat Isa (Yan)
- “ Tuan Ng Lip Yong (Batu)
- “ Datuk Osu bin Sukam, S.P.D.K., P.G.D.K., D.A. (Papar)
- " Datuk Peter Tinggom anak Kamarau, P.P.B., P.P.C., K.M.N., P.N.B.S., J.B.S., A.M.N., P.B.S. (Saratok)
- “ Tuan Philip Benedict Lasimbang, A.S.D.K. (Penampang)
- “ Puan P. Komala Devi, P.P.T. (Kapar)
- “ Datuk Railey bin Haji Jeffrey, P.G.D.K., J.M.N. (Silam)
- Yang Berhormat Tuan Ramli bin Ibrahim (Kota Bharu)
- “ **Mulia Tengku Tan Sri Razaleigh Hamzah, D.K., P.S.M., S.P.M.K., S.S.A.P., S.P.M.S. (Gua Musang)**
- “ Tuan Richard Riot anak Jaem (Serian)
- “ Tuan Robert Lau Hoi Chew, J.B.S., (Sibu)
- “ Tuan Ronald Kiardee, A.S.D.K. (Beluran)
- “ Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad, D.M.S.M., P.I.S. (Parit Sulong)
- “ Tuan Saupi bin Daud (Tanah Merah)
- “ Datin Paduka Hajah Seripah Noli binti Syed Hussin, D.S.S.A (Sepang)
- “ Dato' Shahnnon bin Ahmad, D.S.D.K., K.M.N. (Sik)
- “ Tuan Shaziman bin Abu Mansor, A.N.S. (Tampin)
- “ Tuan Shim Paw Fatt, J.P. (Tawau)
- “ Tuan Haji Siam bin Haji Kasrin, K.M.N., P.I.S. (Batu Pahat)
- “ Datuk Song Swee Guan, P.G.B.S. (Bandar Kuching)
- “ Dato' Suhaili bin Abdul Rahman, D.I.M.P., A.S.D.K. (Labuan)
- “ Puan Sukinam Domo (Batang Sadong)
- “ Datuk Seri Amar Dr. Haji Sulaiman bin Haji Daud, S.I.M.P., D.A., D.S.S.A., P.N.B.S., J.B.S. (Petra Jaya)

- “ Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi (Kuala Terengganu)
- “ Tuan Taib Azamudden bin Md. Taib, J.B.S., A.M.N. (Baling)
- “ Tuan Tan Kok Wai (Cheras)
- “ Dr. Tan Seng Giaw (Kepong)
- “ Datin Paduka Dr. Tan Yee Kew, D.S.S.A (Kelang)
- “ Puan Teresa Kok Suh Sim (Seputeh)
- “ Tuan Thong Fah Chong (Ipoh Timur)
- “ Dato’ Dr. Ting Chew Peh, D.P.M.S., D.P.M.P. (Gopeng)
- “ Dato’ Seri Tiong King Sing, D.S.S.A., J.P. (Bintulu)
- " Dato’ Tiong Thai King, (Lanang)
- " Datin Seri Dr. Wan Azizah Wan Ismail (Permatang Pauh)
- “ Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar, J.B.S., P.B.S. (Batang Lupar)
- “ Tuan Wan Nik bin Wan Yussof (Bachok)
- “ Tuan Wilfred Madius Tangau, J.P., A.D.K. (Tuaran)
- Yang Berhormat Dato’ Yap Pian Hon, D.P.M.S., A.M.N., P.J.K. (Serdang)
- “ Dr. Yee Moh Chai (Tanjong Aru)
- “ Datuk Yong Teck Lee, P.G.D.K., P.J.N. (Gaya)
- “ Datuk Dr. Haji Yusof bin Haji Yacob, P.G.D.K., A.D.K. (Sipitang)
- “ Datin Paduka Hajah Zaleha binti Ismail, D.P.M.S., S.M.S., K.M.N (Gombak)
- “ Tuan Zawawi bin Haji Ahmad (Padang Terap)
- “ Dato’ Zulhasnan bin Rafique, D.I.M.P., A.M.N. (Wangsa Maju)

MENTERI/TIMBALAN MENTERI (SENATOR)

- “ Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Datuk Seri Panglima Dr. Haji Abdul Hamid bin Haji Othman, S.P.D.K., D.H.M.S., S.I.M.P., D.S.D.K., J.S.M., K.M.N., P.P.T
- “ Menteri Tanah dan Pembangunan Koperasi, Tan Sri Datuk Kasitah Gaddam, P.S.M., P.G.D.K., J.S.M.
- “ Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Datuk Pandikar Amin Haji Mulia

- “ Menteri Pendidikan, Tan Sri Dato’ Seri Musa bin Mohamad,
P.S.M., D.P.M.N., D.P.C.M.
- “ Timbalan Menteri Pendidikan, Dato’ Abdul Aziz bin
Shamsuddin, D.M.S.M., D.P.M.S.

DEWAN RAKYAT

PEGAWAI-PEGAWAI KANAN

Setiausaha Dewan Rakyat

Datuk Mohd. Salleh bin Haji Hassan

Ketua Penolong Setiausaha

Zamani bin Haji Sulaiman
Haji Mustakin bin Salamat
Shahrom bin Haji Hasan

Penolong Setiausaha

Haji Mustafa bin Abdul Rahman
Ruhana binti Abdullah
Riduan bin Rahmat

JURUBAHASA SIRENTAK

Ungku Fauzie bin Ungku A. Rahman
Mazidah binti Mohamed
Paizah binti Sallehudin

BENTARA MESYUARAT

Mejar (B) Abdul Halim bin Haji Ali
Mejar (B) Zakaria bin Salleh
Mejar (B) Kamaruddin bin Abdullah

PETUGAS -PETUGAS CAWANGAN DOKUMENTASI

Azhari bin Hamzah
Monarita binti Mohd. Hassan
Hajah Shamsiah binti Mohd. Yusop
Mohd Saleh bin Mohd. Yusop
Mohamed bin Osman
Hajah Norishah binti Mohd. Thani
Shamsina binti Janor
Ramlah binti Mohd. Yusuff
Jamilah Intan binti Haji Bohari
Nurziana binti Ismail
Noor Effarizan binti Mat Satib
Taharah binti Mohamed
Nik Elyana binti Ahyat

Mashitah binti Kamaruddin
Marzila binti Muslim
Abu Bakar bin Hasan

PETUGAS-PETUGAS CAWANGAN KOMPUTER

Mohd. Azmi bin Embong
Sulaiman bin Sirad
Azzahar bin Hashim

PETUGAS-PETUGAS CAWANGAN MESIN CETAK

Kamal bin Oyub
Haji Latif bin Ismail
Kamaroddin bin Mohd. Yusof

PARLIMEN KESEPULUH

PENGGAL KEDUA

MESYUARAT KETIGA

Jilid II

Bil. 72

Isnin

27 November 2000

K A N D U N G A N

PENGUMUMAN TUAN YANG DI-PERTUA	(Halaman 1)
JAWAPAN-JAWAPAN LISAN BAGI PERTANYAAN-PERTANYAAN	(Halaman 2)
RANG UNDANG-UNDANG DIBAWA KE DALAM MESYUARAT	(Halaman 22)
RANG UNDANG-UNDANG:	
Rang Undang-undang Perbekalan 2001	
<u>Jawatankuasa :</u>	
Jadual -	
Maksud B.28 hingga B.32	(Halaman 23)
Maksud B.33	(Halaman 69)
Maksud B.34	(Halaman 130)

USUL:

DR.27.11.2000

146

Anggaran Pembangunan 2001

Jawatankuasa :

Maksud P.28 hingga P.32

(Halaman 23)

Maksud P.33

(Halaman 69)

Maksud P.34

(Halaman 130)